

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nina Klarić

**Doživljanje sprememb in življenje uporabnikov po uvajanju
bivalnih skupin v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2018

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nina Klarić

**Doživljanje sprememb in življenje uporabnikov po uvajanju
bivalnih skupin v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica**

Magistrsko delo

Mentorica:
doc. dr. Liljana Rihter

Študijski program:
Socialno delo

Ljubljana, 2018

ZAHVALA

*Za strokovno pomoč in usmerjanje pri pisanju magistrskega dela se zahvaljujem mentorici
doc. dr. Liljani Rihter.*

*Zahvaljujem se tudi stanovalcem in zaposlenim Doma starejših občanov Ilirska Bistrica za vso
pomoč in sodelovanje.*

PODATKI O MAGISTRSKEM DELU

Ime in priimek: **Nina Klarić**

Naslov diplomske naloge: **Doživljanje sprememb in življenje uporabnikov po uvajanju bivalnih skupin v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica**

Mentorica: **doc. dr. Liljana Rihter**

Kraj: **Ljubljana**

Leto: **2018**

Št. strani: 115

Št. prilog: 4

Št. tabel: 2

Ključne besede: kakovostno staranje, dezinstitutionalizacija, oskrba starih ljudi, bivalne skupine, socialno delo s starimi ljudmi

Povzetek:

V magistrskem delu sem raziskovala doživljanje sprememb uporabnikov po uvajanju bivalnih skupin v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica. Kakovostno staranje je danes vse večji izziv za celotno družbo kot tudi za stroko socialnega dela. Zato je pomembno razvijati sodobne oblike bivanja za stare ljudi, ki temeljijo na njihovih potrebah. Zanimalo me je, na kakšen način so bili stanovalci doma seznanjeni o uvajanju bivalnih skupin, kje vidijo razlike v življenju prej in zdaj, kakšna socialna omrežja imajo ter kakšne so prednosti oz. pomanjkljivosti bivalnih skupin. V prvem delu predstavljam teoretični uvod, v katerem povzemam različne avtorje, ki govorijo o kakovostnem staranju, dezinstitutionalizaciji, vlogi uporabnikov in socialnem delu v domovih za stare ljudi. Empirični del raziskave predstavljajo rezultati raziskave, ki sem jo izvedla s šestimi stanovalci Doma starejših občanov Ilirska Bistrica. Uporabniki so zdaj bolj povezani in imajo dobre medosebne odnose z zaposlenimi. Le ti bolj zaznavajo njihove želje in potrebe. Več je skupnih druženj, kjer je vzdušje sproščeno in domače. Kot pomanjkljivost je bilo izpostavljeno, da imajo zaposleni preveč obveznosti, zato pogosto hitijo in se premalo družijo z uporabniki.

Title: Experiencing changes and life of residents after the introduction of residential groups in home for the elderly Ilirska Bistrica

Key words: quality aging, deinstitutionalisation, care for the elderly, residential groups, social work with the elderly

Abstract:

For the purpose of this Master thesis, I researched how the elderly who are accommodated in Home for the elderly Ilirska Bistrica reacted on the residential groups system. Quality aging and retirement are nowadays becoming a challenge not only for the whole society, but also for the social workers. Therefore, it is very important to develop contemporary forms of accommodation for the elderly, adjusted to needs of the elderly. During my research, I was interested in finding out how did residents in the home for the elderly get informed about the residential groups system, do they see the difference before and after the introduction of the residential groups system, how does the social networking function, and what are advantages and disadvantages of the residential groups system. In the first part of my Thesis I introduced the theoretical base of this topic, where I summed up various authors' theories about quality aging, deinstitutionalisation, residents' role and social workers' role in home for the elderly. In the empirical part of this Thesis, I present the results of my research conducted with six residents from Home for the elderly Ilirska Bistrica. The overall communication and collaboration between residents in Home for the elderly Ilirska Bistrica improved, as well as the relationship between residents and employees. The employees are now better in understanding and adapting to elder's needs and wishes. There are more and more social gatherings among the residents, where the mood and atmosphere are relaxed and friendly. The research showed one disadvantage of the housing groups system. The retirement home employees have too many obligations and a lack of time, thus they are often in a hurry and spend less time socializing with the residents.

KAZALO

1. Teoretični uvod	1
1.1. Kakovostno staranje.....	1
1.2. Pregled zakonodaje na področju oskrbe starih ljudi v javnih službah	8
1.2.1. Splošne značilnosti.....	8
1.2.2. Vloga uporabnikov.....	10
1.3. Dezinstitutionalizacija na področju oskrbe starih ljudi	11
1.4. Vloga uporabnikov v domu za stare ljudi	14
1.5. Socialno delo s starimi ljudmi.....	18
2. Formulacija problema	23
3. Metodologija	25
3.1. Vrsta raziskave.....	25
3.2. Merski instrumenti in viri podatkov	25
3.3. Populacija in vzorec	26
3.4. Zbiranje podatkov	26
3.5. Analiza podatkov.....	26
4. Rezultati	28
5. Razprava	39
6. Sklepi.....	44
7. Predlogi.....	46
8. Literatura	47
9. Priloge	50
9.1. Vprašanja za intervju.....	50
9.2. Zapisi intervjujev	50
9.2.1. Intervju A	50
9.2.2. Intervju B	55
9.2.3. Intervju C	60
9.2.4. Intervju D	65
9.2.5. Intervju E	70
9.2.6. Intervju F	75

9.3. *Tabela odprtega kodiranja*..... 80

9.4. *Osno kodiranje*..... 105

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1.1: Dimenzije usmerjenosti zavoda</i>	<i>13</i>
<i>Tabela 1.2: Analiza težav pri delu socialnih delavcev, zaposlenih v domovih za stare ljudi</i>	<i>19</i>

1. Teoretični uvod

1.1. Kakovostno staranje

Staranje se nanaša na vse generacije. Ker se vsi ljudje pomikajo proti obdobju starosti, smo bolj pozorni na staranje v tretjem življenjskem obdobju. Če govorimo o kakovostni starosti, ne moremo ločiti tretje generacije od mlade in srednje. Vsako življenjsko obdobje prinaša različne radosti in težave, ki omogočajo, da se človek kakovostno razvija oziroma stara. Stari ljudje ne smejo prezreti mlade in srednje generacije in obratno. Mlada in srednja generacija potrebuje osebni stik s starim človekom. Kakovostna starost tretje generacije torej vključuje povezanost in hkratno kakovostno staranje obeh mlajših generacij. (Ramovš, 2003)

Kakovost življenja je za vsakega človeka pomembna, v vseh starostnih obdobjih. Danes pa vse bolj pogosto slišimo pojem, ki se nanaša samo na tretje življenjsko obdobje - kakovostno staranje. Povečana odvisnost od drugih in zmanjšana možnost samoregulacije zmanjšujeta kakovost življenja vsaj 10 % populacije v starosti nad 65 let. Stremenje h kakovosti življenja je podlaga za subjektivne izbore starejše osebe, družbenemu okolju pa služi kot usmeritev delovanja. (Imperl, 2012)

Proces povečevanja deleža starega prebivalstva in vse daljša življenjska doba ljudi sta postali trenda, ki se ves čas nadaljujeta. Kronološko podaljšanje življenja, ki je možno zaradi razvoja medicine in tehnologije kot tudi kvalitetnejše zdravstvene zaščite in drugih dejavnikov, pomeni tudi, da vse več ljudi potrebuje pomoč v starosti. Pomoč se lahko nanaša tako na zadovoljevanje primarnih potreb in lastne blaginje posameznika kot tudi na aktiven prispevek družini ali širši lokalni skupnosti. Postavlja se vprašanje, kako izboljšati življenje starih ljudi in jim pomagati, da ostanejo samostojni in aktivni čim dalj časa, prav zato je staranje tesno povezano s konceptom kakovosti življenja. Čeprav se raziskovalci razlikujejo v dojemanju koncepta kakovostnega staranja in ga tudi različno definirajo, se večina strinja, da ima ta objektivni in subjektivni vidik. Na kakovostno starost vplivajo zunanji (socialni, ekonomski ipd.) in notranji (biološki, psihološki ipd.) dejavniki. Poleg različnih subjektivnih kazalnikov, ki so odvisni od osebnostnih lastnosti vsakega posameznika, raziskovanja o kakovostnem življenju in staranju uporabljajo tudi objektivne kazalnike – finančno stanje, stanovanjske razmere, organizacijo zdravstvenih storitev in socialnega varstva, smrtnost ipd. Lahko bi rekli, da je skrb za kakovost življenja v središču

prizadevanj za zaščito in spodbujanje človekovih pravic v starosti. Kakovost življenja starih ljudi bo višja na tistih področjih, kjer obstaja zadostno število razpoložljivih oblik finančne, institucionalne, skupnostne, strokovne in prostovoljske pomoči. (Žganec, Rusac in Laklija, 2008)

Ramovš (2003, str. 44-51) opiše temeljna izhodišča za oblikovanje kakovostne starosti:

- Zdravje – je ena največjih vrednot v življenju in v starosti. Vsak človek mora za svoje zdravje zavestno skrbeti in ga krepiti, še posebej od sredine življenja naprej. Zdravo življenje pomeni zdravo in redno prehranjevanje brez razvad, pravo razmerje med delom in počitkom, ravnovesje med telesnim in duševnim naporom, pristen stik z naravo ipd. Zavestna in uravnotežena skrb za krepitev lastnega zdravja lahko človeku doda precej let, vedno pa doda njegovim letom več življenja, to je boljšo kakovost.
- Materialna varnost – stari ljudje so pogosto ogroženi z revnostjo, ki je tudi vzrok za obolevanje in številne druge težave, ki ovirajo ali onemogočajo kakovostno staranje. Poudariti je treba, da je osnovna materialna varnost temeljnega pomena za kakovostno starost, ni pa edini dejavnik kakovosti.
- Skrb za ohranjanje in krepitev človekove svobode in samostojnosti v odločanju ter njegove osebne odgovornosti za odločitve.
- Medčloveški odnosi – za vsakega človeka so pomembni odnosi z najbližjimi svojci ali prijatelji. V starosti so pomembni odnosi s svojo generacijo pa tudi medgeneracijski odnosi in povezovanje z obema mlajšima generacijama.
- Učenje in ustvarjalnost – v skladu s lastnimi sposobnostmi, razmerami, zdravjem in željami. Ustvarjalnost je lahko umetniška, znanstvena ali pa etična. Etična ustvarjalnost in učenje pomenita, da človek predaja svoja življenjska spoznanja in izkušnje mlajšim generacijam.
- Zavedanje o vrednosti in smislu preteklosti, sedanjosti in prihodnosti svojega življenja – kakovostna starost pomeni zavedanje o smislu in vrednosti tistega, kar je posameznik v življenju doživel, kar doživlja in dela sedaj in da sprejme svoje staranje ter doživi smisel prihodnosti s preostankom življenjskih zmožnosti in nalog.

Socialne mreže, v katere je človek vpet od rojstva do smrti, so pomemben del kakovostne starosti. Kakovostno življenje je odvisno od dobrega razmerja med osebno samostojnostjo in ustrezno vpetostjo v medčloveške povezave. Tretje življenjsko obdobje prinaša večjo

občutljivost človeka na ravnotežje med neodvisnostjo in samostojnostjo ter sprejetostjo pri svojcih in drugih ljudeh ali ustanovah. To ravnotežje se lahko hitro zamaje, če star človek zboli, se poškoduje ali se mora preseliti iz svojega okolja. Oba pola sta pomembna za kakovostno staranje. Vsak star človek potrebuje intimno individualnost, ki mu jo daje osebni prostor, človekovo osebno doživljanje in zavest o sebi ter komunikacija. Osebni prostor (stanovanje, hiša, bližnja okolica) daje staremu človeku občutek varnosti in postane del njega. Prav zato je preselitev v bolnišnico ali v dom za stare ljudi osebni šok za posameznika. Človekova zavest o sebi je pomembna popotnica skozi vse življenje, v starosti pa še toliko bolj. Človek mora v sebi gojiti pozitivno doživljanje samega sebe in tudi svoje življenjske poti. To so vse dobre življenjske izkušnje, na katere je ponosen, težave, ki jih je uspešno preстал, njegova upanja, verovanja in ljubezen. Ob življenjskih prelomih v starosti je človekovo intimno doživljajsko jedro glavni vir energije, da z močjo duha okreva ter sprejme samega sebe tudi s tistim delom, ki bo mogoče ostal okrnjen, če do tega pride. Komunikacija je odločilni element zavarovane intimnosti. Komunicirajo vedno ljudje, enkratne in edinstvene človeške osebe. Zaupnost komunikacije v medsebojnem odnosu s starim človekom omogoči, da pride na dan prava količina osebnih izkušenj, ne premalo in ne preveč, kar škodljivo ruši človekovo dostojanstvo. Človek je družbeno bitje. Medčloveški odnosi so zanj temeljni oziroma nekaj, kar nujno potrebuje za preživetje. Človek se od rojstva do smrti vpleta v različna razmerja z mnogimi ljudmi, površinska ali bolj globoka. Sodobni človek se svobodno vključuje v socialne mreže, sodeluje z drugimi ljudmi in se iz njih tudi svobodno umakne. Medčloveški odnosi dvigujejo kakovost staranja in kakovost življenja na splošno. (Ramovš, 2003)

Priprava na starost se vrši vse življenje, upokojitev pa je velika priložnost za zavestno pripravo na kakovostno življenje tudi v tretjem življenjskem obdobju. Ramovš (2012, str. 29-31) opredeli pet nalog za vsakega posameznika:

- Pripraviti osebni načrt življenja po upokojitvi – star človek ne sme imeti preveč praznin a tudi ne preveč preobremenitev v vsakdanjem življenju. Načrt mu pomaga pri tem, da naredi okvir tistega, kar bo počel za svojo družino, družbo in druge ljudi ter zase.
- Imeti vsakdanji urnik – pomembno je imeti smiselni vsakdanji urnik, ki človeku pomaga, da ostaja mladosten tudi v starosti. Urnik naj zajema redni ritem počitka in vstajanja, osebnega urejanja, prehranjevanja, dela, rekreacije, stikov z drugimi ljudmi ipd.

- Vpeljati nove dejavnosti – to so lahko najrazličnejše aktivnosti, odvisne od zmožnosti in želja vsakega posameznika (npr. obdelovanje vrta, slikanje, pisanje, ročna dela, računalništvo). Človek se mora za to sam zavestno odločiti, saj se bo samo tako naučil in preizkusil nekaj novega. Večina ljudi po upokojitvi želi delati nove zanimive stvari in pridobivati nova znanja in navade.
- Navezati nove socialne stike – izkušnje kažejo, da je z vpeljavo prostovoljstva prišlo do novih, dragocenih stikov med starimi ljudmi in prostovoljci, ki prispevajo k bolj kakovostnemu staranju in lepšemu sožitju med generacijami.
- Narediti obračun čez svoje celotno življenjsko obdobje – ko se človek ozre nazaj na svoje življenje in izpusti preteklost, ima priložnost za sprejemanje sedanjosti in prihodnosti, ki jo prag starosti prinaša.

Osnovni cilj kakovostne oskrbe za stare ljudi je prepoznavanje in določanje potreb vsakega posameznika. Eden izmed pristopov k temu je ocenjevanje kakovosti življenja starih ljudi, ki zajema celovit pregled funkcionalnih, čustvenih in kognitivnih sposobnosti kot tudi pregled socialnega in materialnega stanja posameznika. Če želimo prepoznati želje in potrebe ljudi, da bi jim omogočili kakovostno starost, moramo prav tako vedeti, kakšen pomen imajo te za vsakega posameznika, in obseg, v katerem oseba meni, da so potrebe izpolnjene. Pojem kakovostnega staranja je zelo subjektiven in možno je, da ljudje različnih starosti v isti kulturi, ki so doživeli različne družbene dogodke, življenjske razmere in družbene odnose, različno definirajo kakovost življenja. Vendar pa ocena potreb starih ljudi ni sama sebi namen, temveč sredstvo za izboljšanje kakovosti življenja vseh starih ljudi, z vsemi njihovimi demografskimi, psihosocialnimi in zdravstvenimi značilnostmi, s pomočjo izdelanih načrtov, prilagojenih potrebam posameznika in njegove družine. (Petrak, Despot Lučanin in Lučanin, 2006)

Dober pristop k razumevanju človeka so njegove potrebe. Poznavanje človekovih potreb je pogoj za smiselno delo z ljudmi in za ljudi. Ramovš (2003, str. 92-129) opiše sedem ključnih potreb, ki jih imajo ljudje v tretjem življenjskem obdobju:

- Potreba po materialni preskrbljenosti – materialne potrebe so danes v ospredju pozornosti, kažejo se v mesečnem ali letnem denarnem dohodku, s katerim star človek razpolaga. Zadovoljevanje potreb po hrani, stanovanju, obleki, čistoči, razvedrilu in podobno je odvisno od človekove materialne preskrbljenosti.

- Potreba po ohranjanju telesne, duševne in delovne svežine – je pristna temeljna potreba vsakega posameznika, ki ji je potrebno posvečati pozornost vse življenje, v starosti pa še posebej. Dejavno življenje je pomembna sestavina svežine v starosti. Kakovostna starost je dejavna, delovna, razgibana in ustvarjalna. Vsak posameznik mora izbrati tiste aktivnosti, ki so najbolj primerne zanj.
- Potreba po osebnem medčloveškem odnosu – potreba po povezanosti z nekim 'svojim' človekom je najbolj pereča nematerialna socialna potreba v tretjem življenjskem obdobju. Človek nenehno potrebuje raznovrstna razmerja in osebni medčloveški odnos za svoj obstoj in rast. Potreba po soljudeh je živa vse življenje.
- Potreba po predajanju življenjskih izkušenj in spoznanj mladi in srednji generaciji – človekove izkušnje so njegovo osebno bogastvo. Star človek se počuti bolj vrednega, če svoje življenjske izkušnje in spoznanja lahko preda drugim generacijam.
- Potreba po doživljanju smisla starosti – pomembno je, da človek sprejme starost kot smiselno obdobje življenja, tako kot sta bili mladost in srednja leta. Tudi starost ima svoje posebne možnosti, priložnosti, naloge seveda pa tudi omejitve in težave.
- Potreba po negi v starostni onemoglosti – sprejemanje človeške onemoglosti v starosti je pogoj za kvalitetno negovanje človeka, ki je onemogel. Tudi oseba, ki potrebuje nego, ima lahko kakovostno življenje, če skupaj s svojci in negovalci sprejme to dejstvo.
- Potreba po nesmrtnosti – človek je bitje, ki se zaveda samega sebe, lastnega življenja in tudi svoje smrti. Pogosto ljudje to potrebo tlačijo v sebi in je tabu tema, o kateri se le redko spregovori. Zdravi načini zadovoljevanja potrebe po nesmrtnosti pa so skrb, da se človeka po smrti spominja, prizadevanje, da za človekom ostanejo njegova dela (vsakdanja in izjemna) in vera v življenje po smrti.

Življenjski svet uporabnika lahko analiziramo tudi s pomočjo indeksa potreb oziroma po Brandonovih magnetih, saj je to celovit in uporaben način. Poanta osmih magnetov je, da se z njimi poskuša pokriti celotni življenjski svet uporabnika. Poglejmo si teh osem kategorij podrobneje:

- Namesto hospitalizacije in institucionalizacije – je pomembna kategorija, saj je institucionalizacija še vedno dominanten odgovor na dolgotrajne socialne in duševne stiske. Bolezen in diagnoza v naši družbi pogosto pomenita stigmo in posledično tudi

družbeno izključenost. Institucionalizacija uporabnika je odgovor na določeno 'potrebo', s katero naj bi uporabnik pridobil razbremenitev, povrnitev gotovosti in smisel, a temu v instituciji nikoli ni tako. Pri raziskovanju življenjskega sveta uporabnikov se moramo ves čas spraševati, kako ljudje živijo izven ustanov in kako jim omogočiti, da se izognejo institucionalizaciji ali ustanovo zapustijo. Pomembno vprašanje je tudi to, kako nadomestiti totalno ustanovo v življenju tistih, ki naj bi jim bile namenjene, in kako ustvariti vsakdanje življenje, ki ne terja namestitve v ustanovi.

- Stanovanje – je ena temeljnih potreb naše civilizacije. Razen funkcije zavetja ima še celo vrsto socialnih funkcij (druženje, ustvarjanje družine, omogoča varnost, zasebnost ipd.) in je prostor, kjer se počutimo »doma«. In čeprav je po eni strani stanovanje nekaj samoumevnega, temu ni vedno tako. Odgovor na vprašanje, kje živiš, je za nekatere ljudi težek. Ranljive skupine imajo pogosto raznovrstne stanovanjske težave (od brezdomstva do razmeroma urejenega stanovanja). Na tem mestu sta pomembni dve vprašanji. Prvič, kako omogočiti ljudem, da nimajo skrbi s tem, kje in kako bodo živeli, in drugič, kaj ljudje potrebujejo, da bodo lahko ostali tam, kjer si želijo živeti.
- Delo in denar – biti dejaven in ustvarjalen je določnica človeka. Okoliščine dela pa zapolnjujejo veliko človeških potreb (družbeni status, preživetje, vzdrževanje družbenih standardov ipd.). Pomanjkanje denarja lahko vpliva na nizko kvaliteto življenja in ustvarja začaran krog marginalizacije in stigmatizacije. Delo je del družbene konstrukcije našega življenja, saj strukturira naš čas, določa dnevni ritem in celoten življenjski cikel. Z njim gradimo socialno mrežo ljudi in se identificiramo kot posamezniki.
- Vsakdanje življenje – potrebe, vezane na vsakdanje življenje se pojavljajo na zasebni sferi skrbi zase (osebna higiena, gospodinjstvo, vzdrževanje stanovanja) in na javni sferi (delo, prosti čas, družba). Ne glede na sfero potreb so odzivi povezani z ukrepi na ravni materialnih, tehničnih odgovorov ali pa na ravni socialnih ukrepov, kot so asistenca, dogovori, pojasnila v okolici ipd.
- Nelagodje v interakciji – interakcijski prekrški so pomemben vidik stigmatizacije in družbenega izključevanja. Prekrške delamo vsi, brez izjeme, in jih popravljamo z različnimi pojasnili in opravičili, so torej del vsakdana. Skoraj da ni interakcije brez prekrška. Interakcijski prekrški so zato pomembna tema tudi pri iskanju odgovorov na stiske in potrebe ljudi. Vsi moramo spoznati, da so primarne težave, ki jih imajo ljudje,

vloge, ki jih morajo prevzeti, slog življenja, pogosto dejavniki, ki posameznike silijo v napačne odzive v interakciji. Odgovore moramo formulirati na ravni spremembe paradigem in metod dela.

- Stiki in družabnost – človek ima kot družbeno bitje potrebo po stikih in druženju. Brez tega ne more obstati. Stiki, ki jih ustvarjamo skozi življenje, so lahko globoki in trajni ali pa bežni, vsakdanji. Vedno nas zaznamujejo, saj govorijo o naši identiteti in lastni vrednosti. Ko se nekateri ljudje znajdejo v situaciji, da so njihove socialne mreže šibke ali so osamljeni, se povečuje tudi njihova osebna stiska. Pomembno je zaznati potrebo po stikih in jim pomagati, da krepijo že obstoječo socialno mrežo ali da navežejo nove stike. S tem se bo zmanjšala njihova socialna izoliranost.
- Institucionalna kariera – ljudje, ki potrebujejo določeno vrsto oskrbe, velik del življenja preživijo v različnih institucijah. Življenjske zgodbe uporabnikov zato zaznamujejo dogodki, povezani z razmerji med uporabniki in zaposlenimi. Uporabniška perspektiva je v instituciji ključna za zagotavljanje potreb. Institucionalno življenje naj bi potekalo na način, da imajo tudi uporabniki pravico do odločanja, delovanja ali ugovaranja, v kolikor je to potrebno.
- Neumeščenost in pripadnost – gre za potrebo, ki se vzpostavi med neumeščenostjo (samostojnostjo, odvisnostjo) in pripadnostjo. Hkrati si moramo priznati odvisnost in omogočiti neodvisnost na relevantnih izsekih vsakdanjega življenja. Mogoče je biti svoboden in avtonomen, ko obenem pripadamo. To pomeni, da skrbimo zase in da lahko skrbimo zase tudi takrat, ko drugi skrbijo za nas.

(Flaker idr., 2008)

E-Qalin (European quality-improving learning) je vseevropski model upravljanja s kakovostjo, ki ga domovi za stare ljudi v Sloveniji najpogosteje uvajajo v svoje prakse. Model je prilagojen za socialnovarstvene ustanove, kot so domovi za stare ljudi, varstveno-delovni centri, centri za socialno delo, izvajalci pomoči na domu. Zagotavljanje optimalno kakovostnega življenja za stare ljudi je kompleksno in občutljivo. Zato E-Qalin stremi k razvijanju specifičnih storitev, ki so na eni strani vezane na zagotavljanje in ohranjanje dostojanstva in spoštovanja uporabnikov, na drugi strani pa na razvoj socialnih in osebnih kompetenc zaposlenih. Z uvajanjem E-Qalina si domovi za stare ljudi prizadevajo za boljšo kakovost storitev za uporabnike, večjo motiviranost in zadovoljstvo zaposlenih, pomoč vodstvu v ustanovah pri zagotavljanju in izpopolnjevanju

kakovostnih storitev ter nacionalno primerljivost ustanov. V okviru modela upravljanja s kakovostjo se je razvila tudi raziskava merjenja zadovoljstva. Ta je pomembna v domovih za stare ljudi, saj zajema tri perspektive – perspektivo uporabnika, perspektivo zaposlenih in perspektivo svojcev. Ustanova na ta način dobi informacije o njenih šibkih in močnih področjih ter možnostih za izboljšave in nadaljnji razvoj. (E-Qalin, b. d.)

1.2. Pregled zakonodaje na področju oskrbe starih ljudi v javnih službah

1.2.1. Splošne značilnosti

Zakon o socialnem varstvu v 15. členu opredeljuje pravico do pomoči na domu. Slednja obsega socialno oskrbo posameznika na njegovem domu v primeru invalidnosti, starosti ali takrat, ko lahko nadomesti namestitev v instituciji. V 16. členu opredeli institucionalno varstvo kot socialnovarstveno storitev, ki obsega vse oblike organizirane pomoči, s katerimi uporabniki nadomestijo funkcijo doma ali lastne družine (bivanje, prehrana, zdravstveno varstvo). Alternativa institucionalnemu varstvu, določena z zakonom, je izbira družinskega pomočnika. (Zakon o socialnem varstvu, 2007)

Zavod je organizacija, ki med drugimi, opravlja tudi dejavnosti zdravstva in socialnega varstva. (Zakon o zavodih, 1991)

Domovi za stare ljudi morajo upoštevati Pravilnik o postopkih pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva, ki določa postopek za sprejem, premestitev in odpust uporabnikov. Za bivanje v domu uporabnik ali njegov zakoniti zastopnik odda prošnjo za sprejem, ki jo kasneje obravnava komisija v domu. Ob obravnavi prošnje komisija tudi ugotavlja, katera vrsta oskrbe bo potrebna po namestitvi uporabnika v dom za stare ljudi. (Pravilnik o postopkih pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva, 2004)

6. člen Pravilnika o standardih in normativih opiše socialnovarstveno storitev pomoč na domu. Slednja je, med drugimi, namenjena tudi osebam, starejšim od 65 let, ki živijo v lastnem stanovanju ali hiši, ampak ne morejo popolnoma sami skrbeti zase, zato potrebujejo pomoč pri različnih opravilih, oskrbi in negi. Pomoč na domu zajema različne sklope pomoči, ki se prilagajajo vsakemu posamezniku posebej glede na njegove potrebe (oblačenje, hranjenje, priprava obroka, čiščenje, vzpostavljanje socialne mreže, spremljanje pri opravilih ipd.). Vsak uporabnik je upravičen do pomoči v trajanju največ 20 ur na teden. Institucionalno varstvo, ki je

določeno z 8. členom omenjenega pravilnika, obsega osnovno, socialno in zdravstveno oskrbo uporabnikov (bivanje, prehrana, prevoz, socialna preventiva, vodenje ipd.). Določeno je, da uporabnik sodeluje v vseh procesih postopka, od začetnega informiranja do namestitve in začetka izvajanja dogovorjenih storitev. Institucionalno varstvo se lahko izvaja kot dnevno varstvo (nekaj ur na dan) ali kot celodnevno varstvo (24 ur na dan). Zavodi imajo tudi možnost organiziranja manjših enot za bivanje uporabnikov, kot so bivalne ali gospodinjske skupine. Stari ljudje, ki so še nekoliko samostojni, lahko živijo tudi v oskrbovanih stanovanjih. 9. člen pravilnika oskrbovana stanovanja opiše kot »funkcionalno povezana in potrebam starejših prilagojena«. (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, 2010)

Na podlagi Zakona o socialnem varstvu je bila sprejeta Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 (2013), ki se nanaša na razvoj sistema socialnega varstva, katerega del so tudi stari ljudje. Ker so se demografske razmere v zadnjih letih spremenile, je vse bolj izpostavljena problematika starih ljudi. Potreba po uvajanju dolgotrajne oskrbe in različnih storitev, prilagojenih starim ljudem, prihaja v ospredje in je izziv tako za socialni kot tudi za zdravstveni sistem. Cilji nacionalnega programa so boljša kvaliteta življenja uporabnikov, večja družbena povezanost in socialna vključenost vseh skupin prebivalstva. Država si prizadeva to narediti na način, da bodo storitve in programi bolj dosegljivi vsem uporabnikom (ne glede na socialni položaj), da bodo uvajali nove, inovativne oblike bivanja in da bodo dali poudarek tudi na informiranje potencialnih uporabnikov. Prav tako je planirana uvedba sistema dolgotrajne oskrbe, ki bo regulirana z zakonom. (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020, 2013)

Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva (2016) izpostavi pomen paliativne oskrbe, ki se izvaja v sodelovanju zdravstvenega in socialnega varstva. V dokumentu so podana izhodišča za uvajanje celostne organizirane paliativne oskrbe v Republiki Sloveniji, ki bo omogočala paliativno oskrbo v domačem okolju, bolnišnicah in pri izvajalcih institucionalnega varstva. Slednjo izvajajo multidisciplinarni timi znotraj socialnovarstvenih zavodov kot tudi na domu uporabnika, v kolikor je potrebno. (Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016-2025 »Skupaj za družbo zdravja«, 2016)

1.2.2. Vloga uporabnikov

2. člen Evropske listine pravic in odgovornosti starejših, potrebnih dolgotrajne oskrbe in podpore (b. d.) omenja pravico do svobode izbire. Vsak posameznik ima pravico do izbire ne glede na kraj bivanja in pravico do podpore v življenju. Če človek živi v instituciji, morajo zaposleni upoštevati njegovo mnenje, želje in izbire. Prav tako je v 3. členu opredeljeno, da ima človek pravico do zasebnega življenja. To je v domu za stare ljudi pogosto problem, zato je v instituciji pomembna diskretnost obravnave (zaposleni morajo na diskreten način razpravljati o stanju osebe, o oskrbi, zdravljenju ipd.). Naslednja pomembna točka dokumenta je pravica do kakovostne oskrbe. Vsak star človek ima pravico do storitev, prilagojenih njegovim potrebam, ki mu jih zagotavljajo ljudje z ustreznimi znanji. Prav tako imajo pravico do usklajene podpore s strani vseh organizacij in posameznikov. V domskem varstvu imajo ljudje pravico do prostega gibanja in upoštevanja vseh stvari tudi preteklega načina življenja. (Evropska listina pravic in odgovornosti starejših, potrebnih dolgotrajne oskrbe in podpore, b. d.)

Vrsta oskrbe, obseg in cena storitev institucionalnega varstva se natančno določi z uporabnikom, ki bo sprejet na način, da se podpiše dogovor. Uporabnik s seboj lahko prinese perilo in obleko, drugo opremo pa samo, če to dopušča hišni red zavoda. Dom za stare ljudi mora z vsakim uporabnikom izdelati individualni načrt v 30 dneh od namestitve in ga tudi preverjati in dopolnjevati glede na uporabnikove potrebe. (Pravilnik o postopkih pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva, 2004)

29. člen Zakona o zavodih (1991) določa, da so predstavniki uporabnikov del sveta zavoda, ki skupaj z ustanoviteljem in zaposlenimi upravljajo z vsemi pomembnimi vprašanji, ki se nanašajo na zavod. Vsak zavod ima tudi statut, s katerim ureja pomembna vprašanja za opravljanje dejavnosti. (Zakon o zavodih, 1991)

Pri institucionalnem varstvu nacionalni program poudarja razvoj novih in modernizacijo obstoječih oblik nastanitev. Gre za uvajanje manjših bivalnih (gospodinjskih) enot, ki temeljijo na sodobnih konceptih dela s starimi ljudmi, kjer je uporabnik na prvem mestu. Predviden je tudi razvoj posebnih oddelkov za ljudi z demenco. Del kapacitet v domovih se bo prenesel tudi v skupnostne oblike oskrbe, posledično pa bo treba razvijati nove oblike bivanja. Pri razvoju in načrtovanju programov in storitev je pomembno upoštevanje uporabnikov in njihovih izraženih

želj in potreb. (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020, 2013)

Paliativna oskrba mora temeljiti na oceni stanja vsakega posameznika posebej, njegovih potreb in potreb svojcev, saj je njen namen izboljšanje kakovosti življenja uporabnikov in njihovih najbližjih sorodnikov. (Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016-2025 »Skupaj za družbo zdravja«, 2016)

1.3. Dezinstitutionalizacija na področju oskrbe starih ljudi

Institucionalna oskrba, ki se je uveljavila po koncu druge svetovne vojne, je še vedno oblika oskrbe, ki prevladuje v Sloveniji. So se pa v zadnjem desetletju začeli razvijati različni programi in storitve za stare ljudi, ki potrebujejo pomoč pri vsakodnevnih dejavnostih, tako v institucijah kot tudi na skupnostni ravni. Javni sektor ima tu osrednjo vlogo in zato tudi danes ponuja največjo paleto storitev. (Hlebec in Mali, 2013)

Dezinstitutionalizacijo lahko definiramo kot proces zapiranja ustanov in njihovo nadomeščanje z odgovori na stiske ljudi, ki jih lahko ustvarimo tam, kjer ljudje živijo, v skupnosti. Prav tako gre za preobrazbo odnosov med strokovnjaki in uporabniki, premik moči k uporabniku in spremembo pojmovanja stiske in pomoči. (Flaker, 2012)

Dezinstitutionalizacija je obveznost, ki jo je Slovenija sprejela s podpisom različnih konvencij. Pomembno je širiti skupnostne oblike oskrbe, ki bodo omogočale čim bolj samostojno življenje starih ljudi. Potrebno je spodbujati preoblikovanje socialnovarstvenih zavodov v skupnostne službe in spodbujati nastajanje takšnih služb, ki bodo podpirale samostojno življenje uporabnikov. Nove paradigme in pristopi, ki jih prinaša dezinstitutionalizacija, zahtevajo vzpostavljanje dodatnih usposabljanj in izobraževanj na različnih ravneh in za vse udeležene (vodstveni delavci, zaposleni, svojci, prostovoljci ipd.). Treba je vzpostaviti sistem, v katerem bo odgovornost za življenje uporabnika hkrati njegova lastna in skupna vsem udeležencem. Vsi zaposleni se morajo zavedati, da so zaposleni za to, da uporabnikom zagotavljajo storitve po njihovi meri. (Flaker, Nagode, Rafaelič in Udovič, 2011)

Preobrazba institucije se mora začeti v njej sami, s spremembami pravil, prostora in odnosov med vsemi udeleženi. Lahko govorimo o 'poosebljenju institucionalnega prostora'. Gre za pomemben prehod od hierarhičnih k demokratičnim odnosom, prehod od discipliniranja k

navezovanju stikov in k metodam, ki preusmerijo pogled s predmeta oskrbe in obravnave na človeka z njegovimi željami, zgodbo in življenjem. Prostor, ki se spreminja, mora postati bolj dinamičen, bolj odprt navznoter in navzven. (Flaker, 2015)

Na področju oskrbe starih ljudi moramo proces dezinstitutionalizacije zagotoviti v obstoječih ustanovah. To pomeni, da cilj ni izprazniti in zapreti domove za stare ljudi, saj jih zaradi kompleksnosti in intenzivnosti oskrbe v starosti še vedno potrebujemo, ampak jih nadgraditi z različnimi inovacijami. Potrebno je spreminjati oblike nastanitvene oskrbe starih ljudi. Proces dezinstitutionalizacije mora starim ljudem omogočiti dostojno in dejavno življenje, kolikor to oni sami želijo. Strokovno delo je pri tem ključno, saj se le z njegovim razvojem te spremembe lahko tudi uresničijo. (Mali idr., 2017)

S procesi dezinstitutionalizacije znotraj doma za stare ljudi se življenje uporabnikov lahko normalizira. Dezinstitutionalizacija vsebuje spreminjanje obstoječih domov za stare ljudi v smeri skupnostnih oblik skrbi za stare ljudi, kjer pravila za življenje določa uporabnik sam. Dom, ki se notranje preoblikuje in širi svojo socialno mrežo v lokalno okolje, izvaja vzajemno skrb in sam po sebi postane skupnostni program. (Imperl, 2016)

Ljudje se zavedajo, da je institucionalizacija zanje pogosto neizogibna, a se vseeno težko zanjo odločajo. Odhod starega človeka v dom za stare ljudi je pogosto stresen, zato imajo zaposleni v domu pomembno vlogo. Z različnimi metodami dela lahko zavzamejo držo sodelavcev in sopotnikov institucionalnega življenja uporabnikov. Uporabniki želijo, da jim osebje posveti več časa, in sicer na bolj kvaliteten način. Prav tako cenijo, če je osebje sposobno poslušati, kaj zares rečejo, in se v njihovo situacijo res vživijo. Pomembno je, da ima uporabnik moč in priložnost izraziti svoje mnenje in želje. Pomembno je upoštevati želje in interese tudi, ko gre za skupne zadeve. Z izražanjem in upoštevanjem želja, ki se dotikajo kolektivnih dejavnosti in skupnega življenja, uporabniki dobijo priložnost sodelovati v skupnosti. Naloga strokovnjakov je, da se naučijo živeti z uporabniki. To zahteva medsebojno prilagajanje rutin in skupno soustvarjanje življenja. Sožitje osebja in uporabnikov vodi v medsebojno povezanost in navezanost. (Flaker idr., 2008)

Za razumevanje usmerjenosti domov za stare ljudi je pomemben pojem totalne institucije. Zakonitosti totalne institucije pridejo v ospredje, ko zaposleni v domu za stare ljudi poudarjajo

elemente medicinske obravnave uporabnikov. Teh je danes vedno manj, saj si institucije prizadevajo k socialni usmeritvi, ki poudarja uporabnika, njegove zahteve, potrebe in aktivno vključevanje v domsko življenje. Življenje uporabnikov še vedno poteka v instituciji in ima lastnosti institucionalne ureditve, ampak je vse več stičnih točk z življenjem v skupnosti in domačem okolju. Ločevanje dimenzij je pomembno, ker omogoči strukturiran pogled v značilnosti usmerjenosti institucije. (Mali, 2008)

Tabela 1.1: Dimenzije usmerjenosti zavoda

Dimenzija usmerjenosti institucije	Variable
MEDSEBOJNI ODNOSI	
1. SODELOVANJE	- sodelovanje uporabnikov pri izvajanju, vrsti in obsegu storitev - spodbujanje uporabnikov k avtonomnemu odločanju o svojem življenju - sodelovanje uporabnikov pri načrtovanju razvoja ustanove, vpliv na politiko - vpliv uporabnikov na imenovanje, ki ga uporabljajo zaposleni zanje (tikanje, vikanje) - vpliv uporabnikov na spreminjanje hišnega reda in prilagajanje svojim individualnim potrebam in zahtevam - možnosti, oblike in način podajanja pripomb, pritožb in pohval - samostojnost pri odločanju obiskovanja različnih dejavnosti - vključevanje sorodnikov
2. PODPORA	- odnosi med uporabniki (medsebojno poznavanje, pomoč, razumevanje) - upoštevanje potreb in zahtev uporabnikov - upoštevanje mnenja in izkušenj sorodnikov - sprejemne procedure (upoštevanje potreb, zahtev in navad uporabnikov, njihovega mnenja, mnenja sorodnikov) - spoštovanje zasebnosti uporabnikov - spoštovanje želja, potreb, zahtev, interesov uporabnikov
3. SPONTANOST	- možnosti, oblike in način podajanja pripomb, pritožb in pohval - spodbujanje uporabnikov in sorodnikov za svobodno izražanje mnenja - stopnja zaupanja med uporabniki in zaposlenimi - način komunikacije med uporabniki in zaposlenimi - kaznovanje ali možnosti za svobodno izražanje mnenja o čustvih do drugih uporabnikov, zaposlenih

OSEBNI RAZVOJ	
1. AVTONOMIJA	- stopnja samostojnega odločanja o svojem življenju, izvajanju storitev, sodelovanju z zaposlenimi, ritmu življenja - vpliv uporabnikov na časovno izvajanje storitev - vpliv uporabnikov na lastno prihodnost - samostojno odločanje o časovni razporeditvi spanja, dela, prostega časa
2.PRAKTIČNA USMERITEV	- spodbujanje k samostojnemu življenju v skupnosti
3. USMERITEV NA OSEBNE PROBLEME	- stopnja zaupanja med zaposlenimi in uporabniki - usposobljenost zaposlenih za prepoznavanje in reševanje osebnih stisk uporabnikov - pozornost zaposlenih na odnose, klimo v instituciji - spodbujanje medsebojne pomoči med zaposlenimi in uporabniki - spodbujanje medsebojne pomoči med uporabniki - proces adaptacije na življenje v instituciji

Vir: Mali (2008, str. 152-153)

Slovenija ima pogoje za prestrukturiranje domov za stare ljudi, saj so slednji gonilna sila celostnega razvoja oskrbe starih ljudi. Dom za stare ljudi na eni strani ponuja klasično institucionalno varstvo (namestitvev in oskrba znotraj institucije), na drugi strani pa tudi pomoč starim ljudem v skupnosti (dnevno varstvo, pomoč na domu, začasno varstvo ipd.), zato domove za stare ljudi danes ne moremo uvrstiti zgolj v okvir institucionalnega varstva. Celostna oskrba starih ljudi se zagotavlja z medsebojnim sodelovanjem zdravstvene in socialne stroke. Sodelovanje in dopolnjevanje obeh strok je nujno tudi za uvajanje dolgotrajne oskrbe. Potrebno je ustvarjati integrirano področje oskrbe, ki bo zajemalo znanja iz različnih strok, a omogočalo skupne strategije pomoči in solidarnosti. (Filipovič Hrast idr., 2014)

V zadnjem času se v okviru domov za stare ljudi vse več uveljavljajo manjše enote (do 25 stanovalcev). Gre za še eno stopnjo večje individualizacije in samostojnosti uporabnikov kot tudi možnost integracije v lokalno okolje. Te oblike bivanja so nekoliko bližje običajnim oblikam družinskega življenja, ki omogočajo tudi skupno gospodinjstvo. (Flaker, 2015)

1.4. Vloga uporabnikov v domu za stare ljudi

Domovi za stare ljudi na življenje ljudi vplivajo večplastno, saj obsegajo različna področja človekovega delovanja. Vsak človek ima določene osebnostne značilnosti, ki jih oblikuje skozi

svoje celotno življenje. Ob vstopu v institucijo s seboj prinaša določena znanja, navade in sposobnosti. Ker pa institucija ni popolnoma prilagojena osebnosti posameznika, se ta skupek človekovih značilnosti pogosto razlikuje od pravil in zapovedi institucije. (Kornhauser in Mali, 2013)

Sodobni domovi za stare ljudi so nasledniki sirotišnic in hiralnic. Njihov razvoj se je začel z uvajanjem sodobnih pristopov, metod dela in konceptov oskrbe starih ljudi v instituciji. Na eni strani se je zgodil premik na področju zdravstvene nege in oskrbe, na drugi strani pa na področju bivalnih pogojev (arhitekturnih sprememb) in organizacije dela. (Imperl, 2016)

Če je domska oskrba dolgotrajna rešitev za uporabnika, je pomembno, da osebje doma maksimalizira poosebljenje uporabnikovega prostora. Omogočiti mu morajo izbiro in možnost povezovanja z dogodki, procesi in ljudmi, s katerimi sam želi. Nastanitvene strukture je potrebno načrtovati tako, da omogočajo ohranitev življenjskega sveta uporabnika in njegovih pomembnih družbenih vlog. (Flaker, 2015)

Osebje doma mora biti pri delu s starimi ljudmi vpeto tudi v emocionalno delo, ki je nujno v interakciji s starimi ljudmi. Če se zaposleni izogibajo rutinskemu opravljanju dela in k svojemu vsakdanjemu delu prispevajo del sebe, bo na ta način upoštevana tudi uporabnikova individualnost. To je pogoj za dobro in kvalitetno delo z uporabniki. (Mali, 2006)

Vloga uporabnika je večja v domovih za stare ljudi, ki so organizirani tako, da poudarjajo posameznika, krepijo njegovo neodvisnost in finančno avtonomnost. S tem zaposleni v domu sprejmejo možna tveganja, ki jih življenje lahko prinese stanovalcu. Prav tako je pomembno, da dopuščajo uporabnikom sprejemati manjše, vsakodnevne in tudi dolgoročne odločitve. Na ta način bodo odnosi med zaposlenimi in uporabniki temeljili na vzajemnosti in medsebojnem sodelovanju. Institucija, kjer prevladujejo podporno-spodbudne oblike pomoči, spodbuja uporabnika k čim bolj samostojnemu življenju, stoji mu ob strani in ga usmerja pri stvareh, kjer potrebuje pomoč. (Čebular, 2010)

Klasično institucionalno oskrbo danes vse več nadomeščajo fleksibilne oblike oskrbe, ki upoštevajo uporabniško perspektivo. Sprememb so tako deležni vsi zaposleni in stari ljudje, ki živijo v institucijah. Velike oddelke spreminjajo v manjše bivalne skupine, ki zagotavljajo oskrbo manjšemu številu uporabnikov. Z zmanjšanjem kapacitet pa se uvaja tudi drugačen

koncept oskrbe, ki stremi k socialni usmerjenosti. Vse bolj je izrazit trend individualizirane oskrbe, ki temelji na višjem nivoju kakovosti oskrbe vsakega uporabnika. (Filipovič Hrast idr., 2014)

Raziskovanje življenjskega sveta uporabnika je povezovalni okvir pri oblikovanju socialnovarstvenih storitev. Pojem vpliva uporabnika lahko primerjamo s pojmom državljana, ki je nosilec pravic, vključno z njegovo participacijo. To pomeni, da se v socialnem varstvu odmikamo od 'paketa storitev' in posameznike promoviramo kot nosilce pravic, ki imajo pravico do kakovostnega življenja, ki ga lahko izboljšujejo tudi s socialnovarstvenimi storitvami. Izhodišče za načrtovanje socialnovarstvenih storitev postanejo posameznikova življenjska situacija in njegovi osebni cilji. Ob tem sta ključnega pomena možnost izbire in ohranitev vpliva nad pomembnimi življenjskimi odločitvami in nad prejetimi storitvami, s katerimi človek uresničuje osebne življenjske cilje. (Škerjanc, 2007)

»Zelo pomembna je metoda osebnega načrtovanja, ki se v praksi vse bolj uporablja, saj je njen namen ohraniti vpliv uporabnika na pomembne odločitve v njegovem življenju.« (Ambrožič in Mohar, 2015, str. 53)

Metoda osebnega načrtovanja je sestavljena iz dveh delov – načrtovanja in izvajanja. Celoten proces načrtovanja spremlja in zapisuje načrtovalec, skupaj z uporabnikom. Osebni načrt nastane s spoznavanjem življenjskega sveta uporabnika in z analizo možnosti, virov in sredstev, ki jih posameznik ima. Odraža usmerjenost, stališča, želje uporabnika in je ogledalo posameznikove stvarnosti. Kot končni, zapisan izdelek, osebni načrt predstavlja vodilo za delo. Posamezni cilji se v vsakem trenutku lahko na željo uporabnika spremenijo. Načrtovalec mora biti pozoren na to, da je na vseh točkah načrtovanja zagotovljen uporabnikov vpliv in nadzor. (Flaker, Mali, Rafaelič in Ratajc, 2013)

Demografska stiska ob staranju prebivalstva in nove življenjske razmere so dragocen izziv, da ustvarjalno oblikujemo nove programe, da bodo čim bolj zadovoljene naše stalne človeške potrebe po kakovostnem staranju, oskrbi onemoglih in lepem sožitju. (Ramovš, 2012)

Uporabniška perspektiva je danes vse bolj poudarjena v domovih za stare ljudi. Spreminjanje obstoječih praks dela in uvajanje novih pristopov in metod dela pa omogoča večjo vključenost vseh uporabnikov in njihovih svojcev kot tudi sodelovanje z zaposlenimi. Tako je tudi program

‘Kultura, naravnana na osebo’, ki ga izvaja podjetje Firis Imperl, d. o. o., našel pot v mnoge domove po Sloveniji. Cilj programa je celovita sprememba delovanja in organiziranja dela v domovih za stare ljudi. Ustvarila naj bi se nova kultura, ki uporabnika sliši, razume in upošteva. Gre za dinamičen pristop, s katerim uporabniki pridobivajo na dostojanstvu življenja, zaposleni pa večajo svojo kompetentnost za delo in soodgovornost. Model temelji na skladnem odnosu med zaposlenimi in uporabniki, ki je temeljni instrument za izvajanje celostne oskrbe. Namen programa je tudi vpeljati pristope s čim večjo vsebnostjo elementov, ki prispevajo k domačnosti, sprejetosti, varnem zavetju, samoodločanju in osmišljanju preostanka življenja. (Firis Imperl, d. o. o., 2017)

Dostojno in kakovostno staranje si želi vsak posameznik, ki živi v domu za stare ljudi. Za njuno zagotavljanje pa so pomembne naslednje značilnosti:

- Zasebnost – ljudje so navajeni sami odločati o tem, koliko zasebnosti ali socialnih stikov si želijo. V domu za stare ljudi stanovalci ne morejo odločati, kje se začne ali konča njihovo življenjsko okolje, saj so vedno izpostavljeni drug drugemu. Osebni življenjski prostor je za vsakega posameznika zelo pomemben, saj mu nudi individualnost in intimnost. Lahko ga sam oblikuje z lastnimi predmeti in do njega razvije določen odnos. Pomembna funkcija zasebnosti je osebna avtonomija, ki se nanaša na edinstvenost človeka in njegovo vrednost. Individualnost pomeni, da star človek sam odloča o sebi. Pomembno je, da stanovalci ohranjajo svojo individualnost in občutek, da jih določene osebne lastnosti razlikujejo od drugih. Občutek osebne avtonomije se lahko krepi s tem, ko človek razpolaga z določenim zasebnim prostorom. Vsi ljudje potrebujejo prostore, s katerimi se lahko identificirajo in v katerih se počutijo dobro. Lastna soba nudi stanovalcem možnost umika in zasebnost. Bivalne skupine v okviru institucije bi zato morale imeti, kot običajno stanovanje, skupne prostore (kuhinja, dnevni prostor) in zasebne prostore. Takšna razdelitev ustreza človekovi želji po socialnem življenju in po zasebni sferi.
- Domačnost – ima v bivalnih skupinah osrednjo vlogo. Bolj kot je okolje domače, manj je pojavov resignacije in apatije, več pa je dobrega počutja. Ustvariti je treba življenjske prostore, kjer je vsak stanovalec sprejet kot osebnost z individualnimi značilnostmi. Človeška toplina in razumevanje pa naj bi bili samoumevni. Prav tako je pomembno

ustvarjanje družini podobnega skupnega življenja, kjer se prepletajo medčloveški odnosi in aktivnosti v skupini. Da bi se stanovalec počutil znotraj bivalne skupine domače, je potrebno vključiti tudi širšo socialno mrežo. Integracija družine, sosedov ali prijateljev na prostovoljni bazi pomeni, da si vsi udeleženi delijo odgovornost, skrbijo drug za drugega in si pomagajo. Svojci se v skupnost lahko vključujejo, kadar to sami želijo. Domačnost se še dodatno ustvarja s stalno referenčno osebo. Vpetost v stalno socialno mrežo znanih ljudi omogoča povezavo s skupino oziroma domsko skupnostjo.

- Občutek varnosti – je tesno povezan z domačnostjo in zasebnostjo. Stari ljudje pogosto izgubijo občutek varnosti, saj zaradi poslabšanja zdravstvenega stanja nimajo več popolnega nadzora nad lastnim življenjem. Izguba nadzora je toliko večja, če prostorsko okolje in vzdušje v ustanovi povečujeta nepreglednost. Ta se lahko prepreči, če imajo uporabniki možnost vplivati na prostorske in socialne pogoje v domu za stare ljudi. Občutek varnosti ustvarjajo prostorska razporeditev in domačnost. Bivalne skupine so temelj za družabno življenje, zbujanje spominov, izboljšanje orientacije, kar posledično pomeni tudi večji občutek varnosti in pripadnosti. Za varnost je prav tako pomembna tudi ustrezna nega, ki se v bivalnih skupinah odvija bolj diskretno. Negovalna opravila niso prevladujoča v dnevnem dogajanju. Vsakodnevno dogajanje zaznamujejo dela, kot so kuhanje, pogrinjanje mize, zlaganje perila, druženje ipd.
- Odgovornost zase – bivalne skupine naj bi ohranjale in spodbujale človekovo odgovornost zase. Ko je človek samostojen, odloča o svojem življenju, se počuti domače in varno bo imel tudi nadzor nad lastnim življenjem. Odločanje o osebnem oblikovanju dneva je pomemben dejavnik, če želimo ustvariti normalnost. Pomemben je tudi obstoj zasebnih prostorov uporabnikov, saj stanovalci, ki se lahko umaknejo v svoj osebni prostor, se ponavadi tudi bolj odprejo navzven.

(Imperl, 2012, str. 82-84)

1.5. Socialno delo s starimi ljudmi

Eden od primarnih ciljev socialnega dela je boljša kakovost življenja uporabnikov, tako na materialni ravni kot tudi na ravni medosebnih odnosov. Gre za prispevek socialnega dela k sodobnemu paradigmatskemu premiku od pokroviteljske države in socialnega izključevanja k

enakovrednemu, partnerskemu odnosu in socialnemu vključevanju in participaciji na področju vseh socialnovarstvenih storitev. (Šugman Bohinc, Rapoša Tajnšek in Škerjanc, 2007)

Povečevanje deleža starejšega prebivalstva se danes pogosto opredeljuje kot problem, ki naj bi rušil oblike skupnega sožitja. Le redka so pozitivna razmišljanja o staranju kot o uspehu sodobne civilizacije. Socialno delo se tu vključi kot zagovornik starih ljudi. V socialnem delu so ljudje pozorni na različne vidike, ki jih starost prinese v življenje vsakega posameznika. (Tratnik Volasko, 2011)

Tabela 1.2: Analiza težav pri delu socialnih delavcev, zaposlenih v domovih za stare ljudi

Tematsko področje	Teme	Kategorije
Težave pri delu s starimi ljudmi in njihovimi svojci	1. difuzija dela	1. zanemarjanje dela s posameznikom 2. poudarek na administrativnem delu 3. prevelik obseg dela
	2. delo s svojci	1. nezainteresiranost svojcev uporabnikov za sodelovanje in pomoč 2. pomanjkanje zaupanja svojcev uporabnikov v zaposlene
	3. položaj socialnega delavca v instituciji	1. slabši položaj socialnega delavca glede na druge stroke 2. premajhno število socialnih delavcev

Vir: Štambuk, Sučić in Vrh (2014, str. 190)

Težave, opredeljene v tabeli, kot jih opisujejo Štambuk, Sučić in Vrh (2014, str. 190-194), se pogosto pojavljajo v domovih za stare ljudi. Socialni delavci se zavedajo, kako pomembno je delo s posameznikom, hkrati pa je pogosto zanemarjeno, saj je administracija postala neizogiben del nalog socialnega delavca. Potrebna bi bila boljša organizacija dela, in sicer v smislu razmerja dela z uporabniki in administrativnih del, da bi uporabnik lahko bil v središču poklica socialnega dela. Posameznik in njegove potrebe kot najvišja vrednost v socialnem delu s starimi ljudmi prispevajo k uresničevanju cilja izboljšanja kakovosti življenja starih ljudi kot tudi krepitev moči uporabnikov za izpolnjevanje življenjskih potreb in aktivnega vključevanja v družbo. Pri delu s svojci je pomembno, da socialni delavec že ob sprejemu uporabnika spozna njegove najpomembnejše svojce in jim razloži svojo vlogo in njihovo vlogo, ki ne preneha ob namestitvi v dom za stare ljudi, ampak se spremeni. Svojci morajo vedeti, da se lahko vedno obrnejo na

socialnega delavca in v interakciji z njim gradijo odnos, ki temelji na zaupanju. Delo z ljudmi zahteva tudi večje število strokovnih delavcev. V domovih za stare ljudi pa je glede na potrebe in zahteve, ki se pojavljajo, teh premalo.

Ledbetter Hancock (1990, str. 157) navaja naslednja področja in vloge socialnega dela v domovih:

- Delo s stanovalci in njihovimi svojci – socialni delavec spozna bodočega uporabnika in njegove svojce še pred sprejemom v institucijo. V času pred prihodom v dom je potrebno pridobiti čim več podatkov o celotnem socialnem kapitalu uporabnika, da je prehod v novo okolje za vse člane lažji. Obdobje prihoda v dom je za starega človeka občutljivo in pomembno je, da se socialni delavec vživi v starega človeka, zazna njegove občutke in v skladu s tem ustrezno reagira. Sprejemna procedura nikakor ne sme postati rutina, ki zanemari emocionalno plat posameznika. To je možno preprečiti s sodelovanjem v domskem timu, kjer si različni strokovnjaki izmenjujejo znanja, poglede in rešujejo dileme skupaj. Pomembno je, da socialni delavec vedno spodbuja vzdrževanje odnosov med uporabniki in njihovimi svojci, saj je vloga družine bistvenega pomena v vseh obdobjih življenja starega človeka v domu. Socialni delavec mora razumeti stres, ki se pojavi pri uporabnikih in pri svojcih ob namestitvi bližnje osebe v dom za stare ljudi. Dolgotrajen proces adaptacije zahteva prilagajanje novemu domu, sprejemanje novih pravil, ustvarjanje novih navad ipd. Sodelovanje in povezovanje s svojci omogoča ohranjanje socialnih stikov, vez z zunanjim svetom in vir informacij o starem človeku.
- Sodelovanje socialnega delavca v domskem timu – socialni delavci so tisti delavci v domu za stare ljudi, ki sodelujejo z vsemi zaposlenimi in si prizadevajo za ustvarjanje ugodne klime, naklonjene uporabnikom. Socialni delavec je ključen za sodelovanje z ostalimi strokovnimi delavci, saj z znanjem in informacijami o uporabniku prispeva k razumevanju njegove situacije in oblikovanju življenja v instituciji.
- Svetovalno socialno delo oziroma socialni delavec kot mediator – socialni delavec je strokovnjak, ki pozna uporabnike in razume njihovo spremenjeno vedenje ter pomaga drugim zaposlenim in svojcem razumeti, da to vedenje ni izzvano dejanje, ampak posledica določenih dejavnikov. Uporabniki so po preselitvi v dom za stare ljudi odvisni od velikega števila zaposlenih na različne načine, zato je pomembno, da so njihove individualne potrebe in sposobnosti upoštevane, da dobijo občutek pomembnosti in

sprejetosti. Znanje, ki ga ima socialni delavec o preteklosti, navadah, potrebah ali željah uporabnikov, mora uporabiti pri procesu prilagajanja posameznika na življenje v instituciji. Prav tako mora to znanje deliti z drugimi zaposlenimi, ki neposredno sodelujejo z uporabnikom. Le tako lahko vsi skupaj ustvarijo primeren in zadovoljiv odnos do uporabnika.

- Socialni delavec v vlogi zagovornika – socialni delavec v domu za stare ljudi nastopa kot zagovornik. Poslanstvo vsakega socialnega delavca je zagotavljanje in uresničevanje pravic uporabnikov, zato si prizadevajo tudi za tako politiko institucije, ki bo to omogočala. Kot zagovornik se mora socialni delavec potegovati za uporabnika in njegov cilj, krepiti njegovo moč, spodbujati spremembe in se zavestno identificirati z uporabnikom.

Mali (2008, str. 101-103) opiše še skupinsko delo in inovativne programe kot področje socialnega dela v domovih za stare ljudi. V vsakem domu obstajajo organizirane skupine, ki jih vodijo različni strokovnjaki. Te skupinske dejavnosti so oblikovane na način, da bi aktivnost uporabnikov imela terapevtski učinek, ne upoštevajo pa notranjih virov, modrosti in izkušenj starih ljudi. Socialni delavec je usposobljen za delo v skupini, zato ima možnost organiziranja drugačnih oblik skupin, ki izhajajo iz interesov in lastnosti, ki so specifične za uporabnika. Inovacije so prav tako pomemben del delovanja doma za stare ljudi, še zlasti v današnjem času, ko se potrebe ljudi vse bolj spreminjajo. Možnosti in prostora za inovacije je veliko tako znotraj samega doma kot tudi s povezovanjem s širšo skupnostjo.

Vloga socialnega delavca v domu za stare ljudi je zelo kompleksna. Socialni delavec opravlja zahtevno delo na več področjih – delo s posameznikom, skupinsko delo, delo s svojci, timsko delo. Prav tako prevzema tudi različne organizacijske in administracijske naloge. Pri delu s starimi ljudmi je pomembno, da ima strokovni delavec dobre komunikacijske spretnosti za pogovor, svetovanje in krepitev moči te skupine ljudi. Ob vsem tem pa ne sme pozabiti na osebno rast in izobraževanje kot strokovnjaka. Stroka socialnega dela ima v domu za stare ljudi bistveno vlogo pri zagotavljanju dobrega počutja uporabnikov. Socialni delavci pripomorejo k temu, da se stari ljudje tudi po preselitvi iz lastnega doma v institucijo počutijo kot aktivni in koristni člani družbe, saj se odzivajo na njihove potrebe in s tem prispevajo k socialni koheziji. Socialni delavci so odgovorni za to, da odkrivajo in spodbujajo življenjske potenciale

uporabnikov, da ustvarjajo in razvijajo ugodne življenjske razmere za zadovoljstvo vseh uporabnikov ter da pomagajo pri premagovanju težav, ki jih morebiti uporabniki imajo znotraj doma za stare ljudi ali v odnosih s svojimi družinami in sorodniki. (Štambuk, Sučić in Vrh, 2014)

Socialno delo s starimi ljudmi je sestavni del socialnega dela in stoji na trdnih konceptualnih temeljih. Ti omogočajo razvoj specifičnih znanj za socialno usmerjenost domov za stare ljudi. Strokovnjaki se zavedajo, da uveljavljanje institucionalnih pravil ne ustreza več današnji populaciji uporabnikov. Zato se medicinski model obravnave počasi umika, saj ni pokazal učinkovitih rezultatov. Danes je pomemben poudarek na vplivu uporabnika nad lastnim življenjem in individualnem pristopu do uporabnika, za katerega ima socialno delo že razvito ustrezno prakso in metode dela. Sodelovanje vseh zaposlenih v domu za stare ljudi in krepitev timskega dela omogoča dobro funkcioniranje ustanove kot tudi pozitivne učinke pri uporabnikih. (Mali, 2008)

Delo s starimi ljudmi je specifično. Obstajajo metode in koncepti dela prav za to skupino ljudi, ki jih opisujejo različni avtorji in so že del prakse socialnega dela, toda delo s starimi ljudmi še vedno ponuja odprt prostor za raziskovanje in odkrivanje novih metod dela. Glede na dosedanje izkušnje pri praktičnem delu je pomembno multidisciplinarno povezovanje. Sodelovanje socialnih delavk s strokovnjaki z drugih področij pripomore h kakovostnejši starosti ljudi. Stari ljudje so izrazito heterogena skupina ljudi, zato je delo z njimi še vedno izziv za socialne delavke, ki morajo vedno znova iskati alternativne rešitve za izboljšanje metod dela. (Ambrožič in Mohar, 2015)

2. Formulacija problema

V okviru diplomskega dela, ki je nastalo v sodelovanju z Domom starejših občanov Ilirska Bistrica, ki je v letu 2016 začel z uvajanjem prvih bivalnih skupin, sem preko intervjujev z zaposlenimi različnih strok in profilov ugotovila, da organizacija življenja v manjših skupinah, kot so bivalne skupine, prinaša večjo kakovost življenja uporabnikov (večja možnost izbire, zaposleni so bolj naravnani na vsakega posameznika). Projektna skupina v domu je prevzela nalogo načrtovanja bivalnih skupin, izobraževanj pa so se udeležili vsi zaposleni. Izpostavili so, da se je njihov obseg dela nekoliko povečal, saj morajo opravljati različne vrste dela, ki so bile prej razporejene glede na vrsto izobrazbe zaposlenega. Zaposleni so sedaj bolj naravnani na posameznika, upoštevajo njihovo individualnost in razvijajo dobre medosebne odnose. Prav tako so bolj povezani med sabo – z uporabniki in njihovimi svojci, saj so v bivalnih skupinah vedno prisotni isti zaposleni. Kot največjo pomanjkljivost vidijo premajhno število zaposlenih, ki pa je posledica standardov in normativov, določenih s strani države. (Klarič, 2017)

Diplomsko delo se mi zdi smiselno razširiti in se pogovoriti tudi z uporabniki, ki zdaj že dalj časa živijo v bivalnih skupinah. Koncept bivalnih skupin je kompleksen in prinaša spremembe tako za zaposlene kot tudi za uporabnike, zato je pomembno vključiti vse akterje v raziskovalni proces. Z izvedbo intervjujev z uporabniki bivalnih skupin bom dobila vpogled v uporabniško perspektivo in raziskala, kako oni sami doživljajo spremembe in življenje v domovih četrte generacije. Želim ugotoviti, na kakšen način so bili uporabniki seznanjeni z uvajanjem bivalnih skupin (kdo jim je povedal in kdaj, kako so razložili pojem bivalna skupina ipd.), kje so vidne razlike v domskem življenju prej in zdaj, po uvajanju bivalnih skupin, ter kaj uporabniki zaznavajo kot prednosti oziroma pomanjkljivosti takšnega koncepta dela.

Cilj magistrskega dela je dobiti odgovore na raziskovalna vprašanja, ki sem si jih zastavila in ugotoviti, kakšne spremembe se zgodijo v uporabnikovem življenju z uvajanjem sodobnih oblik bivanja za stare ljudi. Slišati glas uporabnika je v socialnem delu bistvenega pomena, saj so prav oni tisti, ki so eksperti iz izkušenj in eksperti za lastno življenje, potrebe in želje.

Raziskava bo prispevala Domu starejših občanov Ilirska Bistrica, saj bodo z zbranim empiričnim gradivom dobili vpogled v uporabniško perspektivo in njihovo vrednotenje novega koncepta dela. Prav tako bodo rezultati raziskave lahko v korist tudi vsem ostalim domovom, ki uvajajo

takšne oblike bivanja, saj bo razvidno, kako stari ljudje preživljajo obdobje starosti v bivalnih skupinah, kakšne spremembe zaznavajo in kaj še morebiti potrebujejo, da bi bili z življenjem v instituciji bolj zadovoljni.

Temeljna raziskovalna vprašanja:

- Na kakšen način so bili stanovalci doma seznanjeni oziroma informirani o uvajanju bivalnih skupin in kako je potekala preselitev v bivalne skupine?
- Kje vidijo razlike v življenju prej in zdaj, po uvajanju bivalnih skupin?
- Kakšna socialna omrežja imajo uporabniki, kdo jih sestavlja in kakšen pomen imajo zanje?
- Kakšne so prednosti bivalnih skupin?
- Kakšne so pomanjkljivosti bivalnih skupin?

3. Metodologija

3.1. Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo izvedla v svojem magistrskem delu, je kvalitativna in empirična, saj sem izkustveno gradivo pridobila z besednimi opisi stanovalcev bivalnih skupin Doma starejših občanov Ilirska Bistrica, gradivo pa sem analizirala na beseden oziroma kvalitativen način. (Mesec, 2009)

Ključne teme raziskovanja so naslednje:

- poznavanje koncepta bivalnih skupin
- seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
- možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
- poznavanje referenčnih oseb
- način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
- razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
- socialna omrežja in medosebni odnosi
- prednosti bivalnih skupin
- pomanjkljivosti bivalnih skupin
- razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri

3.2. Merski instrumenti in viri podatkov

Kot merski instrument sem v raziskavi uporabila delno standardiziran vprašalnik, sestavljen iz petnajstih vprašanj. Za potrebe raziskovanja sem ga sama oblikovala in ga dodajam v prilogi.

Vprašalnik mi je služil kot glavno vodilo pri izvajanju intervjujev z uporabniki, nisem pa mu natančno sledila, saj sem se prilagodila vsakemu uporabniku posebej. Po potrebi sem vprašanja spremenila ali dopolnila glede na sam potek pogovora. Intervjuji so potekali z vsakim uporabnikom drugače in zato sem morala pustiti odprt prostor za pogovor, da so uporabniki lahko sami pripovedovali in se poglobili v raziskovalni pojav.

Vprašanja sem razdelila glede na ključne teme, ki sem jih opredelila in o katerih sem se želela pogovarjati z uporabniki.

3.3. Populacija in vzorec

Populacijo raziskave je predstavljalo 57 stanovalcev, ki živijo v treh bivalnih skupinah Doma starejših občanov Ilirska Bistrica, v času izvajanja raziskave, natančneje v mesecu maju 2018.

Vzorec je bil neslučajnostni in priročni. Intervjuvala sem nekatere uporabnike, ki jih že poznam iz večletnega opravljanja študijske prakse v domu. Ker ima dom tri bivalne skupine in sama nisem bila vključena v vse, sem za pomoč pri izbiri sogovornikov vprašala strokovno delavko in vodjo bivalnih skupin. Nato sta me usmerili na tiste uporabnike, ki so pri raziskavi želeli sodelovati. Prav tako sem sama še nekajkrat obiskala bivalne skupine, kjer sem navezala stike z uporabniki in jih tudi povabila k sodelovanju. Vzorec je sestavljalo šest uporabnikov. Vključila pa sem uporabnike iz vseh treh bivalnih skupin.

3.4. Zbiranje podatkov

Zbiranje podatkov je potekalo v maju 2018, po predhodnem dogovoru z Domom starejših občanov Ilirska Bistrica in z uporabniki.

Izvedla sem posamezne intervjuje, saj sem želela pridobiti osebna mnenja in izkušnje ljudi. O času in prostoru izvedbe intervjuja sem se dogovorila z vsakim posameznikom. Vsi pogovori so potekali v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica. Z uporabniki, ki imajo enoposteljno sobo, sem se pogovarjala prav tam, saj so tako želeli uporabniki. S tistimi, ki so nameščeni v dvoposteljni sobi, smo poiskali ustrezen termin, ko njihovi sostanovalci niso bili prisotni. Vsakemu sogovorniku sem se prilagodila in upoštevala njegovo željo. Bistvenega pomena se mi zdi, da sem z vsemi sogovorniki našla miren in zaseben prostor, kjer je pogovor lahko potekal nemoteno.

Intervjuje sem vodila sama, saj sem imela že vnaprej pripravljena vprašanja, ki so mi bila v oporo. Trajanje pogovorov je bilo različno in odvisno od sposobnosti besednega izražanja uporabnikov. Povprečno so trajali eno uro, največ pa eno uro in pol. Vsakega uporabnika sem prosila za dovoljenje za snemanje intervjuja, saj je na ta način besedne opise lažje analizirati.

3.5. Analiza podatkov

Podatke, ki sem jih pridobila, sem analizirala po metodi kvalitativne analize.

Prvi korak pri analizi je bil transkripcija posnetih intervjujev, saj sem na ta način kasneje lažje izpisovala relevantne dele besedila. Nato sem v vnaprej pripravljeno tabelo vnašala izjave, pojme, kategorije in nadkategorije. Odprto kodiranje sem zaključila, ko sem vse relevantne dele besedila iz vseh intervjujev uvrstila v tabelo. Sledilo je osno kodiranje, kjer sem prišla do vsebinsko preglednih podatkov moje raziskave.

Vse analize zapisov prilagam k magistrskemu delu.

4. Rezultati

S pomočjo kvalitativne analize podatkov sem prišla do rezultatov raziskave. Vsebinsko sem jih ločila na teme in jih predstavljam v tem poglavju.

Poznavanje koncepta bivalnih skupin

Vprašanje, ki sem ga zastavila vsem intervjuvancem na začetku pogovora, se je nanašalo na njihovo razumevanje pojma bivalna skupina. Želela sem dobiti vpogled v to, kako si uporabniki sami razlagajo takšno obliko življenja, kako jo opišejo s svojimi besedami ali kako so jim jo predstavili zaposleni.

Nekateri uporabniki so bivalne skupine opisali kot obliko družinskega življenja (*Gre za družinsko življenje (A1); ...smo vsi kot ena družina (A2)*), kjer se vsi ljudje med sabo dobro poznajo (*se poznamo med sabo (A3)*). Izpostavili so več druženja in medsebojnega sodelovanja (*Pa ta skupina tudi skupaj kaj počenja (E6); ...in sodelujejo na nek način (B2)*), kar pripelje tudi do boljšega medsebojnega poznavanja uporabnikov in razvijanja pristnejših odnosov (*zato tudi razvija določene odnose, bolj pristne (E5)*). Življenje v manjših skupinah, kot so ga opisali nekateri (*Bivalna skupina naj bi predstavljala življenje v manjših skupinah (F1)*), kjer prevladuje domače vzdušje in sproščenost (*V bistvu bolj domačega (E2); sproščenost (C3)*) spominja na življenje v domačem okolju (*Bivalna skupina naj bi bila podobna življenju, kot smo ga bili vajeni doma (C1)*).

Večina uporabnikov je med pogovorom povedala, da so zaradi uvajanja bivalnih skupin v prizidku doma starejših občanov prenovili kuhinje na vseh oddelkih (*Nova kuhinja je en tak skupni prosotor pri nas v bivalni skupini (E7); (Edino kuhinje so preuredili (D2))*). Le te sedaj predstavljajo osrednje mesto za skupno druženje in preživljanje prostega časa, kot si ga uporabniki sami organizirajo (*Zdaj imamo na vsakem nadstropju skupno kuhinjo, kjer se lahko družimo (D3)*).

Mnenja uporabnikov o novem konceptu dela se nekoliko razlikujejo. Nekateri menijo, da uvajanje koncepta bivalnih skupin ni bistveno vplivalo na njihovo življenje in da je vse ostalo nespremenjeno (*Ne vidim nič v tem, vse je skoraj enako kot prej (D1)*). Spet drugi pa opažajo

spremembe in življenje v bivalnih skupinah opisujejo kot boljše (*Boljše naj bi bilo za vse nas (F2)*)).

Seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin

Vsi sogovorniki so povedali, da jih je o pilotnem projektu obvestila socialna delavka (*nam je informacije dala socialna delavka (A6); Socialna delavka je o tem govorila, če se prav spomnim (E9)*). Informiranje je potekalo na način, da je socialna delavka prišla v prizidek, v času jutranje skupine in jim je razložila, kaj bivalne skupine pomenijo in kakšne spremembe se bodo zgodile v njihovem življenju (*pri jutranji skupini, tam nam je povedala, kaj naj bi to bilo (B5); Na jutranji skupini, ki jo imamo v kleti, je povedala socialna delavka (F5)*). V času jutranje skupine je prisotna večina uporabnikov iz prizidka in vsi skupaj so lahko slišali besede socialne delavke (*O tem nam je govorila, ko smo imeli skupino v prizidku, ko je večina stanovalcev bila na kupu (A7)*). Uporabniki so imeli možnost zastaviti vprašanja socialni delavki, če jih je kaj dodatno zanimalo ali jim kaj ni bilo jasno (*Lahko smo tudi kaj vprašali, če smo želeli (D10)*). Natančnih besed o predstavitvi bivalnih skupin pa se večinoma ne spomnijo (*Točnih besed se pa ne spomnim, kaj je rekla (B6)*).

Možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino

Glede na to, da koncept bivalnih skupin predvideva samostojnost uporabnikov pri odločanju o vsakdanjem življenju, so se mi vprašanja o tem, kako je potekalo odločanje za bivanje v bivalni skupini, kako je potekala preselitev in kdo jim je morebiti pri tem pomagal, zdela zelo pomembna.

Vsi uporabniki so izpostavili, da je bila preselitev izključno njihova osebna izbira (*Sama sem se odločila, da bom tudi jaz del tega (B7); Odločila sem se večinoma sama (C6); To je bila čisto naša izbira (E10)*). Zaposleni, ki so jim predstavljali koncept bivalnih skupin, so takoj na začetku povedali, da je to njihova odločitev in da sodelovanje ni obvezno (*Zaposleni so nas vprašali, če želimo sodelovati pri tem poskusnem projektu, ni bilo to nujno obvezno (A8); Ko so nam govorili o tem, so povedali, da je to naša odločitev (B8)*). Uporabniki so imeli nekaj dni časa za razmislek, preden so se dokončno odločili (*Po predstavitvi smo imeli par dni časa za se odločit*

in povedat socialni delavki, kako bomo (D13)). Nekaterim je pri odločitvi pomagal tudi pogovor s svojci (*O tem sem se pogovarjala tudi z mojo hčerko (C7)*).

Večini sedanjih stanovalcev bivalne skupine se ni bilo treba seliti, saj so že pred uvajanjem bivalnih skupin živeli več let v tem delu doma za stare ljudi (*Sem že živela v tem delu doma, ko so uvajali to novost in se nisem morala seliti kam drugam (F9)*; *V domu sem že 4 leta in se nisem nikamor selila (B10)*; *V domu sem že pet let, vedno v isti sobi (A11)*). Nekateri so se v bivalno skupino preselili iz domačega okolja (*Preselila sem se iz lastne hiše v enoposteljno sobo v prizidku doma starejših (C11)*). Pri selitvi so jim pomagali svojci (*Pri tem mi je pomagala največ moja hči (C12)*). Ob sprejemu v dom pa sta bili prisotni socialna delavka in glavna medicinska sestra (*V domu pa sta me sprejeli socialna delavka in medicinska sestra (C13)*).

Uporabniki so se za bivanje v bivalni skupini odločili iz različnih razlogov. Večina je izpostavila, da je bil glavni razlog za sodelovanje to, da se jim ni bilo potrebno seliti, saj so novost pripeljali v njihovo vsakdanje okolje (*Ker sem že živela v prizidku, sem rekla, da bom sodelovala, slišalo se je fajn (D14)*; *To je zame bila tudi prednost in eden od razlogov, zakaj sem se odločila, da bom sodelovala (E12)*; *Ampak itak sem že živela v tem delu doma, tako da mi ne bi bilo smiselno, da bi se odločila drugače (F7)*). Nekateri so opisan način življenja videli kot ustrezen, zato so se odločili za selitev (*Zaključila sem, da mi bo takšen način življenja godil (C8)*). Še eden od razlogov za sodelovanje je bil to, da uporabniki menijo, da so bivalne skupine zanimiva novost (*če so nam ponudili nekaj novega in zanimivega (F8)*).

Poznavanje referenčnih oseb

Vsi sogovorniki so povedali, da referenčnih oseb v bivalnih skupinah še nimajo (*Referenčnih oseb nimamo (A14)*; *Nimam ene specifične osebe, katero bi klicala, ko kaj potrebujem (B12)*). O teh so že slišali (*Nekaj se spomnim, da so to omenjali na predstavitvi (D18)*) in pri nekaterih obstaja želja po uvajanju referenčnih oseb v njihovo življenjsko okolje (*Mogoče pa jih v prihodnosti še dobimo. Bilo bi zanimivo (C16)*). Večina uporabnikov je povedala, da jim ne glede na to, da nimajo referenčnih oseb, vedno pomagajo zaposleni, ko kaj potrebujejo (*Na zvonec pozvonim, pa že ena od sester pride. Vedno pomagajo (B13)*; *ko jih potrebujemo, in lahko*

se obrnemo na vsakega od njih (A16)). Občasno je stanovalcem na voljo tudi prostovoljka (Tudi prostovoljka pogosto pride in je z nami, nam pomaga, ko kaj rabimo (F12)).

Način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti

Uporabnike sem spraševala o tem, kakšne aktivnosti in dejavnosti se izvajajo v domu oziroma v bivalnih skupinah. Zanimalo me je, kako pogosto se sami vključujejo, v katere aktivnosti in kakšni so njihovi razlogi za vključevanje. Prav tako pa sem jih vprašala tudi o načinu informiranja oziroma od koga in na kakšen način izvejo o aktivnostih, ki se dogajajo. Dobila sem veliko opisov, ki sem jih s kodiranjem razdelila v nekaj kategorij.

Večina je povedala, da je v domu veliko različnih aktivnosti (*Vsak dan se kaj dogaja, zelo različno (B15); Na splošno se mi v domu zdi veliko aktivnosti (C18); Niti ne bi znala zdaj vseh naštetih, saj jih je veliko (E18)*) in da jih že zelo dobro poznajo (*Aktivnosti so večinoma vsak dan podobne in zanje vem že, odar sem prišla v dom (A22); Ampak saj že poznamo aktivnosti, ki se izvajajo (F27)*), saj ima večina aktivnosti stalen urnik (*Večina aktivnosti ima že nek stalen urnik in vsi vemo, kdaj se kaj dogaja (D28)*). V domu so pogosta dogajanja in dejavnosti (*V domu se vedno kaj dogaja (D19)*), ki se jih lahko udeležujejo vsi, ne glede na to, ali se izvajajo v bivalnih skupinah v prizidku ali v starem delu doma (*In vsi se jih lahko udeležujemo, tudi če niso prav v naši bivalni skupini (F14)*). Nekateri so omenili, da so popoldnevi različni in da je ponavadi takrat tudi nekaj manj aktivnosti, v katere se lahko vključujejo (*Tudi ni vedno aktivnosti, v katere bi se lahko vključili, smo bolj prepuščeni sami sebi (C36)*).

Aktivnosti, ki se jih posamezniki udeležujejo, so razstave in izposoja knjig (*razstave (E21); pokažejo nam kakšno razstavo (B35); (izposoja knjig (D23))*), druge aktivnosti so skupinske in se jih uporabniki udeležujejo, ko to sami želijo. To so jutranja skupina, ki jo v bivalnih skupinah vodi socialna delavka (*Jutranja skupina v prizidku (B16); Vedno imamo kakšne skupine zjutraj s socialno delavko (A18)*), družabne igre (*družabne igre (D21)*), krepitev možganov (*Enkrat na teden pa grem iz bivalne skupine tudi v stari del doma, kjer sodelujem pri skupini krepitev možganov (A34)*), branje časopisa (*Tam nam kaj preberejo iz časopisa (C21)*), bralne ure (*bralna urica (F18)*), prireditve v dvorani doma (*prireditve v dvorani (D22); Velikokrat so tudi kakšne prireditve v dvorani doma (A20)*), obiski otrok iz vrtca (*obiski otrok (E20)*); prav danes nas

obiščejo otroci iz bližnjega vrtca (A21)), obiski študentov (tudi študenti so nas že obiskali (E23)), ustvarjalne delavnice (ustvarjalne delavnice (D25)), pikniki in peka palačink (potem tudi kakšni pikniki (D26); peka palačink (D27)), pevski zbor in vaje (Pevske vaje v večnamenskem prostoru (F15)), telovadba in pilates (pilates (E24); telovadba v dvorani (F20)), sveta maša za vernike (sveta maša (E29)) idr.

Informacije o aktivnostih uporabniki dobijo na različne načine (*Različno (F31)*). Nekateri so povedali, da jim je že ob sprejemu v dom socialna delavka povedala, kakšne aktivnosti in dejavnosti se odvijajo v domu (*O tem mi je povedala socialna delavka na sprejemu v dom (A23)*). Prav tako socialna delavka na jutranji skupini obvesti stanovalce o dogodkih (*socialna delavka na skupini pove zjutraj (F30)*). Večina je povedala, da informacije o aktivnostih ali njihovih spremembah dobijo od medicinskih sester v bivalni skupini (*Kasneje pa so mi tudi sestre z oddelka še kakšenkrat ponovile, kaj se dogaja in kje (A24); Največ izvemo od sester na oddelku (F26)*). Občasno se sami pozanimajo pri zaposlenih in jih vprašajo po dejavnostih (*ampak če jih vprašamo, pa nam potem povejo, ne grejo pa od sobe do sobe (D31)*). Na dogodke in prireditve so uporabniki povabljeni tudi preko domskega zvočnika (*Za tisto, ki pa ni vsak dan, nas obvestijo po zvočniku (B23); Ponavadi gre to preko zvočnika (E30)*).

Nekateri uporabniki so mi govorili o tem, kako pogosto se vključujejo v aktivnosti, drugi pa so mi opisali različne načine sodelovanja. Večina se vključuje ali so se vključevali v aktivnosti vsak dan (*Vključujem se vsak dan (C31); V aktivnosti se vključujem vsak dan (D32)*), če niso zaradi zdravstvenih težav pri tem omejeni (*Pred kratkim sem padla in sem se kar hudo udarila v noge, zato tudi težko vstanem (B26)*). Nekateri se vključujejo le občasno, po lastnem občutku oziroma ko jim to ustreza (*Grem, kadar mi paše (B27); Občasno bom rekla (E32)*). Aktivno sodelovanje in vključevanje v aktivnosti je odvisno od razpoloženja uporabnikov (*Odvisno od razpoloženja (E33)*). Večina uporabnikov se udeležuje jutranje skupine, kjer vsi skupaj sodelujejo, se pogovarjajo o aktualnih dogodkih (*Ob kavi vedno poklepetamo o aktualnih dogodkih, ki smo jih slišali (A29)*), ustvarjajo (*ustvarjamo (B31)*), pojejo (*Pa še kaj skupaj z njimi zapojem (D38)*) ipd. Stanovalci si občasno tudi sami organizirajo prosti čas (*Pa včasih, ko ni aktivnosti, ki jih oni organizirajo, si sami kaj pripravimo (F44)*), na način, da kuhajo kavo v skupni kuhinji (*Potem pa smo na našem plavem delu že večkrat kaj skuhal v skupni kuhinji, recimo kavo (F23)*), spečejo

kakšno pecivo, palačinke (*peka palačink (E26)*) ali krompir in se družijo (*Zadnjič je en stanovalec pekel krompir v kuhinji in me je prišel povabit. Pa sem šla zraven (F45)*).

Ugotovila sem, da je razen druženja in različnih aktivnosti večini uporabnikov pomemben tudi čas zase in za osebne interese. Za nekatere je to počitek po kosilu (*Popoldne, po kosilu pa se rada spočijem (C35)*), branje (*Drugače zelo rada berem, zato si knjige izposodim v naši domski knjižnici, ki jo imamo na voljo (A35)*; (*To mi paše. Velikokrat ostanem kar v sobi in berem (C37)*), reševanje križank (*ali rešujem križanke (C38)*), molitev (*Rada molim (E37)*) ipd. Nekateri so izpostavili, da se radi sprehajajo po domu (*Še posebej zjutraj, po zajtrku, grem rada malo naokoli po domu (C32)*) in njegovi okolici (*Po kosilu grem ponavadi na sprehod okrog doma (F37)*), skrbijo za svoje rože (*zalijem rože, ko je potrebno (C39)*).

Razlike med življenjem v bivalni skupini in prej

Nekateri uporabniki menijo, da bistvenih sprememb z uvajanjem novega koncepta ni bilo (*Zame ni bistvene razlike (B36)*; *nekih velikih razlik ni (F49)*). Skrb, ki jim je zagotovljena, je ustrezna (*Poskrbijo pa lepo za nas (F54)*). Večinoma so še vedno dovolj samostojni, tako da lahko sami poskrbijo zase in ne obremenjujejo zaposlenih, ko to ni nujno potrebno (*Sama sem še dokaj samostojna, tako da jih skušam čim manj obremenjevati s svojimi zahtevami (C49)*; *Jaz jih ne rada obremenjujem preveč, saj sem navajena sama poskrbeti zase, vsaj dokler bom lahko (D48)*). Izpostavili so, da je odnos z zaposlenimi ostal v redu in da so zaposleni vedno prijazni z njimi ter da imajo enakopraven odnos (*Zaposleni so bili vedno prijazni do mene (A41)*; *Sestre so vedno tako prijazne z mano (B41)*).

Med pogovorom so uporabniki izpostavili tudi določene razlike in spremembe, ki so se zgodile. Tako so nekateri povedali, da so se pred uvajanjem bivalnih skupin v prizidku pogosto menjevali zaposleni (*Prej so se tukaj stalno menjavale sestre in negovalke (E38)*), zdaj pa večina opaža, da so prisotni vedno isti zaposleni (*Tudi isti zaposleni so vedno z nami (A38)*; *Ker so vedno iste sestre z nami, je lažje (C43)*) in so menjave le izjema (*Le izjemoma pride do kakšne menjave (E40)*). Zaradi tega večina meni, da so se bolj medsebojno spoznali (*Vsi se med sabo poznamo (B39)*; *Ker se zaposlene ne menjujejo, smo se nekoliko bolj spoznali med sabo (D43)*), povezali (*in tudi povezali z njimi zdaj (E42)*) in da sedaj hitreje rešujejo probleme, ko se le ti pojavijo (*Pa*

probleme hitreje rešimo (D44)). Nekateri so življenje v bivalnih skupinah opisali kot družinsko življenje (Rada rečem, da smo zdaj družina (A36)), ki jim omogoča lepši vsakdan (in moj vsakdan je zato veliko lepši in lažji (E49)). Odnos z zaposlenimi je veliko bolj sproščen (Odnos z njimi je bolj sproščen (C44)), zaposleni si vzamejo čas za uporabnika (Vzamejo si čas (B42)), so topli (Topli so (A44)), nasmejani pri svojem delu in domači (Sestre zdaj vse poznam, so domače (B38)). Večina meni, da so zaposleni zavzeti pri svojem delu (Zaposleni se zelo trudijo (F59)) in upoštevajo njihove želje (Ja, seveda se trudijo upoštevati jih (D47)) in potrebe (Seveda jih upoštevajo (B46)). Zdaj večkrat tudi sprašujejo uporabnike, česa si želijo (me vprašajo, ali želim na voziček in na skupino ali ne (B49); Hkrati pa mi povejo, če bi želela spet jesti v kuhinji, naj jim rečem in bodo uredile (E59)) in tudi uporabniki jih lažje kar koli vprašajo (če pa imam kakšno dodatno željo, jih brez problema vprašam (A48)), saj ni nobenih zadreg v pogovoru med njimi (Vse si lahko povemo (C46)).

Z uvajanjem bivalnih skupin so v domu starejših občanov preuredili obstoječe kuhinje in jih uredili tako, da zdaj predstavljajo prostor, kjer se lahko uporabniki zadržujejo dalj časa. Nekateri sogovorniki so izpostavili, da prej ni bilo organiziranih druženj (Prej tega tudi ni bilo kaj dosti (E47)), saj ni bilo ustreznega prostora za to. Nove kuhinje pa omogočajo več organiziranih druženj tudi v popoldanskem času (Ja, nove kuhinje smo dobili, ki jih drugače mogoče ne bi (D41); Pa občasno je tudi v popoldanskem času kaj več pestro (E45)). Včasih se zaposleni tam družijo skupaj z uporabniki ob peki palačink, vina ipd. (Spomnim se, da smo tudi palačinke pekli tam popoldne (D4); Stanovalci med sabo, pa občasno, ko imajo čas, tudi zaposlene z nami (F51)). Prav tako pa se tudi uporabniki sami zberejo in si organizirajo različna druženja (Ampak se mi zdi, da se včasih kaj več družimo (F50)).

Socialna omrežja in medosebni odnosi

Socialna omrežja so pomemben del življenja starega človeka, zato sem uporabnike spraševala, s kom vse se družijo, kako pogosto, v kakšnih okoliščinah in kakšen pomen imajo te osebe v njihovem življenju.

Vsi uporabniki so mi najprej govorili o druženju s sostanovalci, saj z njimi preživijo tudi največ časa. Nekateri so razvili bolj pristne odnose samo z nekaterimi sostanovalci in so razvili

prijateljstvo z eno (*V domu se najpogostejše družim s sosedo (E60)*), dvemi ali največ tremi osebami (*Družim se največ z dvemi ali tremi sstanovalkami (C51)*). Nekateri pa se družijo z različnimi sstanovalci (*Družim se z zelo različnimi ljudmi, saj sodelujem pri različnih aktivnostih (F64)*) in jih na ta način boljše spoznavajo (*Zato sem spoznala veliko ljudi v domu (F65)*). Družijo se na vsakodnevni ravni (*Z njimi se družim vsak dan (C55)*), in sicer na različnih skupinah in aktivnostih (*Potem, na skupini nas je kar veliko (D55)*), v skupnih kuhinjah (*Pred večerjo se ponavadi dobimo v kuhinji (C52)*), na hodnikih (*Popoldne pa se včasih družim z kakšno sstanovalko na hodniku ali v kuhinji (B56)*), občasno pa tudi zunaj doma (*Včasih grem s kakšno sstanovalko ven na zrak (A55)*). Večina rada klepeta (*Pa se potem še nekaj časa družimo in klepetamo (E62)*), pije kavo (*spijemo kavo (A57)*) ali igra družabne igre (*Povedala sem že, da imam družbo tukaj v domu, s katero igram domino vsak dan (D54)*).

Vsem stanovalcem so pomembni obiski svojcev in preživljanje časa z njimi. Veseli so, ko jih obiščejo (*Največ pa mi pomenijo obiski mojih domačih (C57)*; *Njih se vedno veselim (D57)*) in druženje z njimi ima velik pomen v življenju uporabnikov (*Največ mi pomeni družba moje hčere, z njo se lahko o vsem pogovorim (E68)*). Nekatere uporabnike svojci obiskujejo skoraj vsak dan (*Pa kar pogosto pridejo (D58)*), nekatere pa samo ob vikendih (*Svojci ponavadi pridejo ob vikendih, saj živijo daleč (F69)*). Obiski vnukov so občasni (*Na obisk pridejo vnuki občasno (B52)*).

Druženje z zaposlenimi je bilo nekoliko manj izpostavljeno, saj večinoma nimajo časa zaradi velikega obsega dela (*ampak one večinoma nimajo preveč časa, da bi se usedle skupaj z mano pa klepetale, saj imajo veliko dela (C61)*). Nekateri so povedali, da se včasih kaj pomenijo z zaposlenimi (*Včasih se tudi s sestrami kaj pomenim (C60)*). Občasno se organizira tudi kakšno skupno druženje, kjer vsi sodelujejo (*Včasih pa nam zaposleni v skupni kuhinji kaj pripravijo (A58)*).

Prednosti bivalnih skupin

Stanovalci so izpostavili veliko prednosti, ki jih prinaša koncept bivalnih skupin. Vsi so povedali, da so zdaj bolj povezani med sabo in da so se v tem času bolje spoznali (*Meni je všeč, da se vsi poznamo (B58)*; *Pa vsi smo skupaj, vsi se poznamo (D71)*; in se zato med sabo zelo

dobro poznamo (F74)). Med uporabniki in zaposlenimi prevladuje občutek domačnosti (Smo domači med sabo (A69)) in medsebojno spoštovanje (Pa tudi spoštujemo se med sabo. To je pomembno (C69)). Uporabniki menijo, da je do sprememb v odnosu prišlo zaradi tega, ker so z njimi v bivalni skupini vedno isti zaposleni (Prednost je tudi to, da so z nami vedno isti zaposleni (F73)). Ti so jih v tem času dobro spoznali (zaposlene nas poznajo skoraj kot lastno družino (E72)) in poznajo tudi njihove želje in potrebe (vedo, kaj potrebujem (A67)). Večina je povedala, da imajo v bivalni skupini vedno odprt prostor za pogovor (Z vsemi lahko odprto govorim, kot doma (C65)) in da se je možno o vsem pogovarjati brez zadreg (si lahko vse povemo (A70)). Nekateri so izpostavili, da se boljše počutijo v istem krogu ljudi in da bi jim bilo težko vedno znova spoznavati nove zaposlene (Ker sem ratala kar stara, mi je lažje, da so okrog mene vedno isti ljudje (B62)).

Stanovalci so kot prednost omenili več druženja ob različnih dogodkih (se družimo ob različnih dogodkih (A65)), tudi v popoldanskem času, ko je v domu bolj mirno (Zdi se mi, da večkrat kaj skupaj počnemo, tudi popoldne. Tega prej ni bilo (D69)).

V bivalni skupini se večinoma dobro počutijo (Tukaj mi je lepo, saj so mi dnevi pestri (A72)). Uporabniki so nameščeni v enoposteljnih in dvoposteljnih sobah, tako da jim je omogočena zasebnost (Pa seveda, tudi moja enoposteljna soba, ki jo ne bi več zamenjala (E76); Meni je všeč, ker imam svojo sobo, v katero se lahko umaknem, ko to želim (F71)). Nekateri so povedali, da jim osebni prostor predstavlja oazo miru (Človek se hitro nauči na nek prostor in si ustvari svojo oazo (E77); Tu imam svoj mir (D63)). Na splošno so bivalno skupino opisali kot manjši (manjši (B60)) in prijazen del doma (Ta del doma je nekako bolj prijazen (B59)).

Pomanjkljivosti bivalnih skupin

Nekateri so povedali, da bivalne skupine nimajo pomanjkljivosti (Sama ne vidim nekih pomanjkljivosti (A73); Pomanjkljivosti mislim, da ni (B63)), drugi pa vidijo potrebo po dodatnih spremembah (To bi se moralo nekako spremeniti (E81)). Večina je izpostavila, da je število zaposlenih premajhno (jih je malo in ne utegenejo (F78); Verjetno, da je kakšen več, ne bi bilo slabo (A76)), saj imajo preveč obveznosti (Ker imajo veliko dela (C71)), ki jih morajo izpolniti v delovnem času in zato pogosto hitijo (Pa zaposlene včasih prav preveč hitijo (D75); Kar pa

vidim, je, da zaposleni vedno nekam tekajo, kot da jim bo kaj ušlo (A74)). Nekateri uporabniki so povedali, da ni dovolj skupnih druženj (Ampak zdaj že kar nekaj časa ni bilo nič. Mislim, da imajo premalo časa za taka druženja (D6); Potem tudi to, da je skupnih druženj z zaposlenimi zelo malo (F77)). Pri večini obstaja želja po pogostejših pogovorih in druženjih z zaposlenimi (Včasih bi človek kakšno besedo več z njimi spregovoril (E79)).

Kot pomanjkljivost so nekateri izpostavili tudi to, da se aktivnosti prepletajo med bivalnimi skupinami in da morajo na določene aktivnosti hoditi v klet (*Vsi moramo iti v klet zjutraj na skupino, če želimo sodelovati (F4)*). Želijo si, da bi se aktivnosti in dejavnosti odvijale v vsaki bivalni skupini posebej (*Tudi pri nas naj bi se po bivalnih skupinah odvijale posamezne skupine in aktivnosti, pa se še ne kaj dosti (F3); Pa mislim, da bi se moralo več dogajati v naši bivalni skupini (E82)*). Nekateri govorijo tudi o potrebi po skupnih prostorih za druženje, ki jih je v bivalnih skupinah premalo (*V moji bivalni skupini, razen kuhinje pa hodnika ni nekega skupnega prostora (D73)*).

Razmislek o življenju v starosti po lastni izbiri

Na koncu intervjuja sem uporabnike vprašala, kako bi oni sami želeli bivati v starosti, če bi to bila popolnoma njihova izbira.

Vsi so povedali, da so zadovoljni s trenutnim življenjem, da jim je v domu lepo (*Tukaj mi je lepo (B66); Tukaj mi je všeč in tukaj želim tudi ostati (A77)*) in da ne bi ničesar spremenili (*Nič ne bi spremenila (B70)*), saj jim dom za stare ljudi omogoča skrb za vse na enem mestu (*Hrano imam, obleko imam. Prav nič mi ne manjka, za vse poskrbijo tukaj (E87)*) in je prilagojen potrebam vsakega posameznika (*Tukaj imam prilagojen prostor (F81)*). Večini v domu nikoli ni dolgčas (*Nikoli mi ni dolgčas in to mi je pomembno (D79)*), imajo družbo (*in imam družbo (B69)*), obiščejo jih svojci (*Tudi moji domači me obiskujejo na dnevni ravni, tako da jih ne pogrešam kaj preveč (C77)*) in zato se ne želijo seliti nikamor več (*mi je zelo všeč, tako da po osmih letih, kar sem tukaj, se ne bi več selila nikamor (F83)*).

Nekateri so povedali, da bi bilo domače okolje idealno življenjsko okolje (*Ja, eni pravijo, da je doma najlepše. S tem se strinjam, saj je tudi meni bilo, ko je bil mož še živ (E84)*), ampak se zavedajo, da je včasih doma preveč ovir, ki jim onemogočajo samostojno življenje v starosti

(Doma mi je bilo včasih lepo, a ker sem na vozičku, je bilo tam preveč ovir (A78); Sama ne bi mogla živeti, saj sem imela veliko stanovanje, za katerega ni bilo mogoče več skrbeti (F80)). Prav tako so se nekateri srečali z občutki osamljenosti po smrti partnerja *(Ko pa sem ostala sama, mi ni bilo več toliko všeč (E85); Doma bi bila vedno sama, saj je mož pokojni, tako da si ne bi želela iti nazaj domov (B67)).*

5. Razprava

V raziskavi sem se osredotočila na doživljanje sprememb in življenje uporabnikov po uvajanju bivalnih skupin v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica. Iz raziskave, ki sem jo izvedla v diplomskem delu, se je pokazalo, da bi bilo potrebno raziskati tudi uporabniško perspektivo in njihovo videnje novega koncepta dela. (Klarić, 2017)

Zato me je zanimalo, kako dobro uporabniki poznajo ta koncept in na kakšen način so bili informirani o uvajanju bivalnih skupin. Prav tako sem jih spraševala o razlikah, ki jih opažajo v vsakdanjem življenju, kakšne so prednosti oziroma pomanjkljivosti bivalnih skupin ter kakšno socialno mrežo imajo. To so bila ključna vprašanja, s katerimi sem dobila vpogled v raziskovani pojav.

V današnjem času pogosto slišimo pojem kakovostno življenje, ki je pomembno za vsakega posameznika. Stari ljudje pri tem niso izjema. Imperl (2012) pravi, da je stremenje h kakovosti življenja podlaga za subjektivne izbore stare osebe, družbenemu okolju pa mora služiti kot usmeritev delovanja. To pomeni, da si mora celotna družba prizadevati za razvijanje čim bolj kakovostne oskrbe starih ljudi. Ta pa mora temeljiti na prepoznavanju in upoštevanju potreb vsakega posameznika. Pojem kakovostnega staranja je subjektiven. Če želimo prepoznati želje in potrebe ljudi, da bi jim omogočili kakovostno starost, moramo prav tako vedeti, kakšen pomen imajo te za vsakega posameznika in obseg, v katerem oseba meni, da so potrebe izpolnjene. (Petrak, Despot Lučanin in Lučanin, 2006)

Menim, da je v Sloveniji starost prepoznana kot trend, ki zahteva nove rešitve. Domovi za stare ljudi so se začeli reorganizirati in uvajati nove, sodobne oblike bivanja za stare ljudi. Naša družba se je začela zavedati, da se potrebe in želje starih ljudi spreminjajo in da so spremembe in inovacije v domovih za stare ljudi pomembne. Koncept bivalnih skupin je ena izmed možnih sodobnih oblik bivanja za stare ljudi, ki naj bi jim zagotovila pravico do kakovostne starosti. Ta pravica izhaja že iz Evropske listine pravic in odgovornosti starejših, potrebnih dolgotrajne oskrbe in podpore (b. d.), ki pravi, da ima vsak človek pravico do storitev, prilagojenih njegovim potrebam, ki mu jih zagotavljajo ljudje z ustreznimi znanji. Prav tako morajo zaposleni upoštevati mnenje, želje in potrebe uporabnika. Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 (2013) ima prav tako za cilj boljšo kvaliteto življenja uporabnikov. Pri institucionalnem varstvu nacionalni program poudarja razvoj novih in

modernizacijo obstoječih oblik nastanitev. Gre za uvajanje manjših bivalnih (gospodinjskih) enot, ki temeljijo na sodobnih konceptih dela s starimi ljudmi, kjer je uporabnik na prvem mestu.

Uporabniki Doma starejših občanov Ilirska Bistrica opažajo spremembe po uvajanju bivalnih skupin. Nekateri so povedali, da so se pred uvajanjem bivalnih skupin v prizidku pogosto menjevali zaposleni, zdaj pa večina opaža, da so prisotni vedno isti zaposleni in so menjave le izjema. Zaradi tega večina meni, da so se bolj medsebojno spoznali in da sedaj hitreje rešujejo probleme, kadar se pojavijo. Nekateri so življenje v bivalnih skupinah opisali kot družinsko življenje, ki jim omogoča lepši vsakdan. Odnos z zaposlenimi je veliko bolj sproščen, zaposleni si vzamejo čas za uporabnika, so topli, nasmejani pri svojem delu in domači. Večina meni, da so zaposleni zavzeti pri svojem delu in da upoštevajo njihove želje in potrebe. Zdaj večkrat tudi sprašujejo uporabnike po teh in tudi uporabniki jih po čem lažje vprašajo, saj ni nobenih zadreg v pogovoru med njimi. Z uvajanjem bivalnih skupin so v domu starejših občanov preuredili obstoječe kuhinje in jih uredili tako, da zdaj predstavljajo prostor, kjer se lahko uporabniki zadržujejo dalj časa.

Pomembno je, da se preobrazba institucije začne v njej sami. To se lahko zgodi že s spremembo nekaterih pravil, prostora ali odnosov med udeleženiimi. Flaker (2015) govori o poosebljenju institucionalnega prostora, kar pomeni, da se pogled preusmeri na človeka z njegovimi željami, zgodbo in življenjem. Tudi Mali idr. (2017) pravijo, da je potrebno spreminjati oblike nastanitvene oskrbe starih ljudi. Proces dezinstitutionalizacije mora starim ljudem omogočiti dostojno in dejavno življenje, kolikor to oni sami želijo. Strokovno delo je pri tem ključnega pomena, saj se le z njegovim razvojem omenjene spremembe lahko tudi uresničijo.

S procesi dezinstitutionalizacije znotraj doma za stare ljudi se življenje uporabnikov lahko normalizira. Dezinstitutionalizacija vsebuje spreminjanje obstoječih domov za stare ljudi v smeri skupnostnih oblik skrbi za stare ljudi, kjer pravila za življenje določa uporabnik sam. (Imperl, 2016)

Dom starejših občanov Ilirska Bistrica sledi tej poti. Uporabnikov glas je pomemben in slišan. To vidimo že v načinu informiranja in seznanjanja uporabnikov o uvajanju bivalnih skupin. Glede na to, da so nov koncept dela pripeljali v obstoječe življenjsko okolje stanovalcev, so jih najprej o tem obvestili in jim podali vse potrebne informacije. Uporabniki so se lahko sami

odločili, če bodo sodelovali ali ne, to je bila popolnoma njihova osebna izbira. Imeli so čas za razmislek o takšnem načinu življenja kot tudi možnost dodatnih vprašanj. Zdi se mi zelo pomembno, da so stanovalci pravočasno dobili vse potrebne informacije o uvajanju bivalnih skupin, saj so si tako lahko vzeli čas in o vsem razmislili, se s kom pogovorili o tej temi in se dokončno odločili.

V domu je veliko različnih aktivnosti, v katere se lahko vsi stanovalci vključujejo po želji. Aktivnosti, v katere se uporabniki vključujejo, so razstave, izposoja knjig, jutranja skupina, družabne igre, bralne ure, prireditve v dvorani doma, obiski različnih izvajalcev, ustvarjalne delavnice, pikniki, pevski zbor, pilates ipd. Informacije o aktivnostih in njihovih morebitnih spremembah ponavadi dobijo od socialne delavke ali medicinskih sester ter preko domskega zvočnika. Večina stanovalcev se v aktivnosti vključuje vsak dan, kjer sodelujejo glede na njihovo trenutno razpoloženje.

Uporabniki so izpostavili, da so zadovoljni s trenutnim življenjem v domu, da jim je lepo in da si spremembe življenjskega okolja ne želijo. Prav tako so povedali, da ima koncept bivalnih skupin določene prednosti. Zaposleni in uporabniki so zdaj bolj povezani med sabo, med njimi pa prevladuje občutek domačnosti in medsebojno spoštovanje. Spremembe v odnosu so se zgodile zato, ker so v bivalnih skupinah vedno isti zaposleni, ki so uporabnike dobro spoznali, prav tako tudi njihove želje in potrebe. Večina je povedala, da imajo v bivalni skupini vedno odprt prostor za pogovor in da se je z zaposlenimi možno o vsem pogovarjati brez zadreg. Uporabniki se boljše počutijo v istem krogu ljudi in bi nove ljudi oziroma nove zaposlene težko spoznavali. Bivalno skupino opisujejo kot manjši, bolj prijazen del doma starejših, kjer jim je zagotovljena zasebnost, saj so nameščeni v enoposteljnih in dvoposteljnih sobah. Dostojno in kakovostno staranje si želi vsak posameznik, ki živi v domu za stare ljudi. Za njuno zagotavljanje pa so pomembne značilnosti, kot so zasebnost, domačnost, občutek varnosti in odgovornost zase. (Imperl, 2012)

V bivalnih skupinah je zaznati veliko sprememb, ki so se zgodile. Te so obsegale arhitekturne spremembe kot tudi spremembe na ravni medosebnih odnosov. Imperl (2016) pravi, da se je razvoj sodobnih domov za stare ljudi začel z uvajanjem sodobnih pristopov in metod dela s starimi ljudmi. Na eni strani se je zgodil premik na področju nege in oskrbe, na drugi strani pa tudi na področju bivalnih pogojev in organizacije dela. Proces uvajanja sprememb v Domu

starejših občanov Ilirska Bistrica še vedno poteka in potrebno bo še nekaj časa, da bivalne skupine zaživijo, kot je zamišljeno v teoriji. Tega se zavedajo tudi uporabniki. Izpostavili so, da bi bilo potrebno uvesti nekatere dodatne spremembe. Želijo si več skupnih druženj ter pogostejše pogovore in druženja z zaposlenimi. Aktivnosti bi bilo potrebno organizirati tako, da se odvijajo v vsaki bivalni skupini posebej, saj bi tako lahko sodelovali vsi stanovalci.

Cilj magistrskega dela je bil dobiti odgovore na zastavljena raziskovalna vprašanja in ugotoviti, kakšne spremembe se zgodijo v uporabnikovem življenju z uvajanjem sodobnih oblik bivanja za stare ljudi. V socialnem delu je glas uporabnika ključnega pomena, saj so le uporabniki lahko eksperti za svoje življenje, potrebe in želje. Tudi Mali (2008) pove, da je danes pomemben poudarek na vplivu uporabnika nad lastnim življenjem in individualnem pristopu do uporabnika, za katerega ima socialno delo že razvito ustrezno prakso in metode dela. Sodelovanje vseh zaposlenih v domu za stare ljudi in krepitev timskega dela omogoča dobro funkcioniranje ustanove pa tudi pozitivne učinke pri uporabnikih.

Z izvedbo kvalitativne raziskave sem dobila besedne opise uporabnikov, ki so mi pomagali razumeti, kako oni doživljajo nov koncept dela in na katerih področjih zaznavajo spremembe. Zanimivo mi je bilo predvsem to, da je ob začetku pogovora večina povedala, da večjih sprememb ni bilo. Ko pa sem se v raziskovalni pojav poglobila in jih vprašala še o čem, se je izpostavilo, da stanovalci vseeno opažajo določene spremembe. Menim, da je poglobljene opise in doživljanja ljudi lažje pridobiti s pogovorom, kot pa če bi jim v izpolnjevanje dala anketo. Kot prednost pri raziskovalnem procesu vidim tudi to, da sem vse intervjuje snemala, saj so mi uporabniki dali dovoljenje za to. Na ta način je pogovor potekal bolj sproščeno in raziskovanje ni imelo nobenih ovir.

Ob zaključevanju raziskave sem razmišljala o njenem prispevku. Raziskava bo zagotovo prispevala Domu starejših občanov Ilirska Bistrica, saj bodo z zbranim empiričnim gradivom dobili vpogled v uporabniško perspektivo in njihovo vrednotenje novega koncepta dela. Menim, da podatki niso posplošljivi na celotno populacijo, saj se opisi, ki sem jih dobila, nanašajo samo na delo in spremembe v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica. Drugim domovom bi lahko raziskava služila le kot vir informacij o tem, kako stari ljudje preživljajo obdobje starosti v bivalnih skupinah, kakšne spremembe zaznavajo in kaj še morebiti potrebujejo, da bi bili z življenjem v instituciji bolj zadovoljni.

Demografska stiska ob staranju prebivalstva in nove življenjske razmere so dragocen izziv za ustvarjalno oblikovanje novih programov, da bodo čim boljše zadovoljene naše stalne človeške potrebe po kakovostnem staranju, oskrbi onemoglih in lepem sožitju. (Ramovš, 2012)

Uvajanje sodobnih konceptov in oblik bivanja za stare ljudi je zahteven proces, ki potrebuje veliko časa, raziskovanja in znanja. Nujno je, da se takšne in podobne spremembe dogajajo, saj si moramo v socialnem delu vedno prizadevati za boljšo kakovost življenja naših uporabnikov.

6. Sklepi

Poznavanje koncepta bivalnih skupin

- Uporabniki so bivalne skupine opisali kot obliko družinskega življenja, kjer se vsi med sabo dobro poznajo in se več družijo, zato so razvili tudi pristnejše medosebne odnose.
- Bivalne skupine jih spominjajo na domače okolje, saj živijo v manjših skupinah, kjer prevladuje domače vzdušje in sproščenost.

Seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin

- Informacije o uvajanju bivalnih skupin je uporabnikom podala socialna delavka.

Možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino

- Sodelovanje v pilotnem projektu je bila osebna izbira vsakega posameznika.
- Večina stanovalcev se ni selila, saj so že pred uvajanjem bivalnih skupin živeli v tem delu doma, kar je tudi vplivalo na njihovo odločitev za sodelovanje, saj so novost pripeljali v njihovo obstoječe življenjsko okolje.

Poznavanje referenčnih oseb

- Referenčnih oseb v bivalnih skupinah še niso uvedli, obstaja pa želja pri nekaterih uporabnikih po njihovem uvajanju.
- Stanovalcem nudijo pomoč vsi zaposleni in občasno prostovoljka, ko kaj potrebujejo.

Način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti

- V domu je veliko različnih aktivnosti, v katere se lahko vsi stanovalci vključujejo po želji.
- Aktivnosti, v katere se uporabniki vključujejo, so razstave, izposoja knjig, jutranja skupina, družabne igre, bralne ure, prireditve v dvorani doma, obiski različnih izvajalcev, ustvarjalne delavnice, pikniki, pevski zbor, pilates ipd.

- Informacije o aktivnostih in njihovih morebitnih spremembah ponavadi dobijo od socialne delavke ali medicinskih sester ter preko domskega zvočnika.
- Večina stanovalcev se v aktivnosti vključuje vsak dan, za sodelovanje se odločijo glede na njihovo trenutno razpoloženje.

Razlike med življenjem v bivalni skupini in prej

- Prej so se zaposleni pogosto menjevali, zdaj pa so vedno prisotni isti zaposleni.
- Uporabniki in zaposleni so se bolje medsebojno spoznali in se povezali, zato je odnos med njimi sproščen, zaposleni pa upoštevajo njihove želje in potrebe, saj jih zdaj tudi bolje poznajo.
- Z uvajanjem bivalnih skupin so preuredili obstoječe kuhinje. Te zdaj predstavljajo nov prostor za druženje.

Socialna omrežja in medosebni odnosi

- Uporabniki se pogosto družijo s sostanovalci in svojci, redkeje pa z zaposlenimi.

Prednosti bivalnih skupin

- Povezanost med uporabniki in zaposlenimi je boljša, med njimi prevladuje občutek domačnosti in spoštovanje.
- V bivalni skupini so vedno prisotni isti zaposleni.
- Uporabniki se več družijo ob različnih dogodkih.
- Stanovalci imajo v bivalnih skupinah zagotovljeno zasebnost.

Pomanjkljivosti bivalnih skupin

- Premajhno število zaposlenih, ki imajo preveč obveznosti.
- Premalo skupnih druženj z zaposlenimi.
- Prepletanje aktivnosti med bivalnimi skupinami.

Razmislek o življenju v starosti po lastni izbiri

- Uporabniki so z življenjem v domu na splošno zadovoljni in si ne želijo sprememb.

7. Predlogi

- Dom za stare ljudi je z uvajanjem bivalnih skupin preuredil obstoječe kuhinje, ki so sedaj namenjene skupnemu druženju, kuhanju in preživljanju prostega časa uporabnikov. Slednji pa si želijo še več takšnih prostorov, v katerih bi lahko preživljali čas. Predlagam, da dom razmisli o možnostih za dodatno prostorsko preureditev, ki bi omogočila več skupnih prostorov za njihove stanovalce.
- Aktivnosti in dejavnosti, ki se izvajajo v domu, so večinoma v dopoldanskem času. Stanovalci so povedali, da si morajo popoldneve večkrat sami organizirati in jim to ni všeč. Zato bi bilo potrebno organizirati več aktivnosti, dejavnosti in druženj tudi v popoldanskem času.
- Glede aktivnosti je bilo izpostavljeno tudi to, da se nekatere skupine odvijajo samo v kleti doma. Če uporabniki želijo sodelovati, morajo iz svoje bivalne skupine. Predlagam, da se organizira več aktivnosti znotraj posamezne bivalne skupine, saj bi na ta način lahko sodelovali vsi stanovalci.
- Predlagam tudi izvedbo intervjujev s preostalimi stanovalci bivalnih skupin. Koncept bivalnih skupin temelji na individualnem pristopu, zato je pomembno mnenje vsakega uporabnika bivalne skupine.
- Predlagam, da dom razmisli o uvajanju referenčnih oseb za vsakega posameznika. Tako bi vsak stanovalec imel osebo, na katero bi se lahko v vsakem trenutku obrnil in z njo sodeloval.
- Rezultate raziskave bi bilo potrebno predstaviti tako zaposlenim kot tudi uporabnikom doma starejših. To bi lahko naredili s prireditvijo okroglih miz v vsaki bivalni skupini posebej.

8. Literatura

Ambrožič, M., & Mohar, Š. (2015). Metode socialnega dela s starimi ljudmi in njihova uporaba pri delu z ljudmi z demenco. *Socialno delo*, 54(1), 53-62.

Čebular, T. (2010). *Samostojnost in zasebnost starih ljudi v Domu starejših občanov Grosuplje* (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.

Evropska listina pravic in odgovornosti starejših, potrebnih dolgotrajne oskrbe in podpore.

(b. d.). Pridobljeno 19. 4. 2018 s

http://www.seniorji.info/doc/Listina_pravic_in_odgovornosti_starejsih_potrebni_dolgotrajne_oskrbe.pdf

E-Qalin. (b. d.). Pridobljeno 3. 4. 2018 s <http://www.firis-imperl.si/izobrazevanje/e-qalin/>

Filipovič Hrast, M., Hlebec, V., Knežević Hočevar, D., Čemič Istenič, M., Kavčič, M., Jelenc Krašovec, S., Kump, S., & Mali, J. (2014). *Oskrba starejših v skupnosti: dejavnosti, akterji in predstave*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Firis Imperl, d. o. o. (2017). *Kultura usklajenih odnosov*. Pridobljeno 14. 1. 2018 s

<http://www.firis-imperl.si/izobrazevanje/izobrazevalni-programi-in-seminarji/izobrazevalni-programi/kultura-usklajenih-odnosov/>

Flaker, V. (2012). Kratka zgodovina dez institucionalizacije: V spomin Katje Vodopivec. *Časopis za kritiko znanosti*, 40(250), 13-30.

Flaker, V. (2015). *Prispevki k taksonomiji socialnega dela in varstva – 1. del*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Flaker, V., Mali, J., Kodele, T., Grebenc, V., Škerjanc, J., & Urek, M. (2008). *Dolgotrajna oskrba: Očrt potreb in odgovorov nanje*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Flaker, V., Nagode, M., Rafaelič, A., & Udovič, N. (2011). *Nastajanje dolgotrajne oskrbe: ljudje in procesi – eksperiment in sistem*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Flaker, V., Mali, J., Rafaelič, A., & Ratajc, S. (2013). *Osebnostno načrtovanje in izvajanje storitev*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- Hlebec, V., & Mali, J. (2013). Tipologija razvoja institucionalne oskrbe starejših ljudi v Sloveniji. *Socialno delo*, 52(1), 29-41.
- Imperl, F. (2012). *Kakovost oskrbe starejših – izziv za prihodnost*. Logatec: Firis Imperl, d. o. o.
- Imperl, F. (2016). Razvojna usmeritev domov za starejše. *Kakovostna starost*, 19(1), 3-28.
- Klarić, N. (2017). *Razvoj bivalnih skupin v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica* (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Kornhauser, A., & Mali, J. (2013). Priprava starega človeka na življenje v domu za stare ljudi. *Socialno delo*, 52(5), 321-347.
- Ledbetter Hancock, B. (1990). *Social Work with Older People*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Mali, J. (2006). Koncept totalne ustanove in domovi za stare. *Socialno delo*, 45(1/2), 17-27.
- Mali, J. (2008). *Od hiralnic do domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mali, J. (2013). Socialno delo s starimi ljudmi kot specializacija stroke. *Socialno delo*, 52(1), 57-67.
- Mali, J., Flaker, V., Peršič, M.L., Rafaelič, A., Rode, N., Urek, M., & Žitek, N. (2017). *Inovativne oblike oskrbe v domovih starejših občanov* (Končno poročilo). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mesec, B. (2009). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: načrtovanje raziskave*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Petrak, O., Despot Lučanin, J., & Lučanin, D. (2006). Kvaliteta starenja - neka obilježja starijeg stanovništva Istre i usporedba s drugim područjima Hrvatske. *Revija za socijalnu politiku*, 13(1), 37-51.
- Pravilnik o postopkih pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva* (2004). Ur. l. RS 38/04, 23/06, 42/07 in 4/14.
- Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev* (2010). Ur. l. RS 45/10, 28/11, 104/11, 111/13, 102/15 in 76/17.

Ramovš, J. (2003). *Kakovostna starost: Socialna gerontologija in gerontagogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Ramovš, J. (2012). *Za kakovostno staranje in lepše sožitje med generacijami*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 (2013). Ur. l. RS 39/2013.

Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016-2025 »Skupaj za družbo zdravja« (2016). Ur. l. RS 25/2016.

Škerjanc, J. (2007). Individualizacija pri zagotavljanju socialnih storitev. V L. Šugman Bohinc, P. Rapoša Tajnšek, & J. Škerjanc (ur.), *Življenjski svet uporabnika: raziskovanje, ocenjevanje in načrtovanje uporabe virov za doseganje zelenih razpletov* (str. 79-103). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Štambuk, A., Sučić, M., & Vrh, S. (2014). Socijalni rad u domu za starije i nemoćne osobe – izazovi i poteškoće. *Revija za socijalnu politiku*, 21(2), 185-200.

Šugman Bohinc, L., Rapoša Tajnšek, P., & Škerjanc, J. (2007). *Življenjski svet uporabnika: raziskovanje, ocenjevanje in načrtovanje uporabe virov za doseganje zelenih razpletov*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Tratnik Volasko, M. (2011). *Zagovorništvo starejših*. Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.

Zakon o socialnem varstvu (ZSV) (2007). Ur. l. RS 3/07 - uradno prečiščeno besedilo, 23/07 - popr., 41/07 - popr., 61/10 - ZSVarPre, 62/10 - ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 - ZPPreb-1, 15/17 - DZ, 29/17, 54/17 in 21/18 – ZNOrg.

Zakon o zavodih (ZZ) (1991). Ur. l. RS 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP.

Žganec, N., Rusac, S., & Laklija, M. (2008). Trendovi u skrbi za osobe starije životne dobi u Republici Hrvatskoj i u zemljama Europske Unije. *Revija za socijalnu politiku*, 15(2), 171-188.

9. Priloge

9.1. Vprašanja za intervju

1. Kaj vi razumete pod pojmom bivalna skupina?
2. Na kakšen način ste bili seznanjeni oziroma informirani o uvajanju bivalnih skupin?
3. Kako je potekalo odločanje za bivanje v bivalni skupini?
4. Kako je potekala preselitev v bivalno skupino?
5. Kako sodelujete z referenčno osebo, kaj od nje pričakujete ali bi še potrebovali?
6. Kakšne aktivnosti in dejavnosti se izvajajo v domu oziroma v bivalni skupini?
7. Kako vas obveščajo o aktivnostih, ki se izvajajo (od koga in na kakšen način izveste zanje)?
8. Kako pogosto se vključujete v aktivnosti, ki se izvajajo? V katere aktivnosti in zakaj?
9. Kje vidite razlike v bivanju prej oziroma zdaj, po uvajanju bivalnih skupin?
10. Ali opazate kakšne spremembe v odnosu z zaposlenimi? Kakšne so te spremembe?
11. Ali zaposleni upoštevajo vaše potrebe in želje? Na kakšen način se to kaže, kje to opazite, lahko opišete kakšen primer?
12. S kom vse se družite? Kako pogosto? V kakšnih okoliščinah? Kaj te osebe za vas pomenijo?
13. Kakšne so prednosti bivalne skupine?
14. Kakšne so pomanjkljivosti bivalne skupine?
15. Kako bi si želeli bivati, če bi to bila popolnoma vaša izbira?

9.2. Zapisi intervjujev

9.2.1. Intervju A

1. Kaj vi razumete pod pojmom bivalna skupina?

Gre za družinsko življenje. (1) Tukaj smo vsi kot ena družina, (2) se poznamo med sabo. (3) Družimo se (4) in se imamo fanj. (5)

A1: Gre za družinsko življenje

A2: smo vsi kot ena družina

A3: se poznamo med sabo

A4: Družimo se

A5: se imamo fanj.

2. Na kakšen način ste bili seznanjeni oziroma informirani o uvajanju bivalnih skupin?

O uvajanju bivalnih skupin nam je informacije dala socialna delavka. (6) O tem nam je govorila, ko smo imeli skupino v prizidku, ko je večina stanovalcev bila na kupu. (7) Tam sem slišala o tem projektu. Druge stanovalce, ki niso bili zraven ne vem kako so obvestili.

A6: *nam je informacije dala socialna delavka*

A7: *O tem nam je govorila, ko smo imeli skupino v prizidku, ko je večina stanovalcev bila na kupu.*

3. Kako je potekalo odločanje za bivanje v bivalni skupini?

Zaposleni so nas vprašali, če želimo sodelovati pri tem poskusnem projektu, ni bilo to nujno obvezno. (8) Meni se je ideja zdela zanimiva in sem rekla, da bom sodelovala. (9)

A8: *Zaposleni so nas vprašali, če želimo sodelovati pri tem poskusnem projektu, ni bilo to nujno obvezno.*

A9: *Meni se je ideja zdela zanimiva in sem rekla, da bom sodelovala.*

4. Kako je potekala preselitev v bivalno skupino?

Jaz se nisem selila. (10) V domu sem že pet let, vedno v isti sobi, (11) ki je na plavem hodniku oziroma na drugem nadstropju prizidka. Mislim, da se nobeden ni selil, saj smo vsi stanovali že prej tu. (12) To novost so pripeljali k nam. (13)

A10: *Jaz se nisem selila*

A11: *V domu sem že pet let, vedno v isti sobi*

A12: *Mislim, da se nobeden ni selil, saj smo vsi stanovali že prej tu.*

A13: *To novost so pripeljali k nam*

5. Kako sodelujete z referenčno osebo, kaj od nje pričakujete ali bi še potrebovali?

Referenčnih oseb nimamo. (14) V prizidku so nam na voljo vsi zaposleni, (15) ko jih potrebujemo in lahko se obrnemo na vsakega od njih. (16)

A14: *Referenčnih oseb nimamo*

A15: *V prizidku so nam na voljo vsi zaposleni*

A16: *ko jih potrebujemo in lahko se obrnemo na vsakega od njih*

6. Kakšne aktivnosti in dejavnosti se izvajajo v domu oziroma v bivalni skupini?

V domu je veliko aktivnosti. (17) Ne bi niti znala vse naštet v tem trenutku. Vedno imamo kakšne skupine zjutraj s socialno delavko, (18) igramo družabne igre. (19) Velikokrat so tudi kakšne prireditve v dvorani doma, (20) prav danes nas obiščejo otroci iz bližnjega vrtca. (21) Nekaj nam bodo pokazali.

A17: *V domu je veliko aktivnosti*

A18: *Vedno imamo kakšne skupine zjutraj s socialno delavko*

A19: *igramo družabne igre*

A20: *Velikokrat so tudi kakšne prireditve v dvorani doma*

A21: *prav danes nas obiščejo otroci iz bližnjega vrtca*

7. Kako vas obveščajo o aktivnostih, ki se izvajajo (od koga in na kakšen način izveste zanje)?

Aktivnosti so večinoma vsak dan podobne in zanje vem že od kadar sem prišla v dom. (22) O tem mi je povedala socialna delavka na sprejemu v dom. (23) Kasneje pa so mi tudi sestre z oddelka še kakšen krat ponovile, kaj se dogaja in kje. (24) Tudi naša socialna delavka iz prizidka nas vedno pride povabit. (25) Aja, pa tudi po domskem zvočniku slišimo za kakšno reč. (26)

A22: Aktivnosti so večinoma vsak dan podobne in zanje vem že od kadar sem prišla v dom

A23: O tem mi je povedala socialna delavka na sprejemu v dom

A24: Kasneje pa so mi tudi sestre z oddelka še kakšen krat ponovile, kaj se dogaja in kje

A25: Tudi naša socialna delavka iz prizidka nas vedno pride povabit

A26: pa tudi po domskem zvočniku slišimo za kakšno reč

8. Kako pogosto se vključujete v aktivnosti, ki se izvajajo? V katere aktivnosti in zakaj?

Jaz sem še zelo aktivna. Vsak dan se udeležujem različnih dejavnosti. (27) Zjutraj grem ponavadi na skupino v pritličju prizidka. (28) Tam se zberemo vsi, ki nas to zanima iz vseh hodnikov oziroma bivalnih skupin. Z nami je socialna delavka. Ob kavi vedno poklepetamo o aktualnih dogodkih, ki smo jih slišali. (29) Vsak nekaj reče, je kar pestro. Grem tudi vedno na prireditve, ki so v dvorani doma, (30) kot sem že prej omenila, grem tudi danes tja. Ponavadi pridejo otroci, študenti, razna društva, ki nam kaj predstavijo, zapojejo ali zaplešejo. (31) Tudi stanovalci se jim kdaj pa kdaj pridružijo. (32) Sama sem na invalidskem vozičku, tako da pač pridem samo poslušat, saj me to veseli. (33) Enkrat na teden pa grem iz bivalne skupine tudi v stari del doma, kjer sodelujem pri skupini krepitev možganov. (34) Drugače zelo rada berem, zato si knjige izposodim v naši domski knjižnici, ki jo imamo na voljo. (35)

A27: Vsak dan se udeležujem različnih dejavnosti.

A28: Zjutraj grem ponavadi na skupino v pritličju prizidka

A29: Ob kavi vedno poklepetamo o aktualnih dogodkih, ki smo jih slišali

A30: Grem tudi vedno na prireditve, ki so v dvorani doma

A31: Ponavadi pridejo otroci, študenti, razna društva, ki nam kaj predstavijo, zapojejo ali zaplešejo

A32: Tudi stanovalci se jim kdaj pa kdaj pridružijo

A33: Sama sem na invalidskem vozičku, tako da pač pridem samo poslušat, saj me to veseli

A34: Enkrat na teden pa grem iz bivalne skupine tudi v stari del doma, kjer sodelujem pri skupini krepitev možganov

A35: Drugače zelo rada berem, zato si knjige izposodim v naši domski knjižnici, ki jo imamo na voljo

9. Kje vidite razlike v bivanju prej oziroma zdaj, po uvajanju bivalnih skupin?

Rada rečem, da smo zdaj družina. (36) Vsaj meni se tako zdi. Bolj smo vsi povezani med sabo. (37) Tudi isti zaposleni so vedno z nami (38) in me že zelo dobro poznajo. (39) Kot so me moji domači poznali, ko sem še bila doma. (40)

A36: Rada rečem, da smo zdaj družina

A37: Bolj smo vsi povezani med sabo

A38: Tudi isti zaposleni so vedno z nami

A39: me že zelo dobro poznajo

A40: Kot so me moji domači poznali, ko sem še bila doma

10. Ali opazate kakšne spremembe v odnosu z zaposlenimi? Kakšne so te spremembe?

Zaposleni so bili vedno prijazni do mene. (41) Kar je že nekaj časa drugače, je to, da se zdaj vsi bolje poznamo med sabo. (42) Zaposleni, ki so vsak dan z nami, že točno vedo, kaj potrebujemo, (43) včasih skoraj niti vprašati ne morajo. To mi je zelo všeč. Topli so, (44) nasmejani (45) in se nikoli ne kregajo. (46)

A41: Zaposleni so bili vedno prijazni do mene

A42: Kar je že nekaj časa drugače, je to, da se zdaj vsi bolje poznamo med sabo

A43: Zaposleni, ki so vsak dan z nami, že točno vedo, kaj potrebujemo

A44: Topli so

A45: nasmejani

A46: in se nikoli ne kregajo

11. Ali zaposleni upoštevajo vaše potrebe in želje? Na kakšen način se to kaže, kje to opazite, lahko opišete kakšen primer?

Zaposleni že vedo, kaj potrebujem, saj so me v vseh teh letih dobro spoznali. (47) Včasih, če pa imam kakšno dodatno željo, jih brez problema vprašam. (48) Včasih, ko sem v sobi se kakšna sestra ustavi pa me popvpraša, če kaj potrebujem. (49) Spomnejo se name. (50) Pomagajo mi tudi vstati iz postelje na voziček. (51) Zjutraj ih zato najbolj potrebujem, kasneje pa vse lahko sama, saj sem že navajena na vožnjo z vozičkom po domu.

A47: Zaposleni že vedo, kaj potrebujem, saj so me v vseh teh letih dobro spoznali

A48: če pa imam kakšno dodatno željo, jih brez problema vprašam

A49: Včasih, ko sem v sobi se kakšna sestra ustavi pa me popvpraša, če kaj potrebujem

A50: Spomnejo se name

A51: Pomagajo mi tudi vstati iz postelje na voziček

12. S kom vse se družite? Kako pogosto? V kakšnih okoliščinah? Kaj te osebe za vas pomenijo?

V domu nas je veliko. *Družim se s sostanovalci vsak dan.* (52) *Zjutraj že na skupini,* (53) ampak tam nas je več. Ponavadi, *ko konča skupina ostanemo še mi tri ali štiri prijateljice in igramo domino.* (54) To rade počnemo skoraj vsak dan. Popoldne pa je različno. *Včasih grem s kakšno sostanovalko ven na zrak,* (55) pred vhod doma. *Tam kaj poklepetamo* (56) in *spijemo kavo.* (57) *Včasih pa nam zaposleni v skupni kuhinji kaj pripravijo.* (58) *Skuhajo kavo,* (59) *spečejo palačinke* (60) in podobno. Tega se tudi z veseljem udeležim, saj nam s tem popestrijo dan. *Tudi svojci me pogosto obiskujejo, vsak drugi dan.* (61) *Nikoli mi ni dolgčas. Včasih gre čas tako hitro.* (62)

A52: *Družim se s sostanovalci vsak dan*

A53: *Zjutraj že na skupini*

A54: *ko konča skupina ostanemo še mi tri ali štiri prijateljice in igramo domino*

A55: *Včasih grem s kakšno sostanovalko ven na zrak*

A56: *Tam kaj poklepetamo*

A57: *spijemo kavo*

A58: *Včasih pa nam zaposleni v skupni kuhinji kaj pripravijo*

A59: *Skuhajo kavo*

A60: *spečejo palačinke*

A61: *Tudi svojci me pogosto obiskujejo, vsak drugi dan*

A62: *Nikoli mi ni dolgčas. Včasih gre čas tako hitro*

13. Kakšne so prednosti bivalne skupine?

Veliko jih je. Zdaj se že ponavljam, *ampak enostavno smo kot družina.* (63) *Poznamo se med sabo* (64) in *se družimo ob različnih dogodkih.* (65) *Isti zaposleni so vedno z nami* (66) in *vedo, kaj potrebujem.* (67) *Če bi zdaj prišel nekdo nov, bi se moral vse na novo učiti, njim pa to ni potrebno.* (68) *Smo domači med sabo* (69) in *si lahko vse povemo.* (70) *Imam svojo sobo, v kateri imam mir,* (71) saj če sem v sobi vedo, da želim biti sama ob branju ali podobno. Tudi jaz drugih ne obiskujem v sobah. Skupni prostori so temu namenjeni in to spoštujemo vsi. *Tukaj mi je lepo, saj so mi dnevi pestri* (72) in hitro minevajo, tudi prehitro včasih.

A63: *ampak enostavno smo kot družina*

A64: *Poznamo se med sabo*

A65: *se družimo ob različnih dogodkih*

A66: *Isti zaposleni so vedno z nami*

A67: *vedo, kaj potrebujem*

A68: *Če bi zdaj prišel nekdo nov, bi se moral vse na novo učiti, njim pa to ni potrebno*

A69: *Smo domači med sabo*

A70: *si lahko vse povemo*

A71: *Imam svojo sobo, v kateri imam mir*

A72: *Tukaj mi je lepo, saj so mi dnevi pestri*

14. Kakšne so pomanjkljivosti bivalne skupine?

Sama ne vidim nekih pomanjkljivosti. (73) Kar pa vidim je, da zaposleni vedno nekam tekajo, kot da jim bo kaj ušlo. (74) Verjetno jim včasih zmanjkuje časa za vse obveznosti, (75) ki jih imajo. Ampak so zelo pridni in nimam nobenih pripomb. Verjetno, da je kakšen več ne bi bilo slabo, (76) ampak se kar dobro znajdejo.

A73: *Sama ne vidim nekih pomanjkljivosti*

A74: *Kar pa vidim je, da zaposleni vedno nekam tekajo, kot da jim bo kaj ušlo*

A75: *Verjetno jim včasih zmanjkuje časa za vse obveznosti*

A76: *Verjetno, da je kakšen več ne bi bilo slabo*

15. Kako bi si želeli bivati, če bi to bila popolnoma vaša izbira?

Tukaj mi je všeč in tukaj želim tudi ostati. (77) Doma mi je bilo včasih lepo, a ker sem na vozičku je bilo tam preveč ovir. (78) Tukaj imam vse prilagojeno lastnim potrebam. (79) Imam enoposteljno sobo, (80) svoje stranišče, (81) dvigala so povsod. (82) Nisem omejena samo na svojo sobo, kot sem bila doma. (83) Tukaj lahko cele dneve pohajkujem, če želim. (84)

A77: *Tukaj mi je všeč in tukaj želim tudi ostati*

A78: *Doma mi je bilo včasih lepo, a ker sem na vozičku je bilo tam preveč ovir*

A79: *Tukaj imam vse prilagojeno lastnim potrebam*

A80: *Imam enoposteljno sobo*

A81: *svoje stranišče*

A82: *dvigala so povsod*

A83: *Nisem omejena samo na svojo sobo, kot sem bila doma*

A84: *Tukaj lahko cele dneve pohajkujem, če želim*

9.2.2. Intervju B

1. Kaj vi razumete pod pojmom bivalna skupina?

Ja, neka skupina, kjer ljudje skupaj živijo (1) in sodelujejo na nek način. (2) Mi se imamo kar lepo tukaj v prizidku in smo prava skupina. (3)

B1: *skupina, kjer ljudje skupaj živijo*

B2: *in sodelujejo na nek način*

B3: *Mi se imamo kar lepo tukaj v prizidku in smo prava skupina*

2. Na kakšen način ste bili seznanjeni oziroma informirani o uvajanju bivalnih skupin?

Ja, to je bilo že kar nekaj časa nazaj. Če se prav spomnem, je prišla socialna delavka k nam v prizidek. (4)

Takrat sem še sodelovala pri jutranji skupini. Ja, tako je bilo. Tam nam je povedala, kaj naj bi to bilo. (5)

Točnih besed se pa ne spomnem, kaj je rekla. (6)

B4: *Če se prav spomnem, je prišla socialna delavka k nam v prizidek*

B5: *pri jutranji skupini. Tam nam je povedala, kaj naj bi to bilo*

B6: *Točnih besed se pa ne spomnem, kaj je rekla*

3. Kako je potekalo odločanje za bivanje v bivalni skupini?

Sama sem se odločila, da bom tudi jaz del tega. (7) Ko so nam govorili o tem, so povedali, da je to naša

odločitev. (8) Lahko bi tudi zavrnila, če bi hotela. (9)

B7: *Sama sem se odločila, da bom tudi jaz del tega*

B8: *Ko so nam govorili o tem, so povedali, da je to naša odločitev*

B9: *Lahko bi tudi zavrnila, če bi hotela*

4. Kako je potekala preselitev v bivalno skupino?

V domu sem že 4 leta in se nisem nikamor selila. (10) Ves čas sem v isti sobi, dvoposteljni. (11) Sedaj kmalu dobim novo sestanovalko, saj je prejšnja umrla.

B10: *V domu sem že 4 leta in se nisem nikamor selila*

B11: *Ves čas sem v isti sobi, dvoposteljni*

5. Kako sodelujete z referenčno osebo, kaj od nje pričakujete ali bi še potrebovali?

Nimam ene specifične osebe, katero bi klicala, ko kaj potrebujem. (12) Na zvonec pozvonim, pa že ena od sester pride. Vedno pomagajo. (13)

B12: *Nimam ene specifične osebe, katero bi klicala, ko kaj potrebujem*

B13: *Na zvonec pozvonim, pa že ena od sester pride. Vedno pomagajo*

6. Kakšne aktivnosti in dejavnosti se izvajajo v domu oziroma v bivalni skupini?

Veliko jih je. (14) Vsak dan se kaj dogaja, zelo različno. (15) Jutranja skupina v prizidku, (16) družabne igre, (17) prireditve v dvorani, (18) kaj pa vem, ko so lepši dnevi in topli tudi druženje zunaj, (19) kakšni pikniki (20) in podobno.

B14: *Veliko jih je*

B15: *Vsak dan se kaj dogaja, zelo različno*

B16: *Jutranja skupina v prizidku*

B17: *družabne igre*

B18: *prireditve v dvorani*

B19: *ko so lepši dnevi in topli tudi druženje zunaj*

B20: *kakšni pikniki*

7. Kako vas obveščajo o aktivnostih, ki se izvajajo (od koga in na kakšen način izveste zanje)?

Tiste, ki so vsak dan, že vemo kdaj so in kje. (21) Nas o njih ni potrebno obveščati. Edino če kaj odpade, to nam pa povejo sestre ponavadi. (22) Za tisto, ki pa ni vsak dan nas obvestijo po zvočniku. (23) Večkrat ponovijo. Pa še včasih moramo sestre vprašati, saj pozabimo. One imajo vedno vse informacije. (24)

B21: *Tiste, ki so vsak dan, že vemo kdaj so in kje*

B22: *Edino če kaj odpade, to nam pa povejo sestre ponavadi*

B23: *Za tisto, ki pa ni vsak dan nas obvestijo po zvočniku*

B24: *Pa še včasih moramo sestre vprašati, saj pozabimo. One imajo vedno vse informacije*

8. Kako pogosto se vključujete v aktivnosti, ki se izvajajo? V katere aktivnosti in zakaj?

Sedaj zelo redko. (25) Pred kratkim sem padla in sem se kar hudo udarila v noge, zato tudi težko vstanem. (26) Saj mi pomagajo na voziček, če želim, ampak dokler si ne opomore, bi rajši počivala in bila bolj sama. Grem, kadar mi paše. (27) Prej pa sem bila kar aktivna. (28) Vsak dan sem hodila na jutranjo skupino. (29) Všeč mi je ker nas je veliko tam skupaj, pa kaj poklepetamo, pokomentiramo, (30) ustvarjamo. (31) Odvisno od dneva, razpoloženja. Včasih sem samo poslušala in nisem aktivno sodelovala. Pasalo mi je samo, da sem bila v družbi. Zelo imam rada kakšne prireditve. Pri tem sem vedno zraven. (32) V naši dvorani se pogosto kaj dogaja. (33) Pridejo otroci, pevski zbori, (34) pokažejo nam kakšno razstavo. (35)

B25: *Sedaj zelo redko*

B26: *Pred kratkim sem padla in sem se kar hudo udarila v noge, zato tudi težko vstanem*

B27: *Grem, kadar mi paše*

B28: *Prej pa sem bila kar aktivna*

B29: *Vsak dan sem hodila na jutranjo skupino*

B30: *Všeč mi je ker nas je veliko tam skupaj, pa kaj poklepetamo, pokomentiramo*

B31: *ustvarjamo*

B32: *Zelo imam rada kakšne prireditve. Pri tem sem vedno zraven*

B33: *V naši dvorani se pogosto kaj dogaja*

B34: *Pridejo otroci, pevski zbori*

B35: *pokažejo nam kakšno razstavo*

9. Kje vidite razlike v bivanju prej oziroma zdaj, po uvajanju bivalnih skupin?

Zame ni bistvene razlike. (36) Prej sem bivala v dvoposteljni sobi in sem še vedno tam. (37) Sestre zdaj vse poznam, so domače. (38) Vsi se med sabo poznamo (39) in sodelujemo, ko nam se da. (40)

B36: *Zame ni bistvene razlike*

B37: *Prej sem bivala v dvoposteljni sobi in sem še vedno tam*

B38: *Sestre zdaj vse poznam, so domače*

B39: *Vsi se med sabo poznamo*

B40: *in sodelujemo, ko nam se da*

10. Ali opazate kakšne spremembe v odnosu z zaposlenimi? Kakšne so te spremembe?

Sestre so vedno tako prijazne z mano. (41) Vzamejo si čas. (42) Še posebej zdaj, ko sem padla in mi morajo pomagati vstati, to jim ni problem. (43) Tudi z vozičkom me odpeljejo tja, kamor želim iti. (44) Zdi se mi, da me dobro poznajo. (45)

B41: *Sestre so vedno tako prijazne z mano*

B42: *Vzamejo si čas*

B43: *Še posebej zdaj, ko sem padla in mi morajo pomagati vstati, to jim ni problem*

B44: *Tudi z vozičkom me odpeljejo tja, kamor želim iti*

B45: *Zdi se mi, da me dobro poznajo*

11. Ali zaposleni upoštevajo vaše potrebe in želje? Na kakšen način se to kaže, kje to opazite, lahko opišete kakšen primer?

Seveda jih upoštevajo. (46) Nekaj časa nazaj sem bila še zelo aktivna in sem sodelovala v različnih aktivnostih. Takrat sem bila tudi samostojna. Zdaj, ko pa sem padla in veliko časa ležim, sem jih prosila, da me o aktivnostih še vedno obvestijo in se potem sama odločim tisti dan, ali bom šla. (47) Vsak dan pridejo v sobo zjutraj in se z mano pogovorijo, (48) me vprašajo ali želim na voziček in na skupino ali ne. (49) To je zelo lepo od njih.

B46: *Seveda jih upoštevajo*

B47: *Zdaj, ko pa sem padla in veliko časa ležim, sem jih prosila, da me o aktivnostih še vedno obvestijo in se potem sama odločim tisti dan, ali bom šla*

B48: Vsak dan pridejo v sobo zjutraj in se z mano pogovorijo

B49: me vprašajo ali želim na voziček in na skupino ali ne

12. S kom vse se družite? Kako pogosto? V kakšnih okoliščinah? Kaj te osebe za vas pomenijo?

Če sem v postelji in ne vstanem, potem vidim samo zaposlene, ki pridejo okrog mene. (50) Z njimi kako rečem, če imajo čas. Velikokrat se jim mudi naprej. (51) Na obisk pridejo vnuki občasno. (52) To mi veliko pomeni, saj jih imam zelo rada. (53) Ko pa vstanem, grem na skupino. (54) Tam nas je veliko in nekako vsi sodelujemo. (55) Popoldne pa se včasih družim z kakšno sostanovalko na hodniku ali v kuhinji. (56) Gospodinja skuha kavo in si jo potem sami postrežemo. (57)

B50: *Če sem v postelji in ne vstanem, potem vidim samo zaposlene, ki pridejo okrog mene*

B51: *Z njimi kako rečem, če imajo čas. Velikokrat se jim mudi naprej*

B52: *Na obisk pridejo vnuki občasno*

B53: *To mi veliko pomeni, saj jih imam zelo rada*

B54: *Ko pa vstanem, grem na skupino*

B55: *Tam nas je veliko in nekako vsi sodelujemo*

B56: *Popoldne pa se včasih družim z kakšno sostanovalko na hodniku ali v kuhinji*

B57: *Gospodinja skuha kavo in si jo potem sami postrežemo*

13. Kakšne so prednosti bivalne skupine?

Meni je všeč, da se vsi poznamo. (58) Ta del doma je nekako bolj prijazen, (59) manjši (60) in bolj domač. (61) Preostali del hiše je prevelik. Ker sem ratala kar stara mi je lažje, da so okrog mene vedno isti ljudje. (62) Ne maram spoznavanja novih ljudi in glasnega okolja. Zato mi tukaj paše.

B58: *Meni je všeč, da se vsi poznamo*

B59: *Ta del doma je nekako bolj prijazen*

B60: *manjši*

B61: *in bolj domač*

B62: *Ker sem ratala kar stara mi je lažje, da so okrog mene vedno isti ljudje*

14. Kakšne so pomanjkljivosti bivalne skupine?

Pomanjkljivosti mislim, da ni. (63) Vsaj zame ne. Mogoče zaposlene včasih preveč hitijo. (64) Ne vem, če pa je to pomanjkljivost ali jim je to že v naravi.

B63: *Pomanjkljivosti mislim, da ni*

B64: *Mogoče zaposlene včasih preveč hitijo*

15. Kako bi si želeli bivati, če bi to bila popolnoma vaša izbira?

Meni je vseeno. (65) Tukaj mi je lepo. (66) Doma bi bila vedno sama, saj je mož pokojni, tako da si ne bi želela iti nazaj domov. (67) Tukaj imam svoj mir (68) in imam družbo, če mi to paše. (69) Nič ne bi spremenila. (70)

B65: *Meni je vseeno*

B66: *Tukaj mi je lepo*

B67: *Doma bi bila vedno sama, saj je mož pokojni, tako da si ne bi želela iti nazaj domov*

B68: *Tukaj imam svoj mir*

B69: *in imam družbo, če mi to paše*

B70: *Nič ne bi spremenila*

9.2.3. Intervju C

1. Kaj vi razumete pod pojmom bivalna skupina?

Bivalna skupina naj bi bila podobna življenju, kot smo ga bili vajeni doma. (1) Domačnost, (2) sproščenost. (3)

C1: *Bivalna skupina naj bi bila podobna življenju, kot smo ga bili vajeni doma*

C2: *Domačnost*

C3: *sproščenost*

2. Na kakšen način ste bili seznanjeni oziroma informirani o uvajanju bivalnih skupin?

Ko sem prišla v dom eno leto nazaj me je sprejela socialna delavka. (4) Ona mi je povedala, da v prizidku, kjer je tudi moja soba delujejo te bivalne skupine, že nekaj časa. (5)

C4: *Ko sem prišla v dom eno leto nazaj me je sprejela socialna delavka*

C5: *Ona mi je povedala, da v prizidku, kjer je tudi moja soba delujejo te bivalne skupine, že nekaj časa*

3. Kako je potekalo odločanje za bivanje v bivalni skupini?

Odločila sem se večinoma sama. (6) O tem sem se pogovarjala tudi z mojo hčerko, (7) ki se je že pred prihodom v dom o tem pozanimala. Zaključila sem, da mi bo takšen način življenja godil (8) in sem se tudi odločila, da bom odšla tja. (9)

C6: *Odločila sem se večinoma sama*

C7: *O tem sem se pogovarjala tudi z mojo hčerko*

C8: *Zaključila sem, da mi bo takšen način življenja godil*

C9: *in sem se tudi odločila, da bom odšla tja*

4. Kako je potekala preselitev v bivalno skupino?

Prišla sem od doma. (10) Preselila sem se iz lastne hiše v enoposteljno sobo v prizidku doma starejših. (11) Pri tem mi je pomagala največ moja hči. (12) V domu pa sta me sprejeli socialna delavka in medicinska sestra, (13) ki sta šli z mano in hčerko v mojo novo sobo.

C10: *Prišla sem od doma*

C11: *Preselila sem se iz lastne hiše v enoposteljno sobo v prizidku doma starejših*

C12: *Pri tem mi je pomagala največ moja hči*

C13: *V domu pa sta me sprejeli socialna delavka in medicinska sestra*

5. Kako sodelujete z referenčno osebo, kaj od nje pričakujete ali bi še potrebovali?

Referenčne osebe nimam. (14) Mislim, da je še nobeden v domu nima. Na razpolago so nam vsi zaposleni, ko kaj rabimo. (15) Mogoče pa jih v prihodnosti še dobimo. Bilo bi zanimivo, (16) ampak tudi tako je v redu, saj nam vsi pomagajo. (17)

C14: *Referenčne osebe nimam*

C15: *Na razpolago so nam vsi zaposleni, ko kaj rabimo*

C16: *Mogoče pa jih v prihodnosti še dobimo. Bilo bi zanimivo*

C17: *ampak tudi tako je v redu, saj nam vsi pomagajo*

6. Kakšne aktivnosti in dejavnosti se izvajajo v domu oziroma v bivalni skupini?

Nasplošno se mi v domu zdi veliko aktivnosti. (18) Jutarnje skupine so ponavadi po vseh oddelkih. (19) Jaz grem seveda v skupino v prizidku. (20) Tam nam kaj preberejo iz časopisa, (21) potem kaj skupaj pokomentiramo, ponavadi aktualne dogodke. (22) Ja, tudi zapojemo, ko nam se da. (23) Kavijo pijemo vsako jutro. (24) Taka druženja in aktivnosti imamo ponavadi v mali dvorani. (25) V domu pa je še ena velika dvorana, kjer so ponavadi kakšne prireditve, ko pridejo gosti. (26) Ne dolgo nazaj so bili otroci iz bližnjega vrtca, ki so pripravili zanimiv program, predvsem so plesali, mi pa smo jim ploskali. (27)

C18: *Nasplošno se mi v domu zdi veliko aktivnosti*

C19: *Jutarnje skupine so ponavadi po vseh oddelkih*

C20: *Jaz grem seveda v skupino v prizidku*

C21: *Tam nam kaj preberejo iz časopisa*

C22: *potem kaj skupaj pokomentiramo, ponavadi aktualne dogodke*

C23: *Ja, tudi zapojemo, ko nam se da*

C24: *Kavijo pijemo vsako jutro*

C25: *Taka druženja in aktivnosti imamo ponavadi v mali dvorani*

C26: *V domu pa je še ena velika dvorana, kjer so ponavadi kakšne prireditve, ko pridejo gosti*

C27: *Ne dolgo nazaj so bili otroci iz bližnjega vrtca, ki so pripravili zanimiv program, predvsem so plesali, mi pa smo jim ploskali*

7. Kako vas obveščajo o aktivnostih, ki se izvajajo (od koga in na kakšen način izveste zanje)?

Ponavadi nam kar sestre povejo že vnaprej, kaj se bo dogajalo. (28) Skupina v mali dvoranici pa se itak zbere vsak dan. (29) Tako, da nas o tem ni treba spomniti. Imamo pa tudi zvočnike po celem domu, kjer nas obvestijo o kakšnih dogodkih. (30)

C28: *Ponavadi nam kar sestre povejo že vnaprej, kaj se bo dogajalo*

C29: *Skupina v mali dvoranici pa se itak zbere vsak dan*

C30: *Imamo pa tudi zvočnike po celem domu, kjer nas obvestijo o kakšnih dogodkih*

8. Kako pogosto se vključujete v aktivnosti, ki se izvajajo? V katere aktivnosti in zakaj?

Vključujem se vsak dan. (31) Še posebej zjutraj, po zajtrku, grem rada malo naokoli po domu, (32) pa na skupino. (33) Tudi prireditve v veliki dvorani se prav pogosto udeležim. (34) Popoldne, po kosilu pa se rada spočijem. (35) Tudi ni vedno aktivnosti, v katere bi se lahko vključili, smo bolj prepuščeni sami sebi. (36) To mi paše. Velikokrat ostanem kar v sobi in berem (37) ali rešujem križanke, (38) zalijem rože, ko je potrebno. (39) Ko sem v svoji sobi imam mir in tišino, ki sem jo bila vajena tudi doma. (40)

C31: *Vključujem se vsak dan*

C32: *Še posebej zjutraj, po zajtrku, grem rada malo naokoli po domu*

C33: *pa na skupino*

C34: *Tudi prireditve v veliki dvorani se prav pogosto udeležim*

C35: *Popoldne, po kosilu pa se rada spočijem*

C36: *Tudi ni vedno aktivnosti, v katere bi se lahko vključili, smo bolj prepuščeni sami sebi*

C37: *To mi paše. Velikokrat ostanem kar v sobi in berem*

C38: *ali rešujem križanke*

C39: *zalijem rože, ko je potrebno*

C40: *Ko sem v svoji sobi imam mir in tišino, ki sem jo bila vajena tudi doma*

9. Kje vidite razlike v bivanju prej oziroma zdaj, po uvajanju bivalnih skupin?

Zame ni razlik, saj domsko življenje nisem poznala pred tem. (41)

C41: *Zame ni razlik, saj domsko življenje nisem poznala pred tem*

10. Ali opazate kakšne spremembe v odnosu z zaposlenimi? Kakšne so te spremembe?

V enem letu kar sem tukaj sem zelo dobro spoznala zaposlene in tudi oni mene. (42) Ker so vedno iste sestre z nami je lažje. (43) Odnos z njimi je bolj sproščen (44) in ni nekih nerodnih situacij. (45) Vse si lahko povemo. (46)

C42: *V enem letu kar sem tukaj sem zelo dobro spoznala zaposlene in tudi oni mene*

C43: *Ker so vedno iste sestre z nami je lažje*

C44: *Odnos z njimi je bolj sproščen*

C45: *ni nekih nerodnih situacij*

C46: *Vse si lahko povemo*

11. Ali zaposleni upoštevajo vaše potrebe in želje? Na kakšen način se to kaže, kje to opazite, lahko opišete kakšen primer?

Zaposleni se vedno trudijo z nami. (47) To se vidi pri njihovem delu. Skušajo nam ustreči čim bolj in čim hitreje. (48) Sama sem še dokaj samostojna, tako da jih skušam čim manj obremenjevati s svojimi zahtevami. (49) Če pa kaj potrebujem, seveda pomagajo. (50)

C47: *Zaposleni se vedno trudijo z nami*

C48: *Skušajo nam ustreči čim bolj in čim hitreje*

C49: *Sama sem še dokaj samostojna, tako da jih skušam čim manj obremenjevati s svojimi zahtevami*

C50: *Če pa kaj potrebujem, seveda pomagajo*

12. S kom vse se družite? Kako pogosto? V kakšnih okoliščinah? Kaj te osebe za vas pomenijo?

Družim se največ z dvema ali tremi sostanovalkami. (51) Pred večerjo se ponavadi dobimo v kuhinji, (52) ali zunaj, ko je lepo vreme. (53) Si gremo po kavo in veselo klepetamo. (54) Z njimi se družim vsak dan (55) in so mi zelo pri srcu. (56) Največ pa mi pomenijo obiski mojih domačih. (57) Pogosto me obišče hči, (58) pridejo vnuki, (59) ko so doma. Včasih se tudi s sestrami kaj pomenim, (60) ampak one večinoma nimajo preveč časa, da bi se usedle skupaj z mano pa klepetale, saj imajo veliko dela. (61) Socialna delavka tudi občasno kaj pride, vsaj pozdravit. (62)

C51: *Družim se največ z dvema ali tremi sostanovalkami*

C52: *Pred večerjo se ponavadi dobimo v kuhinji*

C53: *ali zunaj, ko je lepo vreme*

C54: *Si gremo po kavo in veselo klepetamo*

C55: *Z njimi se družim vsak dan*

C56: *in so mi zelo pri srcu*

C57: *Največ pa mi pomenijo obiski mojih domačih*

C58: *Pogosto me obišče hči*

C59: *pridejo vnuki*

C60: *Včasih se tudi s sestrami kaj pomenim*

C61: *ampak one večinoma nimajo preveč časa, da bi se usedle skupaj z mano pa klepetale, saj imajo veliko dela*

C62: *Socialna delavka tudi občasno kaj pride, vsaj pozdravit*

13. Kakšne so prednosti bivalne skupine?

Meni osebno je všeč, da smo povezani med sabo (63) in da se poznamo med sabo. (64) Z vsemi lahko odprto govorim, kot doma. (65) Zaposlene tudi vse poznam in one tudi mene (66) in moje potrebe. (67) Zdi se mi, da zato lažje funkcioniramo. (68) Pa tudi spoštujemo se med sabo. To je pomembno. (69)

C63: *Meni osebno je všeč, da smo povezani med sabo*

C64: *in da se poznamo med sabo*

C65: *Z vsemi lahko odprto govorim, kot doma*

C66: *Zaposlene tudi vse poznam in one tudi mene*

C67: *in moje potrebe*

C68: *Zdi se mi, da zato lažje funkcioniramo*

C69: *Pa tudi spoštujemo se med sabo. To je pomembno*

14. Kakšne so pomanjkljivosti bivalne skupine?

Kakor jaz to razumem, je mogoče premalo zaposlenih. (70) Ker imajo veliko dela, (71) ne utegnejo biti toliko z nami. (72)

C70: *Kakor jaz to razumem, je mogoče premalo zaposlenih*

C71: *Ker imajo veliko dela*

C72: *ne utegnejo biti toliko z nami*

15. Kako bi si želeli bivati, če bi to bila popolnoma vaša izbira?

Bivanje tukaj mi je všeč in ga ne bi menjala. (73) Navadila sem se. Doma sem po moževi smrti bila pogosto osamljena. (74) Tukaj pa imam družbo svojih let. (75) S sostanovalkami imamo vedno kakšno skupno temo za pogovor. (76) Tudi moji domači me obiskujejo na dnevni ravni, tako da jih ne pogrešam kaj preveč. (77) Lepo mi je. (78)

C73: *Bivanje tukaj mi je všeč in ga ne bi menjala*

C74: *Doma sem po moževi smrti bila pogosto osamljena*

C75: *Tukaj pa imam družbo svojih let*

C76: *S sostanovalkami imamo vedno kakšno skupno temo za pogovor*

C77: *Tudi moji domači me obiskujejo na dnevni ravni, tako da jih ne pogrešam kaj preveč*

C78: *Lepo mi je*

9.2.4. Intervju D

1. Kaj vi razumete pod pojmom bivalna skupina?

Pri nas je bivalna skupina uvedena že pred nekaj časa, ampak ne vem zakaj. *Ne vidim nič v tem, vse je skoraj enako kot prej. (1) Edino kuhinje so preuredili. (2) Zdaj imamo na vsakem nadstropju skupno kuhinjo, kjer se lahko družimo. (3) Spomnim se, da smo tudi palačinke pekli tam popoldne. (4) Eni so tudi pomagali pri peki. (5) Ampak zdaj že kar nekaj časa ni bilo nič. Mislim, da imajo premalo časa za taka druženja. (6) Je pa vseeno malo drugače. (7)*

D1: *Ne vidim nič v tem, vse je skoraj enako kot prej*

D2: *Edino kuhinje so preuredili*

D3: *Zdaj imamo na vsakem nadstropju skupno kuhinjo, kjer se lahko družimo*

D4: *Spomnim se, da smo tudi palačinke pekli tam popoldne*

D5: *Eni so tudi pomagali pri peki*

D6: *Ampak zdaj že kar nekaj časa ni bilo nič. Mislim, da imajo premalo časa za taka druženja*

D7: *Je pa vseeno malo drugače*

2. Na kakšen način ste bili seznanjeni oziroma informirani o uvajanju bivalnih skupin?

Na skupini nam je povedala socialna delavka. (8) Razložila je, kaj to je in povedala, da naj se sami odločimo, če želimo sodelovati. (9) Lahko smo tudi kaj vprašali, če smo želeli. (10) Jaz nisem spraševala nič, takrat se mi je zdelo vse jasno. (11)

D8: *Na skupini nam je povedala socialna delavka*

D9: *Razložila je, kaj to je in povedala, da naj se sami odločimo, če želimo sodelovati*

D10: *Lahko smo tudi kaj vprašali, če smo želeli*

D11: *Jaz nisem spraševala nič, takrat se mi je zdelo vse jasno*

3. Kako je potekalo odločanje za bivanje v bivalni skupini?

Kot sem že povedala, smo se sami odločili. (12) Po predstavitvi smo imeli par dni časa za se odločit in povedat socialni delavki, kako bomo. (13) Ker sem že živela v prizidku sem rekla, da bom sodelovala, slišilo se je fajn. (14)

D12: *Kot sem že povedala, smo se sami odločili*

D13: *Po predstavitvi smo imeli par dni časa za se odločit in povedat socialni delavki, kako bomo*

D14: *Ker sem že živela v prizidku sem rekla, da bom sodelovala, slišilo se je fajn*

4. Kako je potekala preselitev v bivalno skupino?

Nisem se selila. (15) V domu sem že 7 let in sem vedno tukaj, v tej svoji sobici. (16)

D15: *Nisem se selila*

D16: *V domu sem že 7 let in sem vedno tukaj, v tej svoji sobici*

5. Kako sodelujete z referenčno osebo, kaj od nje pričakujete ali bi še potrebovali?

Tudi tega nimamo. (17) Nekaj se spomnim, da so to omenjali na predstavitvi, (18) ampak tega pač še nimamo.

D17: *Tudi tega nimamo*

D18: *Nekaj se spomnim, da so to omenjali na predstavitvi*

6. Kakšne aktivnosti in dejavnosti se izvajajo v domu oziroma v bivalni skupini?

V domu se vedno kaj dogaja. (19) Imamo jutranjo skupino, (20) družabne igre, (21) prireditve v dvorani, (22) izposajo knjig, (23) bralne ure, (24) ustvarjalne delavnice, (25) potem tudi kakšni pikniki, (26) peka palačink (27) ipd.

D19: *V domu se vedno kaj dogaja*

D20: *Imamo jutranjo skupino*

D21: *družabne igre*

D22: *prireditve v dvorani*

D23: *izposajo knjig*

D24: *bralne ure*

D25: *ustvarjalne delavnice*

D26: *potem tudi kakšni pikniki*

D27: *peka palačink*

7. Kako vas obveščajo o aktivnostih, ki se izvajajo (od koga in na kakšen način izveste zanje)?

Večina aktivnosti ima že nek stalen urnik in vsi vemo, kdaj se kaj dogaja. (28) Drugače pa povejo tudi na razglas, da vsi slišimo. (29) Sestre nam kaj veliko ne utegnejo povedati, (30) ampak če jih vprašamo pa nam potem povejo, ne grejo pa od sobe do sobe. (31)

D28: *Večina aktivnosti ima že nek stalen urnik in vsi vemo, kdaj se kaj dogaja*

D29: *Drugače pa povejo tudi na razglas, da vsi slišimo*

D30: *Sestre nam kaj veliko ne utegnejo povedati*

D31: *ampak če jih vprašamo pa nam potem povejo, ne grejo pa od sobe do sobe*

8. Kako pogosto se vključujete v aktivnosti, ki se izvajajo? V katere aktivnosti in zakaj?

V aktivnosti se vključujem vsak dan. (32) Zjutraj grem na jutranjo skupino, (33) po kateri ostane moja družba, približno od pet do sedem sestanov, kakor kateri dan, igrati še domino. (34) To nam je zelo všeč in ga igramo prav vsak dan. (35) Tudi med vikendom. Prostor nam je vedno odprt in na voljo, tudi ko ni socialne delavke. Udeležim se tudi tistih občasnih prireditev v dvorani, ko pridejo kakšni gostje. (36) Rada grem pogledat, kaj so pripravili otroci, ali kakšen pevski zbor. (37) Pa še kaj skupaj z njimi zapojem. (38) Rada sem aktivna, saj se tako boljše počutim. (39) Ne bi mogla biti cele dneve v svoji sobi in nič ne delati ali samo gledati televizijo. (40)

D32: *V aktivnosti se vključujem vsak dan*

D33: *Zjutraj grem na jutranjo skupino*

D34: *po kateri ostane moja družba, približno od pet do sedem sestanov, kakor kateri dan, igrati še domino*

D35: *To nam je zelo všeč in ga igramo prav vsak dan*

D36: *Udeležim se tudi tistih občasnih prireditev v dvorani, ko pridejo kakšni gostje*

D37: *Rada grem pogledat, kaj so pripravili otroci, ali kakšen pevski zbor*

D38: *Pa še kaj skupaj z njimi zapojem*

D39: *Rada sem aktivna, saj se tako boljše počutim*

D40: *Ne bi mogla biti cele dneve v svoji sobi in nič ne delati ali samo gledati televizijo*

9. Kje vidite razlike v bivanju prej oziroma zdaj, po uvajanju bivalnih skupin?

Ja, nove kuhinje smo dobili, ki jih drugače mogoče ne bi. (41) Zdaj smo vedno ista ekipa, če tako rečem. (42) Ker se zaposlene ne menjujejo, smo se nekoliko bolj spoznali med sabo. (43) Pa probleme hitreje rešimo. (44)

D41: *Ja, nove kuhinje smo dobili, ki jih drugače mogoče ne bi*

D42: *Zdaj smo vedno ista ekipa, če tako rečem*

D43: *Ker se zaposlene ne menjujejo, smo se nekoliko bolj spoznali med sabo*

D44: *Pa probleme hitreje rešimo*

10. Ali opazate kakšne spremembe v odnosu z zaposlenimi? Kakšne so te spremembe?

Od zaposlenih dobim vse kar rabim. (45) Odnos z njimi sem vedno imela dober. (46)

D45: *Od zaposlenih dobim vse kar rabim*

D46: Odnos z njimi sem vedno imela dober

11. Ali zaposleni upoštevajo vaše potrebe in želje? Na kakšen način se to kaže, kje to opazite, lahko opišete kakšen primer?

Ja, seveda se trudijo upoštevati jih. (47) Jaz jih ne rada obremenjujem preveč, saj sem navajena sama poskrbeti zase, vsaj dokler bom lahko. (48) Drugače pa ni problema, če kaj rabim. (49) Nekaj časa sem se počutila nekoliko slabše in sem zato bila na vozičku. (50) Takrat sem jih prosila, če bi me lahko ena peljala v drugi del doma, na obisk k moji prijateljici. (51) S tem ni bilo nobenih težav. Takoj me je sestra peljala, brez problema. (52) S tem me je zelo razveselila. (53)

D47: Ja, seveda se trudijo upoštevati jih

D48: Jaz jih ne rada obremenjujem preveč, saj sem navajena sama poskrbeti zase, vsaj dokler bom lahko

D49: Drugače pa ni problema, če kaj rabim

D50: Nekaj časa sem se počutila nekoliko slabše in sem zato bila na vozičku

D51: Takrat sem jih prosila, če bi me lahko ena peljala v drugi del doma, na obisk k moji prijateljici

D52: S tem ni bilo nobenih težav. Takoj me je sestra peljala, brez problema

D53: S tem me je zelo razveselila

12. S kom vse se družite? Kako pogosto? V kakšnih okoliščinah? Kaj te osebe za vas pomenijo?

Povedala sem že, da imam družbo tukaj v domu, s katero igram domino vsak dan. (54) Potem, na skupini nas je kar veliko, (55) ampak ponavadi se usedem kje blizu teh mojih. Pridejo na obisk tudi svojci. (56) Njih se vedno veselim. (57) Pa kar pogosto pridejo. (58) Tudi v mesto me kdaj peljejo. (59) To pogrešam, saj sami mi je naporno. Dom starejših je kar daleč od centra mesta, pa še klanec je. (60)

D54: Povedala sem že, da imam družbo tukaj v domu, s katero igram domino vsak dan

D55: Potem, na skupini nas je kar veliko

D56: Pridejo na obisk tudi svojci

D57: Njih se vedno veselim

D58: Pa kar pogosto pridejo

D59: Tudi v mesto me kdaj peljejo

D60: To pogrešam, saj sami mi je naporno. Dom starejših je kar daleč od centra mesta, pa še klanec je

13. Kakšne so prednosti bivalne skupine?

Novi prostori, kuhinje. (61) Meni je fanj, ker sem v enoposteljni sobi. (62) Ne bi rada še s kom delila sobo. Tu imam svoj mir, (63) svojo televizijo, (64) kopalnico, (65) svoje rože, s katerimi se rada ukvarjam, (66) kaj preberem včasih, kakor mi se da. (67) Nisem odvisna od nobenega. (68) Zdi se mi, da večkrat kaj skupaj

počnemo, tudi popoldne. Tega prej ni bilo. (69) Lahko pa bi bilo bolj pogosto. (70) Pa vsi smo skupaj, vsi se poznamo. (71) Domači smo si tudi z zaposlenimi. (72)

D61: *Novi prostori, kuhinje*

D62: *Meni je fanj, ker sem v enoposteljni sobi*

D63: *Tu imam svoj mir*

D64: *svojo televizijo*

D65: *kopalnico*

D66: *svoje rože, s katerimi se rada ukvarjam*

D67: *kaj preberem včasih, kakor mi se da*

D68: *Nisem odvisna od nobenega*

D69: *Zdi se mi, da večkrat kaj skupaj počnemo, tudi popoldne. Tega prej ni bilo*

D70: *Lahko pa bi bilo bolj pogosto*

D71: *Pa vsi smo skupaj, vsi se poznamo*

D72: *Domači smo si tudi z zaposlenimi*

14. *Kakšne so pomanjkljivosti bivalne skupine?*

V moji bivalni skupini, razen kuhinje pa hodnika ni nekega skupnega prostora. (73) Moram iti dol, v nadstropje, kjer imamo še preostale prostore za druženje, če želim igrati domino. (74) Pa zaposlene včasih prav preveč hitijo. (75) Zdi se mi, da jih kakšen dan sploh ne vidim, razen če mi prinesejo kakšne brisače, robo in podobno. (76)

D73: *V moji bivalni skupini, razen kuhinje pa hodnika ni nekega skupnega prostora*

D74: *Moram iti dol, v nadstropje, kjer imamo še preostale prostore za druženje, če želim igrati domino*

D75: *Pa zaposlene včasih prav preveč hitijo*

D76: *Zdi se mi, da jih kakšen dan sploh ne vidim, razen če mi prinesejo kakšne brisače, robo in podobno*

15. *Kako bi si želeli bivati, če bi to bila popolnoma vaša izbira?*

Idealno bi bilo če bi spet bila mlada, poročena in živela z mojim možem doma. (77) Hecam se, saj mi ni slabo tukaj. (78) Nikoli mi ni dolgčas in to mi je pomembno. (79) Doma mi je po moževi smrti velikokrat bilo dolgčas in sem bila osamljena. (80) Tukaj pa ni tako. Vedno se skom družim, sodelujem pri aktivnostih in lepo mi je. (81) Zdaj se ne bi več nikamor selila. (82)

D77: *Idealno bi bilo če bi spet bila mlada, poročena in živela z mojim možem doma*

D78: *Hecam se, saj mi ni slabo tukaj*

D79: *Nikoli mi ni dolgčas in to mi je pomembno*

D80: *Doma mi je po moževi smrti velikokrat bilo dolgčas in sem bila osamljena*

D81: *Vedno se skom družim, sodelujem pri aktivnostih in lepo mi je*

D82: *Zdaj se ne bi več nikamor selila*

9.2.5. Intervju E

1. Kaj vi razumete pod pojmom bivalna skupina?

Zame je to več skupnega življenja. (1) Ubistvu bolj domačega. (2) Skupina ljudi, ki živi v skupnem prostoru (3) in se srečuje vsak dan, (4) zato tudi razvija določene odnose, bolj pristne. (5) Pa ta skupina tudi skupaj kaj počenja, (6) ne vem no, tako. Nova kuhinja je en tak skupni prosotor pri nas v bivalni skupini. (7)

E1: *Zame je to več skupnega življenja*

E2: *Ubistvu bolj domačega*

E3: *Skupina ljudi, ki živi v skupnem prostoru*

E4: *in se srečuje vsak dan*

E5: *zato tudi razvija določene odnose, bolj pristne*

E6: *Pa ta skupina tudi skupaj kaj počenja*

E7: *Nova kuhinja je en tak skupni prosotor pri nas v bivalni skupini*

2. Na kakšen način ste bili seznanjeni oziroma informirani o uvajanju bivalnih skupin?

Na skupini, kjer hodim občasno so povedali. (8) Socialna delavka je o tem govorila, če se prav spomnem. (9) Tega je že nekaj časa nazaj no.

E8: *Na skupini, kjer hodim občasno so povedali*

E9: *Socialna delavka je o tem govorila, če se prav spomnem*

3. Kako je potekalo odločanje za bivanje v bivalni skupini?

To je bila čisto naša izbira. (10) Mislim, da se je kar večina odločila za to.

E10: *To je bila čisto naša izbira*

4. Kako je potekala preselitev v bivalno skupino?

Nisem se selila. (11) To je zame bila tudi prednost in eden od razlogov zakaj sem se odločila, da bom sodelovala. (12) Bivalne skupine so pripeljali k nam. (13) Če bi bilo obratno in bi se morala seliti, ne vem če bi se tako odločila. (14)

E11: *Nisem se selila*

E12: *To je zame bila tudi prednost in eden od razlogov zakaj sem se odločila, da bom sodelovala*

E13: *Bivalne skupine so pripeljali k nam*

E14: *Če bi bilo obratno in bi se morala seliti, ne vem če bi se tako odločila*

5. Kako sodelujete z referenčno osebo, kaj od nje pričakujete ali bi še potrebovali?

Nimamo tega pri nas. (15) Sodelujemo pa z vsemi zaposlenimi, (16) pač takrat, ko jih rabimo. (17)

E15: *Nimamo tega pri nas*

E16: *Sodelujemo pa z vsemi zaposlenimi*

E17: *takrat, ko jih rabimo*

6. Kakšne aktivnosti in dejavnosti se izvajajo v domu oziroma v bivalni skupini?

Niti nebi znala zdaj vseh naštetih, saj jih je veliko. (18) Dopoldanska skupina, (19) obiski otrok, (20) razstave, (21) pevski zbori, (22) tudi študenti so nas že obiskali, (23) pilates, (24) kuhanje kave, (25) peka palačink, (26) kuhanje vina, (27) praznovanje rojstnih dni, (28) sveta maša (29)...

E18: *Niti nebi znala zdaj vseh naštetih, saj jih je veliko*

E19: *Dopoldanska skupina*

E20: *obiski otrok*

E21: *razstave*

E22: *pevski zbori*

E23: *tudi študenti so nas že obiskali*

E24: *pilates*

E25: *kuhanje kave*

E26: *peka palačink*

E27: *kuhanje vina*

E28: *praznovanje rojstnih dni*

E29: *sveta maša*

7. Kako vas obveščajo o aktivnostih, ki se izvajajo (od koga in na kakšen način izveste zanje)?

Ponavadi gre to preko zvočnika (30) ali pa nam pridejo povedat zaposleni in nas povabit kdaj pa kdaj h kakšni aktivnosti. (31)

E30: *Ponavadi gre to preko zvočnika*

E31: *ali pa nam pridejo povedat zaposleni in nas povabit kdaj pa kdaj h kakšni aktivnosti*

8. Kako pogosto se vključujete v aktivnosti, ki se izvajajo? V katere aktivnosti in zakaj?

Občasno bom rekla. (32) Odvisno od razpoloženja. (33) Grem malo, pa če se naveličam, grem v sobo ali kam drugam. (34) V svoji sobi rada štrikam, zato mi to včasih kar zapolne dan. (35) Vedno rada naredim in komu kaj tudi podarim. Vsak petek popoldne grem k maši. (36) Rada molim. (37)

E32: *Občasno bom rekla*

E33: *Odvisno od razpoloženja*

E34: *Grem malo, pa če se naveličam, grem v sobo ali kam drugam*

E35: *V svoji sobi rada štrikam, zato mi to včasih kar zapolne dan*

E36: *Vsak petek popoldne grem k maši*

E37: *Rada molim*

9. Kje vidite razlike v bivanju prej oziroma zdaj, po uvajanju bivalnih skupin?

Prej so se tukaj stalno menjavale sestre in negovalke. (38) Zdaj pa so vedno iste. (39) Le izjemoma pride do kakšne menjave. (40) Zdi se mi, da smo se nekoliko bolj spoznali (41) in tudi povezali z njimi zdaj. (42) Prej, ko so se stalno menjali, to ni bilo mogoče. Zaposlene nas zdaj zelo dobro poznajo, (43) smo kot velika družina. (44) Pa občasno je tudi v popoldanskem času kaj več pestro. (45) Se organizira kakšno druženje v kuhinji. (46) Prej tega tudi ni bilo kaj dosti. (47)

E38: *Prej so se tukaj stalno menjavale sestre in negovalke*

E39: *Zdaj pa so vedno iste*

E40: *Le izjemoma pride do kakšne menjave*

E41: *Zdi se mi, da smo se nekoliko bolj spoznali*

E42: *in tudi povezali z njimi zdaj*

E43: *Zaposlene nas zdaj zelo dobro poznajo*

E44: *smo kot velika družina*

E45: *Pa občasno je tudi v popoldanskem času kaj več pestro*

E46: *Se organizira kakšno druženje v kuhinji*

E47: *Prej tega tudi ni bilo kaj dosti*

10. Ali opazate kakšne spremembe v odnosu z zaposlenimi? Kakšne so te spremembe?

Ja, sej kot sem že povedala, smo se med sabo boljše spoznali (48) in moj vsakdan je zato veliko lepši in lažji. (49) Lažje kaj vprašam, če potrebujem. (50)

E48: *smo se med sabo boljše spoznali*

E49: *in moj vsakdan je zato veliko lepši in lažji*

E50: *Lažje kaj vprašam, če potrebujem*

11. Ali zaposleni upoštevajo vaše potrebe in želje? Na kakšen način se to kaže, kje to opazite, lahko opišete kakšen primer?

Kakor se jaz obnašam do njih, se tudi one do mene. (51) Večinoma so zelo fanj (52) in mi ustrezajo. (53) Včasih pa preveč hitijo. (54) Na primer, vedno sem jedla v skupni kuhinji, pri veliki mizi, z ostalimi stanovalci. (55) Potem sem pa enkrat zbolela in nisem želela biti tam, (56) pa sem jih vprašala, če bi lahko kosila v svoji sobi. S tem ni bilo problema. (57) Vsak dan od takrat mi kosilo postrežejo v moji sobi. (58) Hkrati pa mi povejo, če bi želela spet jesti v kuhinji, naj jim rečem in bodo uredile. (59)

E51: *Kakor se jaz obnašam do njih, se tudi one do mene*

E52: *Večinoma so zelo fanj*

E53: *in mi ustrezajo*

E54: *Včasih pa preveč hitijo*

E55: *vedno sem jedla v skupni kuhinji, pri veliki mizi, z ostalimi stanovalci*

E56: *Potem sem pa enkrat zbolela in nisem želela biti tam*

E57: *pa sem jih vprašala, če bi lahko kosila v svoji sobi. S tem ni bilo problema*

E58: *Vsak dan od takrat mi kosilo postrežejo v moji sobi*

E59: *Hkrati pa mi povejo, če bi želela spet jesti v kuhinji, naj jim rečem in bodo uredile*

12. S kom vse se družite? Kako pogosto? V kakšnih okoliščinah? Kaj te osebe za vas pomenijo?

V domu se najpogostejše družim s sosedo. (60) Vedno, ko skuham kompot, ji ga nesem v njeno sobo. (61) Pa se potem še nekaj časa družimo in klepetamo. (62) V njeni družbi uživam. (63) In ona ima rada, da jaz pridem. Skoraj vsak dan sem pri njej. (64) Drugače pa pride moja hči zelo pogosto na obisk, (65) mi prinese kakšno sadje, me odpelje na zrak (66) in podobno. Vnuk nekaj redkeje, saj študira, ampak tudi on mi skrajša kakšen dan med vikendom. (67) Največ mi pomeni družba moje hčere, z njo se lahko o vsem pogovorim. (68)

E60: *V domu se najpogostejše družim s sosedo*

E61: *Vedno, ko skuham kompot, ji ga nesem v njeno sobo*

E62: *Pa se potem še nekaj časa družimo in klepetamo*

E63: *V njeni družbi uživam*

E64: *Skoraj vsak dan sem pri njej*

E65: *Drugače pa pride moja hči zelo pogosto na obisk*

E66: *me odpelje na zrak*

E67: *Vnuk nekaj redkeje, saj študira, ampak tudi on mi skrajša kakšen dan med vikendom*

E68: *Največ mi pomeni družba moje hčere, z njo se lahko o vsem pogovori*

13. Kakšne so prednosti bivalne skupine?

Prednost je to, da smo doživeli in probali nekaj novega. (69) Čeprav ni neke ogromne razlike v mojem življenju, (70) nekaj pa se le opazi. (71) Zaposlene nas poznajo skoraj kot lastno družino. (72) Tudi mi njih. Pa nam starim se je lažje naučiti na iste obraze vsak dan. (73) Nove obraze, nova imena si težko zapomnemo. (74) Tudi nekaj več je skupnih dogajanj. (75) To mi je všeč. Pa seveda, tudi moja enoposteljna soba, ki jo ne bi več zamenjala. (76) Človek se hitro nauči na nek prostor in si ustvari svojo oazo. (77)

E69: *Prednost je to, da smo doživeli in probali nekaj novega*

E70: *Čeprav ni neke ogromne razlike v mojem življenju*

E71: *nekaj pa se le opazi*

E72: *zaposlene nas poznajo skoraj kot lastno družino*

E73: *Pa nam starim se je lažje naučiti na iste obraze vsak dan*

E74: *Nove obraze, nova imena si težko zapomnemo*

E75: *Tudi nekaj več je skupnih dogajanj*

E76: *Pa seveda, tudi moja enoposteljna soba, ki jo ne bi več zamenjala*

E77: *Človek se hitro nauči na nek prostor in si ustvari svojo oazo*

14. Kakšne so pomanjkljivosti bivalne skupine?

Moje mnenje je, da zaposlene še vedno preveč hitijo. To se ni spremenilo, če pogledam za nazaj. (78) Včasih bi človek kakšno besedo več z njimi spregovoril. (79) Saj, ne da ne želijo, ampak nimajo dovolj časa za vse. (80) To bi se moralo nekako spremeniti. (81) Pa mislim, da bi se moralo več dogajati v naši bivalni skupini. (82) Včasih je težko iti v spodnji del, da bi sodeloval pri skupini. (83)

E78: *Moje mnenje je, da zaposlene še vedno preveč hitijo. To se ni spremenilo, če pogledam za nazaj*

E79: *Včasih bi človek kakšno besedo več z njimi spregovoril*

E80: *Saj, ne da ne želijo, ampak nimajo dovolj časa za vse*

E81: *To bi se moralo nekako spremeniti*

E82: *Pa mislim, da bi se moralo več dogajati v naši bivalni skupini*

E83: *Včasih je težko iti v spodnji del, da bi sodeloval pri skupini*

15. Kako bi si želeli bivati, če bi to bila popolnoma vaša izbira?

Ja, eni pravijo, da je doma najlepše. S tem se strinjam, saj je tudi meni bilo, ko je bil mož še živ. (84) Ko pa sem ostala sama, mi ni bilo več toliko všeč. (85) Tukaj je zdaj moj dom in tisto, kar mi je najbolj pomembno, je to,

da imam svojo sobo in tudi svoj mir, ko si to želim. (86) Hrano imam, obleko imam. Prav nič mi ne manka, za vse poskrbijo tukaj. (87)

E84: Ja, eni pravijo, da je doma najlepše. S tem se strinjam, saj je tudi meni bilo, ko je bil mož še živ

E85: Ko pa sem ostala sama, mi ni bilo več toliko všeč

E86: Tukaj je zdaj moj dom in tisto, kar mi je najbolj pomembno, je to, da imam svojo sobo in tudi svoj mir, ko si to želim

E87: Hrano imam, obleko imam. Prav nič mi ne manka, za vse poskrbijo tukaj

9.2.6. Intervju F

1. Kaj vi razumete pod pojmom bivalna skupina?

Bivalna skupina naj bi predstavljala življenje v manjših skupinah. (1) Boljše naj bi bilo za vse nas. (2) Tudi pri nas naj bi se po bivalnih skupinah odvijale posamezne skupine in aktivnosti pa se še ne kaj dosti. (3) Vsi moramo iti v klet zjutraj na skupino, če želimo sodelovati. (4)

F1: Bivalna skupina naj bi predstavljala življenje v manjših skupinah

F2: Boljše naj bi bilo za vse nas

F3: Tudi pri nas naj bi se po bivalnih skupinah odvijale posamezne skupine in aktivnosti pa se še ne kaj dosti

F4: Vsi moramo iti v klet zjutraj na skupino, če želimo sodelovati

2. Na kakšen način ste bili seznanjeni oziroma informirani o uvajanju bivalnih skupin?

Prav na tej skupini o kateri sem govorila. Na jutranji skupini, ki jo imamo v kleti je povedala socialna delavka. (5)

F5: Na jutranji skupini, ki jo imamo v kleti je povedala socialna delavka

3. Kako je potekalo odločanje za bivanje v bivalni skupini?

Odločili smo se lahko vsak zase. (6) Ampak itak sem že živela v tem delu doma, tako da mi ne bi bilo smiselno, da bi se odločila drugače, (7) če so nam ponudili nekaj novega in zanimivega. (8)

F6: Odločili smo se lahko vsak zase

F7: Ampak itak sem že živela v tem delu doma, tako da mi ne bi bilo smiselno, da bi se odločila drugače

F8: če so nam ponudili nekaj novega in zanimivega

4. Kako je potekala preselitev v bivalno skupino?

Kot sem že povedala. Sem že živela v tem delu doma, ko so uvajali to novost in se nisem morala seliti kam drugam. (9)

F9: *Sem že živela v tem delu doma, ko so uvajali to novost in se nisem morala seliti kam drugam*

5. Kako sodelujete z referenčno osebo, kaj od nje pričakujete ali bi še potrebovali?

Referenčnih oseb nimamo. (10) Različni zaposleni nam pomagajo pri vsem. (11) Tudi prostovoljka pogosto pride in je z nami, nam pomaga, ko kaj rabimo. (12)

F10: *Referenčnih oseb nimamo*

F11: *Različni zaposleni nam pomagajo pri vsem*

F12: *Tudi prostovoljka pogosto pride in je z nami, nam pomaga, ko kaj rabimo*

6. Kakšne aktivnosti in dejavnosti se izvajajo v domu oziroma v bivalni skupini?

Nasplošno je v domu veliko aktivnosti. (13) In vsi se jih lahko udeležujemo, tudi če niso prav v naši bivalni skupini. (14) Pevske vaje v večnamenskem prostoru, (15) delavnice, (16) pilates, (17) bralna urica, (18) prireditve v dvorani, (19) telovadba v dvorani, (20) delovna skupina ob četrtkih (21)... Prav v bivalni skupini pa poteka ta skupna jutranja skupina. (22) Potem pa smo na našem plavem delu že večkrat kaj skuhal v skupni kuhinji, recimo kavo, (23) kakšno pecivo, (24) vino pozimi. (25) Odvisno od priložnosti. Včasih zaposlene kaj pripravijo, včasih sami.

F13: *Nasplošno je v domu veliko aktivnosti*

F14: *In vsi se jih lahko udeležujemo, tudi če niso prav v naši bivalni skupini*

F15: *Pevske vaje v večnamenskem prostoru*

F16: *delavnice*

F17: *pilates*

F18: *bralna urica*

F19: *prireditve v dvorani*

F20: *telovadba v dvorani*

F21: *delovna skupina ob četrtkih*

F22: *Prav v bivalni skupini pa poteka ta skupna jutranja skupina*

F23: *Potem pa smo na našem plavem delu že večkrat kaj skuhal v skupni kuhinji, recimo kavo*

F24: *kakšno pecivo*

F25: *vino pozimi*

7. Kako vas obveščajo o aktivnostih, ki se izvajajo (od koga in na kakšen način izveste zanje)?

Največ izvemo od sester na oddelku. (26) Ampak saj že poznamo aktivnosti, ki se izvajajo. (27) V tednu so vedno ob istih urah tako, da si lažje zapomnem. (28) Včasih o čem tudi po zvočniku obvestijo (29) ali socialna delavka na skupini pove zjutraj. (30) Različno. (31) V slučaju, da skupina odpade, ko je zaposlena odsotna nam to sestre

v bivalni skupini povejo. (32) Ali če je takrat prostovoljka potem z nami nemesto socialne delavke. To nam tudi sestre povejo. (33)

F26: Največ izvemo od sester na oddelku

F27: Ampak saj že poznamo aktivnosti, ki se izvajajo

F28: V tednu so vedno ob istih urah tako, da si lažje zapomnem

F29: Včasih o čem tudi po zvočniku obvestijo

F30: socialna delavka na skupini pove zjutraj

F31: Različno

F32: V slučaju, da skupina odpade, ko je zaposlena odsotna nam to sestre v bivalni skupini povejo

F33: Ali če je takrat prostovoljka potem z nami nemesto socialne delavke. To nam tudi sestre povejo

8. Kako pogosto se vključujete v aktivnosti, ki se izvajajo? V katere aktivnosti in zakaj?

Jaz sem še zelo samostojna (34) in zato tudi še zelo aktivna. (35) Zjutraj grem na jutranjo skupino. (36) Po kosilu grem ponavadi na sprehod okrog doma (37) in potem malo počinem. (38) Popoldne pa imam vsak dan nekaj drugega ponavadi. (39) Grem na pilates, (40) telovadbo, (41) pevske vaje, (42) delavnice. (43) Pa včasih, ko ni aktivnosti, ki jih oni organizirajo si sami kaj pripravimo. (44) Zadnjič je en stanovalec pekel krompir v kuhinji in me je prišel povabit. Pa sem šla zraven. (45) Smo fanj skupina in mi je všeč, da se družimo. (46) Skupaj jemo, (47) pa še kaj poklepetamo. (48)

F34: Jaz sem še zelo samostojna

F35: in zato tudi še zelo aktivna

F36: Zjutraj grem na jutranjo skupino

F37: Po kosilu grem ponavadi na sprehod okrog doma

F38: in potem malo počinem

F39: Popoldne pa imam vsak dan nekaj drugega ponavadi

F40: Grem na pilates

F41: telovadbo

F42: pevske vaje

F43: delavnice

F44: Pa včasih, ko ni aktivnosti, ki jih oni organizirajo si sami kaj pripravimo

F45: Zadnjič je en stanovalec pekel krompir v kuhinji in me je prišel povabit. Pa sem šla zraven

F46: Smo fanj skupina in mi je všeč, da se družimo

F47: *Skupaj jemo*

F48: *pa še kaj poklepetamo*

9. Kje vidite razlike v bivanju prej oziroma zdaj, po uvajanju bivalnih skupin?

Ja no, nekih velikih razlik ni. (49) *Ampak se mi zdi, da se včasih kaj več družimo.* (50) *Stanovalci med sabo, pa občasno, ko imajo čas, tudi zaposlene z nami.* (51)

F49: *nekih velikih razlik ni*

F50: *Ampak se mi zdi, da se včasih kaj več družimo*

F51: *Stanovalci med sabo, pa občasno, ko imajo čas, tudi zaposlene z nami*

10. Ali opazate kakšne spremembe v odnosu z zaposlenimi? Kakšne so te spremembe?

Zaposlene so tako, kot so pri volji. (52) *Večinoma so zelo v redu* (53) no. Sama jih tudi ne potrebujem več kot toliko, saj še vse delam sama. *Poskrbijo pa lepo za nas.* (54) *So prijazne.* (55) *Z nekaterimi se je tako prijetno pogovarjati.* (56) *Verjetno tudi zato, ker se že dobro poznamo,* (57) *saj so že skoraj dva leta z nami vedno isti zaposleni.* (58)

F52: *Zaposlene so tako, kot so pri volji*

F53: *Večinoma so zelo v redu*

F54: *Poskrbijo pa lepo za nas*

F55: *So prijazne*

F56: *Z nekaterimi se je tako prijetno pogovarjati*

F57: *Verjetno tudi zato, ker se že dobro poznamo*

F58: *saj so že skoraj dva leta z nami vedno isti zaposleni*

11. Ali zaposleni upoštevajo vaše potrebe in želje? Na kakšen način se to kaže, kje to opazite, lahko opišete kakšen primer?

Zaposleni se zelo trudijo. (59) *Seveda jih je premalo, da bi nam bili dostopni vsak trenutek,* (60) *ampak zelo dobro skrbijo za nas in za naše potrebe.* (61) *Recimo, če nekdo ni pri volji, da bi sodeloval pri peki palačink, vina ali podobno, mu sestre vedno odnesejo v sobo, če to želi.* (62) *Tako poskrbijo, da smo usi enakopravni in da dobimo delež.* (63)

F59: *Zaposleni se zelo trudijo*

F60: *Seveda jih je premalo, da bi nam bili dostopni vsak trenutek*

F61: *ampak zelo dobro skrbijo za nas in za naše potrebe*

F62: *Recimo, če nekdo ni pri volji, da bi sodeloval pri peki palačink, vina ali podobno, mu sestre vedno odnesejo v sobo, če to želi*

F63: *Tako poskrbijo, da smo usi enakopravni in da dobimo delež*

12. S kom vse se družite? Kako pogosto? V kakšnih okoliščinah? Kaj te osebe za vas pomenijo?

Družim se z zelo različnimi ljudmi, saj sodelujem pri različnih aktivnostih. (64) Zato sem spoznala veliko ljudi v domu. (65) Rada se družim, klepetam, (66) obenem pa delam kaj koristnega. (67) Največ se družim s sostanovalci iz bivalne skupine, ki skupaj jemo obroke, pijemo kavo in podobno. (68) Svojci ponavadi pridejo ob vikendih, saj živijo daleč. (69) Ampak to mi je dovolj. Rada nekaj časa v dnevu tudi sama preživim. (70) Na prehodu, ali v svoji sobi.

F64: *Družim se z zelo različnimi ljudmi, saj sodelujem pri različnih aktivnostih*

F65: *Zato sem spoznala veliko ljudi v domu*

F66: *Rada se družim, klepetam*

F67: *obenem pa delam kaj koristnega*

F68: *Največ se družim s sostanovalci iz bivalne skupine, ki skupaj jemo obroke, pijemo kavo in podobno*

F69: *Svojci ponavadi pridejo ob vikendih, saj živijo daleč*

F70: *Ampak to mi je dovolj. Rada nekaj časa v dnevu tudi sama preživim*

13. Kakšne so prednosti bivalne skupine?

Veliko stvari sem že spotoma omenila se mi zdi. Meni je všeč, ker imam svojo sobo v katero se lahko umaknem, ko to želim. (71) V našem domu oziroma bivalni skupini se vedno kaj dogaja, tako da je kar pestro. (72) Prednost je tudi to, da so z nami vedno isti zaposleni (73) in se zato med sabo zelo dobro poznamo. (74) Tako, na kratko, kar se meni zdi.

F71: *Meni je všeč, ker imam svojo sobo v katero se lahko umaknem, ko to želim*

F72: *V našem domu oziroma bivalni skupini se vedno kaj dogaja, tako da je kar pestro*

F73: *Prednost je tudi to, da so z nami vedno isti zaposleni*

F74: *in se zato med sabo zelo dobro poznamo*

14. Kakšne so pomanjkljivosti bivalne skupine?

Pomanjkljivost je mogoče to, da zjutraj na skupino moramo iti v klet. (75) Lahko bi bila recimo v naši bivalni skupini posebej. (76) Potem tudi to, da je skupnih druženj z zaposlenimi zelo malo. (77) Občasno kaj organizirajo, ampak jih je malo in ne utegenejo. (78)

F75: *Pomanjkljivost je mogoče to, da zjutraj na skupino moramo iti v klet*

F76: *Lahko bi bila recimo v naši bivalni skupini posebej*

F77: Potem tudi to, da je skupnih druženj z zaposlenimi zelo malo

F78: jih je malo in ne utegonejo

15. Kako bi si želeli bivati, če bi to bila popolnoma vaša izbira?

Zame je to zdaj najbolj idealno. (79) Sama ne bi mogla živeti, saj sem imela veliko stanovanje, za katerega ni bilo mogoče več skrbeti. (80) Tukaj imam prilagojen prostor, (81) družbo (82) in mi je zelo všeč, tako da po osmih letih, kar sem tukaj, se ne bi več selila nikamor. (83)

F79: Zame je to zdaj najbolj idealno

F80: Sama ne bi mogla živeti, saj sem imela veliko stanovanje, za katerega ni bilo mogoče več skrbeti

F81: Tukaj imam prilagojen prostor

F82: družbo

F83: mi je zelo všeč, tako da po osmih letih, kar sem tukaj, se ne bi več selila nikamor

9.3. Tabela odprtega kodiranja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A1	<i>Gre za družinsko življenje</i>	družinsko življenje	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
A2	<i>smo vsi kot ena družina</i>	družina	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
A3	<i>se poznamo med sabo</i>	medsebojno poznavanje	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
A4	<i>Družimo se</i>	druženje	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
A5	<i>se imamo fanj.</i>	dobro počutje	počutje	poznavanje koncepta bivalnih skupin
A6	<i>nam je informacije dala socialna delavka</i>	informacije poda socialna delavka	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
A7	<i>O tem nam je govorila, ko smo imeli skupino v prizidku, ko je večina stanovalcev bila na kupu</i>	skupno obveščanje	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
A8	<i>Zaposleni so nas vprašali, če želimo sodelovati pri tem poskusnem projektu, ni bilo to nujno obvezno</i>	osebna izbira	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
A9	<i>Meni se je ideja zdela zanimiva in sem rekla, da bom sodelovala</i>	osebna izbira	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
A10	<i>Jaz se nisem selila</i>	brez selitve	preselitve pred vključitvijo v bivalno skupino	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
A11	<i>V domu sem že pet let, vedno v isti sobi</i>	ista soba – pet let	preselitve pred vključitvijo v bivalno skupino	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino

A12	<i>Mislim, da se nobeden ni selil, saj smo vsi stanovali že prej tu</i>	brez selitve	preselitve pred vključitvijo v bivalno skupino	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
A13	<i>To novost so pripeljali k nam</i>	novost pripeljali v okolje stanovalcev	preselitev	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
A14	<i>Referenčnih oseb nimamo</i>	brez referenčnih oseb	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
A15	<i>V prizidku so nam na voljo vsi zaposleni</i>	vsii zaposleni dostopni	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
A16	<i>ko jih potrebujemo in lahko se obrnemo na vsakega od njih</i>	zaposleni dostopni po potrebi	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
A17	<i>V domu je veliko aktivnosti</i>	veliko aktivnosti	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A18	<i>Vedno imamo kakšne skupine zjutraj s socialno delavko</i>	jutranja skupina s socialno delavko	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A19	<i>igramo družabne igre</i>	družabne igre	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A20	<i>Velikokrat so tudi kakšne prireditve v dvorani doma</i>	prireditve	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A21	<i>prav danes nas obiščejo otroci iz bližnjega vrtca</i>	obiski otrok iz vrtca	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A22	<i>Aktivnosti so večinoma vsak dan podobne in zanje vem že od kadar sem prišla v dom</i>	dobro poznavanje aktivnosti	poznavanje aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A23	<i>O tem mi je povedala socialna delavka na sprejemu v dom</i>	informacije poda socialna delavka	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A24	<i>Kasneje pa so mi tudi sestre z oddelka še kakšen krat ponovile, kaj se dogaja in kje</i>	informacije podajo medicinske sestre	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A25	<i>Tudi naša socialna delavka iz prizidka nas vedno pride povabit</i>	informacije poda socialna delavka	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A26	<i>pa tudi po domskem zvočniku slišimo za kakšno reč</i>	informiranje preko zvočnika	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A27	<i>Vsak dan se udeležujem različnih dejavnosti.</i>	vsakodnevno vključevanje v dejavnosti	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A28	<i>Zjutraj grem ponavadi na skupino v pritličju prizidka</i>	jutranja skupina	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A29	<i>Ob kavi vedno poklepetamo o aktualnih dogodkih, ki smo jih slišali</i>	klepet o aktualnih dogodkih	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A30	<i>Grem tudi vedno na prireditve, ki so v dvorani doma</i>	prireditve	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A31	<i>Ponavadi pridejo otroci,</i>	obiski različnih	sodelovanje	način izvajanja

	<i>študenti, razna društva, ki nam kaj predstavijo, zapojejo ali zaplešejo</i>	izvajalcev		domskih aktivnosti in dejavnosti
A32	<i>Tudi stanovalci se jim kdaj pa kdaj pridružijo</i>	vključevanje stanovalcev v prireditve	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A33	<i>Sama sem na invalidskem vozičku, tako da pač pridem samo poslušat, saj me to veseli</i>	veselje	občutki	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A34	<i>Enkrat na teden pa grem iz bivalne skupine tudi v stari del doma, kjer sodelujem pri skupini krepitev možganov</i>	krepitev možganov	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A35	<i>Drugače zelo rada berem, zato si knjige izposodim v naši domski knjižnici, ki jo imamo na voljo</i>	veselje do branja	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
A36	<i>Rada rečem, da smo zdaj družina</i>	življenje kot družina	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A37	<i>Bolj smo vsi povezani med sabo</i>	večja povezanost	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A38	<i>Tudi isti zaposleni so vedno z nami</i>	isti zaposleni	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A39	<i>me že zelo dobro poznajo</i>	isti zaposleni - medsebojno poznavanje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A40	<i>Kot so me moji domači poznali, ko sem še bila doma</i>	zaposleni kot svojci	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A41	<i>Zaposleni so bili vedno prijazni do mene</i>	odnos z zaposlenimi - prijaznost	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A42	<i>Kar je že nekaj časa drugače, je to, da se zdaj vsi bolje poznamo med sabo</i>	boljše medsebojno poznavanje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A43	<i>Zaposleni, ki so vsak dan z nami, že točno vedo, kaj potrebujemo</i>	poznavanje potreb	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A44	<i>Topli so</i>	odnos z zaposlenimi - toplina	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A45	<i>nasmejani</i>	odnos z zaposlenimi - nasmeh	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A46	<i>in se nikoli ne kregajo</i>	odnos z zaposlenimi - brez konfliktov	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A47	<i>Zaposleni že vedo, kaj potrebujem, saj so me v vseh teh letih dobro spoznali</i>	poznavanje potreb	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A48	<i>če pa imam kakšno dodatno željo, jih brez problema</i>	možne dodatne želje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni

	<i>vprašam</i>			skupini in prej
A49	<i>Včasih, ko sem v sobi se kakšna sestra ustavi pa me popvpraša, če kaj potrebujem</i>	povpraševanje o potrebah	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A50	<i>Spomnejo se name</i>	odnos z zaposlenimi - medsebojno poznavanje	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A51	<i>Pomagajo mi tudi vstati iz postelje na voziček</i>	pomoč pri vstajanju	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
A52	<i>Družim se s sostanovalci vsak dan</i>	vsak dan	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
A53	<i>Zjutraj že na skupini</i>	jutranja skupina	druženje	socialna omrežja in medosebni odnosi
A54	<i>ko konča skupina ostanemo še mi tri ali štiri prijateljice in igramo domino</i>	družabne igre	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
A55	<i>Včasih grem s kakšno sostanovalko ven na zrak</i>	druženje zunaj doma	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
A56	<i>Tam kaj poklepetamo</i>	klepet	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
A57	<i>spijemo kavo</i>	kava	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
A58	<i>Včasih pa nam zaposleni v skupni kuhinji kaj pripravijo</i>	občasno v skupni kuhinji	druženje z zaposlenimi	socialna omrežja in medosebni odnosi
A59	<i>Skuhajo kavo</i>	kava	druženje z zaposlenimi	socialna omrežja in medosebni odnosi
A60	<i>spečejo palačinke</i>	peka palačink	druženje z zaposlenimi	socialna omrežja in medosebni odnosi
A61	<i>Tudi svojci me pogosto obiskujejo, vsak drugi dan</i>	obiski svojcev – vsak drugi dan	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
A62	<i>Nikoli mi ni dolgčas. Včasih gre čas tako hitro</i>	ni dolgčas	pestrost	socialna omrežja in medosebni odnosi
A63	<i>ampak enostavno smo kot družina</i>	družina	družinsko življenje	prednosti bivalnih skupin
A64	<i>Poznamo se med sabo</i>	medsebojno poznavanje	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
A65	<i>se družimo ob različnih dogodkih</i>	druženje ob različnih dogodkih	druženje	prednosti bivalnih skupin
A66	<i>Isti zaposleni so vedno z nami</i>	isti zaposleni	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
A67	<i>vedo, kaj potrebujem</i>	poznavanje potreb	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
A68	<i>Če bi zdaj prišel nekdo nov, bi se moral vse na novo učiti, njim pa to ni potrebno</i>	brez potrebe po novem učenju	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
A69	<i>Smo domači med sabo</i>	domačnost	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
A70	<i>si lahko vse povemo</i>	pogovor brez zadreg	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
A71	<i>Imam svojo sobo, v kateri imam mir</i>	enoposteljna soba	zasebnost	prednosti bivalnih skupin
A72	<i>Tukaj mi je lepo, saj so mi dnevi pestri</i>	dobro počutje	občutki	prednosti bivalnih skupin
A73	<i>Sama ne vidim nekih</i>	brez pomanjkljivosti	ocena koncepta	pomanjkljivosti

	<i>pomanjkljivosti</i>			bivalnih skupin
A74	<i>Kar pa vidim je, da zaposleni vedno nekam tekajo, kot da jim bo kaj ušlo</i>	hitenje zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A75	<i>Verjetno jim včasih zmanjuje časa za vse obveznosti</i>	preveč obveznosti zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A76	<i>Verjetno, da je kakšen več ne bi bilo slabo</i>	premajhno število zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A77	<i>Tukaj mi je všeč in tukaj želim tudi ostati</i>	veselje do življenja v domu	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
A78	<i>Doma mi je bilo včasih lepo, a ker sem na vozičku je bilo tam preveč ovir</i>	doma preveč ovir	prostorski pogoji doma	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
A79	<i>Tukaj imam vse prilagojeno lastnim potrebam</i>	prilagojenost doma lastnim potrebam	prostorski pogoji v domu	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
A80	<i>Imam enoposteljno sobo</i>	enoposteljna soba	prostorski pogoji v domu	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
A81	<i>svoje stranišče</i>	lastno stranišče	prostorski pogoji v domu	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
A82	<i>dvigala so povsod</i>	povsod dvigala	prostorski pogoji v domu	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
A83	<i>Nisem omejena samo na svojo sobo, kot sem bila doma</i>	brez omejitev v gibanju	prostorski pogoji v domu	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
A84	<i>Tukaj lahko cele dneve pohajkujem, če želim</i>	gibanje po lastni izbiri	prostorski pogoji v domu	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
B1	<i>skupina, kjer ljudje skupaj živijo</i>	skupno življenje	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
B2	<i>in sodelujejo na nek način</i>	sodelovanje	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
B3	<i>Mi se imamo kar lepo tukaj v prizidku in smo prava skupina</i>	dobro počutje	občutki	poznavanje koncepta bivalnih skupin
B4	<i>Če se prav spomnem, je prišla socialna delavka k nam v prizidek</i>	informacije poda socialna delavka	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
B5	<i>pri jutranji skupini. Tam nam je povedala, kaj naj bi to bilo</i>	skupno obveščanje	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
B6	<i>Točnih besed se pa ne spomnem, kaj je rekla</i>	brez spomina o podrobnostih	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
B7	<i>Sama sem se odločila, da bom tudi jaz del tega</i>	osebna izbira	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
B8	<i>Ko so nam govorili o tem, so povedali, da je to naša odločitev</i>	osebna izbira	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino

B9	<i>Lahko bi tudi zavrnila, če bi hotela</i>	neobvezno sodelovanje	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
B10	<i>V domu sem že 4 leta in se nisem nikamor selila</i>	brez selitve – štiri leta v domu	preselitve pred vključitvijo v bivalno skupino	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
B11	<i>Ves čas sem v isti sobi, dvoposteljni</i>	ista soba - dvoposteljna	preselitve pred vključitvijo v bivalno skupino	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
B12	<i>Nimam ene specifične osebe, katero bi klicala, ko kaj potrebujem</i>	brez referenčnih oseb	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
B13	<i>Na zvonec pozvonim, pa že ena od sester pride. Vedno pomagajo</i>	pomoč medicinskih sester	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
B14	<i>Veliko jih je</i>	veliko aktivnosti	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B15	<i>Vsak dan se kaj dogaja, zelo različno</i>	različne aktivnosti	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B16	<i>Jutranja skupina v prizidku</i>	jutranja skupina	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B17	<i>družabne igre</i>	družabne igre	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B18	<i>prireditve v dvorani</i>	prireditve	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B19	<i>ko so lepši dnevi in topli tudi druženje zunaj</i>	druženje zunaj doma	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
B20	<i>kakšni pikniki</i>	pikniki	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
B21	<i>Tiste, ki so vsak dan, že vemo kdaj so in kje</i>	dobro poznavanje aktivnosti	poznavanje aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B22	<i>Edino če kaj odpade, to nam pa povejo sestre ponavadi</i>	informacije podajo medicinske sestre	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B23	<i>Za tisto, ki pa ni vsak dan nas obvestijo po zvočniku</i>	informiranje preko zvočnika	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B24	<i>Pa še včasih moramo sestre vprašati, saj pozabimo. One imajo vedno vse informacije</i>	informacije podajo medicinske sestre	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B25	<i>Sedaj zelo redko</i>	redko vključevanje	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B26	<i>Pred kratkim sem padla in sem se kar hudo udarila v noge, zato tudi težko vstanem</i>	težko vstajanje iz postelje	zdravstveno stanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B27	<i>Grem, kadar mi paše</i>	vključevanje po občutku	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti

B28	<i>Prej pa sem bila kar aktivna</i>	prej aktivno vključevanje	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B29	<i>Vsak dan sem hodila na jutranjo skupino</i>	jutranja skupina	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B30	<i>Všeč mi je ker nas je veliko tam skupaj, pa kaj poklepetamo, pokomentiramo</i>	klepet	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B31	<i>ustvarjamo</i>	ustvarjanje	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B32	<i>Zelo imam rada kakšne prireditve. Pri tem sem vedno zraven</i>	prireditve	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B33	<i>V naši dvorani se pogosto kaj dogaja</i>	pogoste dejavnosti v dvorani	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B34	<i>Pridejo otroci, pevski zbori</i>	obiski različnih izvajalcev	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B35	<i>pokažejo nam kakšno razstavo</i>	razstave	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
B36	<i>Zame ni bistvene razlike</i>	ni bistvene razlike	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B37	<i>Prej sem bivala v dvoposteljni sobi in sem še vedno tam</i>	dvoposteljna soba	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B38	<i>Sestre zdaj vse poznam, so domače</i>	isti zaposleni - domačnost	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B39	<i>Vsi se med sabo poznamo</i>	boljše medsebojno poznavanje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B40	<i>in sodelujemo, ko nam se da</i>	sodelovanje po želji	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B41	<i>Sestre so vedno tako prijazne z mano</i>	odnos z zaposlenimi - prijaznost	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B42	<i>Vzamejo si čas zdaj</i>	odnos z zaposlenimi - čas za uporabnika	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B43	<i>Še posebej zdaj, ko sem padla in mi morajo pomagati vstati, to jim ni problem</i>	pomoč pri vstajanju	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B44	<i>Tudi z vozičkom me odpeljejo tja, kamor želim iti</i>	pomoč pri gibanju z invalidskim vozičkom	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B45	<i>Zdi se mi, da me dobro poznajo</i>	isti zaposleni - medsebojno poznavanje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B46	<i>Seveda jih upoštevajo</i>	upoštevanje potreb	zdaj	razlike med

				življenjem v bivalni skupini in prej
B47	<i>Zdaj, ko pa sem padla in veliko časa ležim, sem jih prosila, da me o aktivnostih še vedno obvestijo in se potem sama odločim tisti dan, ali bom šla</i>	upoštevanje želja	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B48	<i>Vsak dan pridejo v sobo zjutraj in se z mano pogovorijo</i>	pogovor z zaposlenimi vsak dan	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B49	<i>me vprašajo ali želim na voziček in na skupino ali ne</i>	povpraševanje o željah	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
B50	<i>Če sem v postelji in ne vstanem, potem vidim samo zaposlene, ki pridejo okrog mene</i>	v sobi	druženje z zaposlenimi	socialna omrežja in medosebni odnosi
B51	<i>Z njimi kako rečem, če imajo čas. Velikokrat se jim mudi naprej</i>	hitenje zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B52	<i>Na obisk pridejo vnuki občasno</i>	obiski vnukov - občasno	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
B53	<i>To mi veliko pomeni, saj jih imam zelo rada</i>	ljubezen do vnukov	občutki	socialna omrežja in medosebni odnosi
B54	<i>Ko pa vstanem, grem na skupino</i>	jutranja skupina	druženje	socialna omrežja in medosebni odnosi
B55	<i>Tam nas je veliko in nekako vsi sodelujemo</i>	sodelovanje vseh	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
B56	<i>Popoldne pa se včasih družim z kakšno sostanovalko na hodniku ali v kuhinji</i>	v popoldanskem času na hodniku ali v skupni kuhinji	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
B57	<i>Gospodinja skuha kavo in si jo potem sami postrežemo</i>	kava	druženje z zaposlenimi	socialna omrežja in medosebni odnosi
B58	<i>Meni je všeč, da se vsi poznamo</i>	medsebojno poznavanje	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
B59	<i>Ta del doma je nekako bolj prijazen</i>	prijazen prostor	prostorski pogoji v domu	prednosti bivalnih skupin
B60	<i>manjši</i>	manjši prostor	prostorski pogoji v domu	prednosti bivalnih skupin
B61	<i>in bolj domač</i>	domačnost	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
B62	<i>Ker sem ratala kar stara mi je lažje, da so okrog mene vedno isti ljudje</i>	isti krog ljudi	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
B63	<i>Pomanjkljivosti mislim, da ni</i>	brez pomanjkljivosti	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B64	<i>Mogoče zaposlene včasih preveč hitijo</i>	hitenje zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B65	<i>Meni je vseeno</i>	brez želje po spremembi	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
B66	<i>Tukaj mi je lepo</i>	veselje do življenja v domu	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
B67	<i>Doma bi bila vedno sama, saj je mož pokojni, tako da si ne bi</i>	doma občutek osamljenosti	občutki	razmislek o načinu življenja v starosti

	<i>želela iti nazaj domov</i>			po lastni izbiri
B68	<i>Tukaj imam svoj mir</i>	mir	občutki	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
B69	<i>in imam družbo, če mi to paše</i>	družba po želji	druženje	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
B70	<i>Nič ne bi spremenila</i>	brez želje po spremembi	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
C1	<i>Bivalna skupina naj bi bila podobna življenju, kot smo ga bili vajeni doma</i>	življenje kot doma	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
C2	<i>Domačnost</i>	domačnost	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
C3	<i>sproščenost</i>	sproščenost	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
C4	<i>Ko sem prišla v dom eno leto nazaj me je sprejela socialna delavka</i>	sprejem pri socialni delavki	sprejem v dom	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
C5	<i>Ona mi je povedala, da v prizidku, kjer je tudi moja soba delujejo te bivalne skupine, že nekaj časa</i>	informacije poda socialna delavka	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
C6	<i>Odločila sem se večinoma sama</i>	osebna izbira	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
C7	<i>O tem sem se pogovarjala tudi z mojo hčerko</i>	pogovor s hčerko	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
C8	<i>Zaključila sem, da mi bo takšen način življenja godil</i>	ustrezen način življenja	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
C9	<i>in sem se tudi odločila, da bom odšla tja</i>	osebna izbira	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
C10	<i>Prišla sem od doma</i>	prišla od doma	preselitev	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
C11	<i>Preselila sem se iz lastne hiše v enoposteljno sobo v prizidku doma starejših</i>	enoposteljna soba	preselitev	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
C12	<i>Pri tem mi je pomagala največ moja hči</i>	pomoč hčerke pri selitvi	preselitev	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
C13	<i>V domu pa sta me sprejeli socialna delavka in medicinska sestra</i>	sprejem pri socialni delavki in medicinski sestri	sprejem v dom	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
C14	<i>Referenčne osebe nimam</i>	brez referenčnih oseb	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
C15	<i>Na razpolago so nam vsi zaposleni, ko kaj rabimo</i>	vsii zaposleni dostopni	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
C16	<i>Mogoče pa jih v prihodnosti še dobimo. Bilo bi zanimivo</i>	želja po referenčni osebi	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
C17	<i>ampak tudi tako je v redu, saj</i>	zaposleni dostopni	referenčne osebe	poznavanje

	<i>nam vsi pomagajo</i>	po potrebi		referenčnih oseb
C18	<i>Nasplošno se mi v domu zdi veliko aktivnosti</i>	veliko aktivnosti	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C19	<i>Jutarnje skupine so ponavadi po vseh oddelkih</i>	jutranje skupine po oddelkih	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C20	<i>Jaz grem seveda v skupino v prizidku</i>	jutranja skupina	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C21	<i>Tam nam kaj preberejo iz časopisa</i>	branje časopisa	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C22	<i>potem kaj skupaj pokomentiramo, ponavadi aktualne dogodke</i>	klepet o aktualnih dogodkih	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C23	<i>Ja, tudi zapojemo, ko nam se da</i>	petje	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C24	<i>Kavo pijemo vsako jutro</i>	kava	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C25	<i>Taka druženja in aktivnosti imamo ponavadi v mali dvorani</i>	aktivnosti in druženja v mali dvorani	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C26	<i>V domu pa je še ena velika dvorana, kjer so ponavadi kakšne prireditve, ko pridejo gosti</i>	prireditve z gosti v veliki dvorani	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C27	<i>Ne dolgo nazaj so bili otroci iz bližnjega vrtca, ki so pripravili zanimiv program, predvsem so plesali, mi pa smo jim ploskali</i>	obisk otrok iz vrtca	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C28	<i>Ponavadi nam kar sestre povejo že vnaprej, kaj se bo dogajalo</i>	informacije podajo medicinske sestre	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C29	<i>Skupina v mali dvoranci pa se itak zbere vsak dan</i>	vsakodnevne aktivnosti	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C30	<i>Imamo pa tudi zvočnike po celem domu, kjer nas obvestijo o kakšnih dogodkih</i>	informiranje preko zvočnika	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C31	<i>Vključujem se vsak dan</i>	vsakodnevno vključevanje v aktivnosti	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C32	<i>Še posebej zjutraj, po zajtrku, grem rada malo naokoli po domu</i>	jutranji sprehod po domu	osebni intresi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C33	<i>pa na skupino</i>	jutranja skupina	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C34	<i>Tudi prireditve v veliki dvorani se prav pogosto udeležim</i>	prireditve	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C35	<i>Popoldne, po kosilu pa se rada</i>	počitek po kosilu	osebni interesi	način izvajanja

	<i>spočijem</i>			domskih aktivnosti in dejavnosti
C36	<i>Tudi ni vedno aktivnosti, v katere bi se lahko vključili, smo bolj prepuščeni sami sebi</i>	popoldne manj aktivnosti	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C37	<i>To mi paše. Velikokrat ostanem kar v sobi in berem</i>	veselje do branja	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C38	<i>ali rešujem križanke</i>	reševanje križank	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C39	<i>zalijem rože, ko je potrebno</i>	zalivanje rož	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C40	<i>Ko sem v svoji sobi imam mir in tišino, ki sem jo bila vajena tudi doma</i>	miren osebni prostor v sobi	prostorski pogoji v domu	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
C41	<i>Zame ni razlik, saj domsko življenje nisem poznala pred tem</i>	ni bistvene razlike	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
C42	<i>V enem letu kar sem tukaj sem zelo dobro spoznala zaposlene in tudi oni mene</i>	medsebojno spoznavanje	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
C43	<i>Ker so vedno iste sestre z nami je lažje</i>	isti zaposleni	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
C44	<i>Odnos z njimi je bolj sproščen</i>	odnos z zaposlenimi sproščen	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
C45	<i>ni nekih nerodnih situacij</i>	brez nerodnih situacij	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
C46	<i>Vse si lahko povemo</i>	pogovor brez zadreg	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
C47	<i>Zaposleni se vedno trudijo z nami</i>	zavzetost zaposlenih	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
C48	<i>Skušajo nam ustreči čim bolj in čim hitreje</i>	upoštevanje želja	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
C49	<i>Sama sem še dokaj samostojna, tako da jih skušam čim manj obremenjevati s svojimi zahtevami</i>	brez obremenjevanj zaposlenih - samostojnost	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
C50	<i>Če pa kaj potrebujem, seveda pomagajo</i>	poznavanje potreb	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
C51	<i>Družim se največ z dvema ali tremi sostanovalkami</i>	dve oziroma tri prijateljice	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
C52	<i>Pred večerjo se ponavadi dobimo v kuhinji</i>	pred večerjo v kuhinji	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
C53	<i>ali zunaj, ko je lepo vreme</i>	druženje zunaj doma	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
C54	<i>Si gremo po kavo in veselo</i>	klepet	druženje s	socialna omrežja in

	<i>klepetamo</i>		sostanovalci	medosebni odnosi
C55	<i>Z njimi se družim vsak dan</i>	vsak dan	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
C56	<i>in so mi zelo pri srcu</i>	veselje do druženja s sostanovalci	občutki	socialna omrežja in medosebni odnosi
C57	<i>Največ pa mi pomenijo obiski mojih domačih</i>	veselje ob obisku svojcev	občutki	socialna omrežja in medosebni odnosi
C58	<i>Pogosto me obišče hči</i>	obisk hčerke	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
C59	<i>pridejo vnuki</i>	obiski vnukov	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
C60	<i>Včasih se tudi s sestrami kaj pomenim</i>	pogovor z medicinskimi sestrami	druženje z zaposlenimi	socialna omrežja in medosebni odnosi
C61	<i>ampak one večinoma nimajo preveč časa, da bi se usedle skupaj z mano pa klepetale, saj imajo veliko dela</i>	medicinske sestre nimajo časa – velik obseg dela	druženje z zaposlenimi	socialna omrežja in medosebni odnosi
C62	<i>Socialna delavka tudi občasno kaj pride, vsaj pozdravit</i>	občasno pride socialna delavka	druženje z zaposlenimi	socialna omrežja in medosebni odnosi
C63	<i>Meni osebno je všeč, da smo povezani med sabo</i>	povezanost med stanovanjci in zaposlenimi	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
C64	<i>in da se poznamo med sabo</i>	medsebojno poznavanje	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
C65	<i>Z vsemi lahko odprto govorim, kot doma</i>	odprt prostor za pogovor	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
C66	<i>Zaposlene tudi vse poznam in one tudi mene</i>	medsebojno poznavanje	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
C67	<i>in moje potrebe</i>	poznavanje potreb	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
C68	<i>Zdi se mi, da zato lažje funkcioniramo</i>	lažje delovanje	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
C69	<i>Pa tudi spoštujemo se med sabo. To je pomembno</i>	medsebojno spoštovanje	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
C70	<i>Kakor jaz to razumem, je mogoče premalo zaposlenih</i>	premajhno število zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
C71	<i>Ker imajo veliko dela</i>	preveč obveznosti zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
C72	<i>ne utegnejo biti toliko z nami</i>	premalo časa za skupna druženja	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
C73	<i>Bivanje tukaj mi je všeč in ga ne bi menjala</i>	veselje do življenja v domu	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
C74	<i>Doma sem po moževi smrti bila pogosto osamljena</i>	doma občutek osamljenosti	občutki	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
C75	<i>Tukaj pa imam družbo svojih let</i>	družba iste starosti	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
C76	<i>S sostanovalkami imamo vedno kakšno skupno temo za pogovor</i>	skupne teme za pogovor s sostanovalkami	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
C77	<i>Tudi moji domači me obiskujejo</i>	obiski svojcev –	zadovoljstvo s	razmislek o načinu

	<i>na dnevni ravni, tako da jih ne pogrešam kaj preveč</i>	vsak dan	trenutnim življenjem	življenja v starosti po lastni izbiri
C78	<i>Lepo mi je</i>	veselje do življenja v domu	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
D1	<i>Ne vidim nič v tem, vse je skoraj enako kot prej</i>	ni bistvene razlike	ostalo isto	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D2	<i>Edino kuhinje so preuredili</i>	preureditev kuhinj	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D3	<i>Zdaj imamo na vsakem nadstropju skupno kuhinjo, kjer se lahko družimo</i>	prostor za druženje v kuhinji	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D4	<i>Spomnim se, da smo tudi palačinke pekli tam popoldne</i>	peka palačink v novi kuhinji	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D5	<i>Eni so tudi pomagali pri peki</i>	vključevanje stanovalcev v peko	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D6	<i>Ampak zdaj že kar nekaj časa ni bilo nič. Mislim, da imajo premalo časa za taka druženja</i>	premalo časa za skupna druženja	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
D7	<i>Je pa vseeno malo drugače</i>	nekoliko drugačno življenje	spremembe	poznavanje koncepta bivalnih skupin
D8	<i>Na skupini nam je povedala socialna delavka</i>	informacije pod socialna delavka	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
D9	<i>Razložila je, kaj to je in povedala, da naj se sami odločimo, če želimo sodelovati</i>	socialna delavka razloži koncept	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
D10	<i>Lahko smo tudi kaj vprašali, če smo želeli</i>	možnost dodatnih vprašanj	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
D11	<i>Jaz nisem spraševala nič, takrat se mi je zdelo vse jasno</i>	brez vprašanj - jasne informacije	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
D12	<i>Kot sem že povedala, smo se sami odločili</i>	osebna izbira	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
D13	<i>Po predstavitvi smo imeli par dni časa za se odločit in povedat socialni delavki, kako bomo</i>	nekaj dni časa za razmislek	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
D14	<i>Ker sem že živela v prizidku sem rekla, da bom sodelovala, slišilo se je fajn</i>	osebna izbira	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
D15	<i>Nisem se selila</i>	brez selitve	preselitve pred vključitvijo v bivalno skupino	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
D16	<i>V domu sem že 7 let in sem vedno tukaj, v tej svoji sobici</i>	ista soba – sedem let	preselitve pred vključitvijo v bivalno skupino	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
D17	<i>Tudi tega nimamo</i>	brez referenčnih	referenčne osebe	poznavanje

		oseb		referenčnih oseb
D18	<i>Nekaj se spomnim, da so to omenjali na predstavitvi</i>	informacije o referenčnih osebah	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
D19	<i>V domu se vedno kaj dogaja</i>	pogosta dogajanja	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D20	<i>Imamo jutranjo skupino</i>	jutranja skupina	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D21	<i>družabne igre</i>	družabne igre	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D22	<i>prireditve v dvorani</i>	prireditve	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D23	<i>izposoja knjig</i>	izposoja knjig	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D24	<i>bralne ure</i>	bralne ure	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D25	<i>ustvarjalne delavnice</i>	ustvarjalne delavnice	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D26	<i>potem tudi kakšni pikniki</i>	pikniki	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D27	<i>peka palačink</i>	peka palačink	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D28	<i>Večina aktivnosti ima že nek stalen urnik in vsi vemo, kdaj se kaj dogaja</i>	stalen urnik aktivnosti	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D29	<i>Drugače pa povejo tudi na razglas, da vsi slišimo</i>	informacije preko zvočnika	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D30	<i>Sestre nam kaj veliko ne utegnejo povedati</i>	medicinske sestre ne dajo veliko informacij	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D31	<i>ampak če jih vprašamo pa nam potem povejo, ne grejo pa od sobe do sobe</i>	možno vprašati zaposlene o aktivnostih	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D32	<i>V aktivnosti se vključujem vsak dan</i>	vsakodnevno vključevanje v aktivnosti	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D33	<i>Zjutraj grem na jutranjo skupino</i>	jutranja skupina	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D34	<i>po kateri ostane moja družba, približno od pet do sedem sestanovalk, kakor kateri dan, igrati še domino</i>	igranje domina	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
D35	<i>To nam je zelo všeč in ga igramo prav vsak dan</i>	veselje do igranja družabnih iger	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti

D36	<i>Udeležim se tudi tistih občasnih prireditev v dvorani, ko pridejo kakšni gostje</i>	prireditve	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D37	<i>Rada grem pogledat, kaj so pripravili otroci, ali kakšen pevski zbor</i>	veselje do obiskovanja prireditev	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D38	<i>Pa še kaj skupaj z njimi zapojem</i>	petje	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D39	<i>Rada sem aktivna, saj se tako boljše počutim</i>	dobro počutje ob sodelovanju v aktivnostih	občutki	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D40	<i>Ne bi mogla biti cele dneve v svoji sobi in nič ne delati ali samo gledati televizijo</i>	želja po aktivni udeležbi	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
D41	<i>Ja, nove kuhinje smo dobili, ki jih drugače mogoče ne bi</i>	nove kuhinje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D42	<i>Zdaj smo vedno ista ekipa, če tako rečem</i>	isti ljudje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D43	<i>Ker se zaposlene ne menjujejo, smo se nekoliko bolj spoznali med sabo</i>	isti zaposleni – medsebojno poznavanje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D44	<i>Pa probleme hitreje rešimo</i>	hitro reševanje problemov	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D45	<i>Od zaposlenih dobim vse kar rabim</i>	upoštevanje potreb	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D46	<i>Odnos z njimi sem vedno imela dober</i>	dobri medosebni odnosi	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D47	<i>Ja, seveda se trudijo upoštevati jih</i>	upoštevanje želja	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D48	<i>Jaz jih ne rada obremenjujem preveč, saj sem navajena sama poskrbeti zase, vsaj dokler bom lahko</i>	brez obremenjevanj zaposlenih - samostojnost	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D49	<i>Drugače pa ni problema, če kaj rabim</i>	upoštevanje potreb	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D50	<i>Nekaj časa sem se počutila nekoliko slabše in sem zato bila na vozičku</i>	slabše počutje	zdravstveno stanje	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D51	<i>Takrat sem jih prosila, če bi me lahko ena peljala v drugi del doma, na obisk k moji prijateljici</i>	želja po obisku prijateljice v domu	osebni interesi	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D52	<i>S tem ni bilo nobenih težav. Takoj me je sestra peljala, brez problema</i>	upoštevanje želja	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
D53	<i>S tem me je zelo razveselila</i>	veselje ob obisku prijateljice	občutki	razlike med življenjem v bivalni

				skupini in prej
D54	<i>Povedala sem že, da imam družbo tukaj v domu, s katero igram domino vsak dan</i>	družabne igre	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
D55	<i>Potem, na skupini nas je kar veliko</i>	jutranjo skupino obišče veliko stanovalcev	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
D56	<i>Pridejo na obisk tudi svojci</i>	obiski svojcev	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
D57	<i>Njih se vedno veselim</i>	veselje ob obisku svojcev	občutki	socialna omrežja in medosebni odnosi
D58	<i>Pa kar pogosto pridejo</i>	obiski svojcev - pogosto	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
D59	<i>Tudi v mesto me kdaj peljejo</i>	odhod v mesto	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
D60	<i>To pogrešam, saj sami mi je naporno. Dom starejših je kar daleč od centra mesta, pa še klanec je</i>	dom daleč od centra mesta	prostorski pogoji v domu	pomanjkljivosti bivalnih skupin
D61	<i>Novi prostori, kuhinje</i>	nove kuhinje	prostorski pogoji v domu	prednosti bivalnih skupin
D62	<i>Meni je fanj, ker sem v enoposteljni sobi</i>	enoposteljna soba	zasebnost	prednosti bivalnih skupin
D63	<i>Tu imam svoj mir</i>	mir	zasebnost	prednosti bivalnih skupin
D64	<i>svojo televizijo</i>	lastna televizija	prostorski pogoji v domu	prednosti bivalnih skupin
D65	<i>kopalnico</i>	lastna kopalnica	prostorski pogoji v domu	prednosti bivalnih skupin
D66	<i>svoje rože, s katerimi se rada ukvarjam</i>	ukvarjanje z rožami	osebni interesi	prednosti bivalnih skupin
D67	<i>kaj preberem včasih, kakor mi se da</i>	branje	osebni interesi	prednosti bivalnih skupin
D68	<i>Nisem odvisna od nobenega</i>	neodvisnost	zasebnost	prednosti bivalnih skupin
D69	<i>Zdi se mi, da večkrat kaj skupaj počnemo, tudi popoldne. Tega prej ni bilo</i>	več aktivnosti v popoldanskem času	druženje	prednosti bivalnih skupin
D70	<i>Lahko pa bi bilo bolj pogosto</i>	želja po pogostejših aktivnostih - v popoldanskem času	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
D71	<i>Pa vsi smo skupaj, vsi se poznamo</i>	medsebojno poznavanje	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
D72	<i>Domači smo si tudi z zaposlenimi</i>	domačnost	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
D73	<i>V moji bivalni skupini, razen kuhinje pa hodnika ni nekega skupnega prostora</i>	premalo skupnih prostorov	prostorski pogoji v domu	pomanjkljivosti bivalnih skupin
D74	<i>Moram iti dol, v nadstropje, kjer imamo še preostale prostore za druženje, če želim igrati domino</i>	prepletanje z drugimi bivalnimi skupinami	prostorski pogoji v domu	pomanjkljivosti bivalnih skupin
D75	<i>Pa zaposlene včasih prav preveč hitijo</i>	hitenje zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
D76	<i>Zdi se mi, da jih kakšen dan</i>	premalo časa za	ocena koncepta	pomanjkljivosti

	<i>sploh ne vidim, razen če mi prinesejo kakšne brisače, robo in podobno</i>	skupna druženja		bivalnih skupin
D77	<i>Idealno bi bilo če bi spet bila mlada, poročena in živela z mojim možem doma</i>	ideali iz življenja z možem v mladosti	preteklost	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
D78	<i>Hecam se, saj mi ni slabo tukaj</i>	veselje do življenja v domu	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
D79	<i>Nikoli mi ni dolgčas in to mi je pomembno</i>	ni dolgčas	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
D80	<i>Doma mi je po moževi smrti velikokrat bilo dolgčas in sem bila osamljena</i>	doma občutek osamljenosti	občutki	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
D81	<i>Vedno se skom družim, sodelujem pri aktivnostih in lepo mi je</i>	veselje do življenja v domu	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
D82	<i>Zdaj se ne bi več nikamor selila</i>	brez želje po selitvi	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
E1	<i>Zame je to več skupnega življenja</i>	skupno življenje	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
E2	<i>Ubistvu bolj domačega</i>	domačnost	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
E3	<i>Skupina ljudi, ki živi v skupnem prostoru</i>	skupen življenjski prostor	prostorski pogoji v domu	poznavanje koncepta bivalnih skupin
E4	<i>in se srečuje vsak dan</i>	vsakodnevno srečevanje	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
E5	<i>zato tudi razvija določene odnose, bolj pristne</i>	razvijanje pristnih odnosov	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
E6	<i>Pa ta skupina tudi skupaj kaj počenja</i>	skupne aktivnosti in dejavnosti	medsebojna povezanost	poznavanje koncepta bivalnih skupin
E7	<i>Nova kuhinja je en tak skupni prosotor pri nas v bivalni skupini</i>	nove kuhinje kot skupni prostor	prostorski pogoji v domu	poznavanje koncepta bivalnih skupin
E8	<i>Na skupini, kjer hodim občasno so povedali</i>	razlaga koncepta na skupini	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
E9	<i>Socialna delavka je o tem govorila, če se prav spomnem</i>	informacije poda socialna delavka	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
E10	<i>To je bila čisto naša izbira</i>	osebna izbira	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
E11	<i>Nisem se selila</i>	brez selitve	preselitve pred vključitvijo v bivalno skupino	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
E12	<i>To je zame bila tudi prednost in eden od razlogov zakaj sem se odločila, da bom sodelovala</i>	življenje v prizidku prej kot razlog za sodelovanje	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
E13	<i>Bivalne skupine so pripeljali k nam</i>	novost pripeljali v okolje stanovalcev	preselitev	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino

E14	<i>Če bi bilo obratno in bi se morala seliti, ne vem če bi se tako odločila</i>	selitev, ker je bivalna skupina blizu	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
E15	<i>Nimamo tega pri nas</i>	brez referenčnih oseb	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
E16	<i>Sodelujemo pa z vsemi zaposlenimi</i>	vsi zaposleni dostopni	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
E17	<i>takrat, ko jih rabimo</i>	zaposleni dostopni po potrebi	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
E18	<i>Niti nebi znala zdaj vseh naštetih, saj jih je veliko</i>	veliko aktivnosti	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E19	<i>Dopoldanska skupina</i>	jutranja skupina	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E20	<i>obiski otrok</i>	obiski otrok iz vrtca	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E21	<i>razstave</i>	razstave	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E22	<i>pevski zbori</i>	pevski zbori	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E23	<i>tudi študenti so nas že obiskali</i>	obiski študentov	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E24	<i>pilates</i>	pilates	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E25	<i>kuhanje kave</i>	kava	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E26	<i>peka palačink</i>	peka palačink	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E27	<i>kuhanje vina</i>	kuhanje vina	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E28	<i>praznovanje rojstnih dni</i>	praznovanje rojstnih dni	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E29	<i>sveta maša</i>	sveta maša	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E30	<i>Ponavadi gre to preko zvočnika</i>	informiranje preko zvočnika	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E31	<i>ali pa nam pridejo povedat zaposleni in nas povabit kdaj pa kdaj h kakšni aktivnosti</i>	informacije podajo medicinske sestre	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E32	<i>Občasno bom rekla</i>	občasno vključevanje v aktivnosti	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E33	<i>Odvizno od razpoloženja</i>	odvisno od	sodelovanje	način izvajanja

		razpoloženja		domskih aktivnosti in dejavnosti
E34	<i>Grem malo, pa če se naveličam, grem v sobo ali kam drugam</i>	umik iz skupine, če je potrebno	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E35	<i>V svoji sobi rada štrikam, zato mi to včasih kar zapolne dan</i>	veselje do štrikanja	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E36	<i>Vsak petek popoldne grem k maši</i>	1x tedensko sveta maša	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E37	<i>Rada molim</i>	molitev	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
E38	<i>Prej so se tukaj stalno menjavale sestre in negovalke</i>	pogoste menjave zaposlenih	prej	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E39	<i>Zdaj pa so vedno iste</i>	isti zaposleni	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E40	<i>Le izjemoma pride do kakšne menjave</i>	menjave zaposlenih so izjema	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E41	<i>Zdi se mi, da smo se nekoliko bolj spoznali</i>	boljše medsebojno poznavanje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E42	<i>in tudi povezali z njimi zdaj</i>	navezanost na zaposlene	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E43	<i>Zaposlene nas zdaj zelo dobro poznajo</i>	boljše medsebojno poznavanje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E44	<i>smo kot velika družina</i>	življenje kot družina	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E45	<i>Pa občasno je tudi v popoldanskem času kaj več pestro</i>	več aktivnosti v popoldanskem času	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E46	<i>Se organizira kakšno druženje v kuhinji</i>	druženje v kuhinji	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E47	<i>Prej tega tudi ni bilo kaj dosti</i>	brez organiziranih druženj	prej	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E48	<i>smo se med sabo boljše spoznali</i>	boljše medsebojno poznavanje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E49	<i>in moj vsakdan je zato veliko lepši in lažji</i>	lepši vsakdan	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E50	<i>Lažje kaj vprašam, če potrebujem</i>	lažje povpraševanje po potrebah	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E51	<i>Kakor se jaz obnašam do njih, se tudi one do mene</i>	odnos z zaposlenimi - enakopraven	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni

				skupini in prej
E52	<i>Večinoma so zelo fanj</i>	odnos z zaposlenimi - prijeten	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E53	<i>in mi ustrežejo</i>	upoštevanje želja	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E54	<i>Včasih pa preveč hitijo</i>	hitenje zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
E55	<i>vedno sem jedla v skupni kuhinji, pri veliki mizi, z ostalimi stanovalci</i>	obroki v skupni kuhinji	prej	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E56	<i>Potem sem pa enkrat zbolela in nisem želela biti tam</i>	bolezen	zdravstveno stanje	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E57	<i>pa sem jih vprašala, če bi lahko kosila v svoji sobi. S tem ni bilo problema</i>	želja po prejemanju obrokov v sobi	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E58	<i>Vsak dan od takrat mi kosilo postrežejo v moji sobi</i>	obroki postreženi v sobi	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E59	<i>Hkrati pa mi povejo, če bi želela spet jesti v kuhinji, naj jim rečem in bodo uredile</i>	povpraševanje o željah	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E60	<i>V domu se najpogostejše družim s sosedo</i>	druženje s sosedo	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
E61	<i>Vedno, ko skuham kompot, ji ga nesem v njeno sobo</i>	skuhan kompot podeli s sosedo	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
E62	<i>Pa se potem še nekaj časa družimo in klepetamo</i>	klepet	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
E63	<i>V njeni družbi uživam</i>	uživanje v družbi sosede	občutki	socialna omrežja in medosebni odnosi
E64	<i>Skoraj vsak dan sem pri njej</i>	s sosedo – vsak dan	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
E65	<i>Drugače pa pride moja hči zelo pogosto na obisk</i>	obisk hčerke - pogosto	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
E66	<i>me odpelje na zrak</i>	preživljanje časa s hčerko zunaj	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
E67	<i>Vnuk nekaj redkeje, saj študira, ampak tudi on mi skrajša kakšen dan med vikendom</i>	obisk vnuka – ob vikendih	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
E68	<i>Največ mi pomeni družba moje hčerke, z njo se lahko o vsem pogovori</i>	druženje s hčerko ima velik pomen	občutki	socialna omrežja in medosebni odnosi
E69	<i>Prednost je to, da smo doživeli in probali nekaj novega</i>	nova izkušnja	spremembe	prednosti bivalnih skupin
E70	<i>Čeprav ni neke ogromne razlike v mojem življenju</i>	ni bistvene razlike	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
E71	<i>nekaj pa se le opazi</i>	manjše spremembe	spremembe	prednosti bivalnih skupin
E72	<i>zaposlene nas poznajo skoraj kot lastno družino</i>	poznavanje kot lastna družina	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
E73	<i>Pa nam starim se je lažje naučiti na iste obraze vsak dan</i>	isti krog ljudi	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin

				skupin
E74	<i>Nove obraze, nova imena si težko zapomnemo</i>	težko spoznavanje novih ljudi	spremembe	prednosti bivalnih skupin
E75	<i>Tudi nekaj več je skupnih dogajanj</i>	več skupnih aktivnosti	druženje	prednosti bivalnih skupin
E76	<i>Pa seveda, tudi moja enoposteljna soba, ki jo ne bi več zamenjala</i>	enoposteljna soba	zasebnost	prednosti bivalnih skupin
E77	<i>Človek se hitro nauči na nek prostor in si ustvari svojo oazo</i>	osebni prostor kot oaza	zasebnost	prednosti bivalnih skupin
E78	<i>Moje mnenje je, da zaposlene še vedno preveč hitijo. To se ni spremenilo, če pogledam za nazaj</i>	hitenje zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
E79	<i>Včasih bi človek kakšno besedo več z njimi spregovoril</i>	želja po pogovoru z zaposlenimi	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
E80	<i>Saj, ne da ne želijo, ampak nimajo dovolj časa za vse</i>	želja po pogovoru z zaposlenimi	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
E81	<i>To bi se moralo nekako spremeniti</i>	potreba po spremembi	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
E82	<i>Pa mislim, da bi se moralo več dogajati v naši bivalni skupini</i>	želja po pogostejših aktivnostih - v posamezni bivalni skupini	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
E83	<i>Včasih je težko iti v spodnji del, da bi sodeloval pri skupini</i>	prepletanje z drugimi bivalnimi skupinami	prostorski pogoji v domu	pomanjkljivosti bivalnih skupin
E84	<i>Ja, eni pravijo, da je doma najlepše. S tem se strinjam, saj je tudi meni bilo, ko je bil mož še živ</i>	domače okolje idealno življenjsko okolje	prostorski pogoji doma	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
E85	<i>Ko pa sem ostala sama, mi ni bilo več toliko všeč</i>	doma občutek osamljenosti	občutki	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
E86	<i>Tukaj je zdaj moj dom in tisto, kar mi je najbolj pomembno, je to, da imam svojo sobo in tudi svoj mir, ko si to želim</i>	mirno okolje	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
E87	<i>Hrano imam, obleko imam. Prav nič mi ne manka, za vse poskrbijo tukaj</i>	skrb za vse na enem mestu	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
F1	<i>Bivalna skupina naj bi predstavljala življenje v manjših skupinah</i>	življenje v manjših skupinah	prostorski pogoji v domu	poznavanje koncepta bivalnih skupin
F2	<i>Boljše naj bi bilo za vse nas</i>	boljše življenje	spremembe	poznavanje koncepta bivalnih skupin
F3	<i>Tudi pri nas naj bi se po bivalnih skupinah odvijale posamezne skupine in aktivnosti pa se še ne kaj dosti</i>	brez skupnih aktivnosti v posamezni bivalni skupini	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F4	<i>Vsi moramo iti v klet zjutraj na skupino, če želimo sodelovati</i>	prepletanje z drugimi bivalnimi skupinami	prostorski pogoji v domu	pomanjkljivosti bivalnih skupin

F5	<i>Na jutranji skupini, ki jo imamo v kleti je povedala socialna delavka</i>	informacije poda socialna delavka	informiranje	seznanjenost o uvajanju bivalnih skupin
F6	<i>Odločili smo se lahko vsak zase</i>	osebna izbira	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
F7	<i>Ampak itak sem že živela v tem delu doma, tako da mi ne bi bilo smiselno, da bi se odločila drugače</i>	življenje v prizidku prej kot razlog za sodelovanje	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
F8	<i>če so nam ponudili nekaj novega in zanimivega</i>	zanimiva novost	odločanje	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
F9	<i>Sem že živela v tem delu doma, ko so uvajali to novost in se nisem morala seliti kam drugam</i>	brez selitve	preselitve pred vključitvijo v bivalno skupino	možnost odločanja oz. preselitev v bivalno skupino
F10	<i>Referenčnih oseb nimamo</i>	brez referenčnih oseb	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
F11	<i>Različni zaposleni nam pomagajo pri vsem</i>	pomoč različnih zaposlenih	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
F12	<i>Tudi prostovoljka pogosto pride in je z nami, nam pomaga, ko kaj rabimo</i>	pomoč prostovoljke	referenčne osebe	poznavanje referenčnih oseb
F13	<i>Nasplošno je v domu veliko aktivnosti</i>	veliko aktivnosti	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F14	<i>In vsi se jih lahko udeležujemo, tudi če niso prav v naši bivalni skupini</i>	možnost sodelovanja v vseh aktivnostih	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F15	<i>Pevske vaje v večnamenskem prostoru</i>	pevske vaje	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F16	<i>delavnice</i>	ustvarjalne delavnice	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F17	<i>pilates</i>	pilates	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F18	<i>bralna urica</i>	bralna urica	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F19	<i>prireditve v dvorani</i>	prireditve	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F20	<i>telovadba v dvorani</i>	telovadba	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F21	<i>delovna skupina ob četrkih</i>	delovna skupina	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F22	<i>Prav v bivalni skupini pa poteka ta skupna jutranja skupina</i>	jutranja skupina	skupinske aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F23	<i>Potem pa smo na našem plavem</i>	kuhanje kave v	sodelovanje	način izvajanja

	<i>delu že večkrat kaj skuhami v skupni kuhinji, recimo kavo</i>	skupni kuhinji		domskih aktivnosti in dejavnosti
F24	<i>kakšno pecivo</i>	peka peciva	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F25	<i>vino pozimi</i>	kuhanje vina	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F26	<i>Največ izvemo od sester na oddelku</i>	informacije podajo medicinske sestre	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F27	<i>Ampak saj že poznamo aktivnosti, ki se izvajajo</i>	dobro poznavanje aktivnosti	poznavanje aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F28	<i>V tednu so vedno ob istih urah tako, da si lažje zapomnem</i>	stalen urnik aktivnosti	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F29	<i>Včasih o čem tudi po zvočniku obvestijo</i>	informiranje preko zvočnika	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F30	<i>socialna delavka na skupini pove zjutraj</i>	informacije poda socialna delavka	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F31	<i>Različno</i>	različni načini	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F32	<i>V slučaju, da skupina odpade, ko je zaposlena odsotna nam to sestre v bivalni skupini povejo</i>	informacije o spremembah podajo medicinske sestre	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F33	<i>Ali če je takrat prostovoljka potem z nami nemesto socialne delavke. To nam tudi sestre povejo</i>	informacije o spremembah podajo medicinske sestre	informiranje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F34	<i>Jaz sem še zelo samostojna</i>	samostojnost	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F35	<i>in zato tudi še zelo aktivna</i>	aktivno vključevanje	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F36	<i>Zjutraj grem na jutranjo skupino</i>	jutranja skupina	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F37	<i>Po kosilu grem ponavadi na sprehod okrog doma</i>	sprehod po okolici doma	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F38	<i>in potem malo počinem</i>	počitek	osebni interesi	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F39	<i>Popoldne pa imam vsak dan nekaj drugega ponavadi</i>	popoldnevi različni	aktivnosti	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F40	<i>Grem na pilates</i>	pilates	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F41	<i>telovadbo</i>	telovadba	sodelovanje	način izvajanja

				domskih aktivnosti in dejavnosti
F42	<i>pevske vaje</i>	petje	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F43	<i>delavnice</i>	delavnice	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F44	<i>Pa včasih, ko ni aktivnosti, ki jih oni organizirajo si sami kaj pripravimo</i>	samoorganiziranje aktivnosti	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F45	<i>Zadnjič je en stanovalec pekel krompir v kuhinji in me je prišel povabit. Pa sem šla zraven</i>	peka krompirja v skupni kuhinji	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F46	<i>Smo fanj skupina in mi je všeč, da se družimo</i>	veselje do skupnega preživljanja časa	občutki	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F47	<i>Skupaj jemo</i>	skupni obroki	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F48	<i>pa še kaj poklepetamo</i>	klepet	sodelovanje	način izvajanja domskih aktivnosti in dejavnosti
F49	<i>nekih velikih razlik ni</i>	ni bistvene razlike	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F50	<i>Ampak se mi zdi, da se včasih kaj več družimo</i>	več druženja	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F51	<i>Stanovalci med sabo, pa občasno, ko imajo čas, tudi zaposlene z nami</i>	občasno druženje z zaposlenimi	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F52	<i>Zaposlene so tako, kot so pri volji</i>	odnos z zaposlenimi - odvisno od razpoloženja	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F53	<i>Večinoma so zelo v redu</i>	odnos z zaposlenimi – v redu	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F54	<i>Poskrbijo pa lepo za nas</i>	ustrezna skrb	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F55	<i>So prijazne</i>	odnos z zaposlenimi - prijaznost	ostalo enako	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F56	<i>Z nekaterimi se je tako prijetno pogovarjati</i>	prijeten pogovor z nekaterimi zaposlenimi	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F57	<i>Verjetno tudi zato, ker se že dobro poznamo</i>	boljše medsebojno poznavanje	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F58	<i>saj so že skoraj dva leta z nami vedno isti zaposleni</i>	isti zaposleni – dva leta	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F59	<i>Zaposleni se zelo trudijo</i>	zavzetost zaposlenih	zdaj	razlike med

				življenjem v bivalni skupini in prej
F60	<i>Seveda jih je premalo, da bi nam bili dostopni vsak trenutek</i>	premajhno število zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F61	<i>ampak zelo dobro skrbijo za nas in za naše potrebe</i>	upoštevanje potreb	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F62	<i>Recimo, če nekdo ni pri volji, da bi sodeloval pri peki palačink, vina ali podobno, mu sestre vedno odnesejo v sobo, če to želi</i>	upoštevanje želja	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F63	<i>Tako poskrbijo, da smo usi enakopravni in da dobimo delež</i>	enakopravnost	zdaj	razlike med življenjem v bivalni skupini in prej
F64	<i>Družim se z zelo različnimi ljudmi, saj sodelujem pri različnih aktivnostih</i>	druženje z različnimi ljudmi	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
F65	<i>Zato sem spoznala veliko ljudi v domu</i>	spoznavanje sostanovalcev	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
F66	<i>Rada se družim, klepetam</i>	veselje do druženja in klepeta s sostanovalci	občutki	socialna omrežja in medosebni odnosi
F67	<i>obenem pa delam kaj koristnega</i>	koristno delo	pestrost	socialna omrežja in medosebni odnosi
F68	<i>Največ se družim s sostanovalci iz bivalne skupine, ki skupaj jemo obroke, pijemo kavo in podobno</i>	druženje s sostanovalci iz lastne bivalne skupine	druženje s sostanovalci	socialna omrežja in medosebni odnosi
F69	<i>Svojci ponavadi pridejo ob vikendih, saj živijo daleč</i>	obiski svojcev – ob vikendih	druženje s svojci	socialna omrežja in medosebni odnosi
F70	<i>Ampak to mi je dovolj. Rada nekaj časa v dnevu tudi sama preživim</i>	samostojno preživljanje časa	druženje	socialna omrežja in medosebni odnosi
F71	<i>Meni je všeč, ker imam svojo sobo v katero se lahko umaknem, ko to želim</i>	enoposteljna soba	zasebnost	prednosti bivalnih skupin
F72	<i>V našem domu oziroma bivalni skupini se vedno kaj dogaja, tako da je kar pestro</i>	ves čas dogodki	druženje	prednosti bivalnih skupin
F73	<i>Prednost je tudi to, da so z nami vedno isti zaposleni</i>	isti zaposleni	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
F74	<i>in se zato med sabo zelo dobro poznamo</i>	medsebojno poznavanje	medsebojna povezanost	prednosti bivalnih skupin
F75	<i>Pomanjkljivost je mogoče to, da zjutraj na skupino moramo iti v klet</i>	prepletanje z drugimi bivalnimi skupinami	prostorski pogoji v domu	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F76	<i>Lahko bi bila recimo v naši bivalni skupini posebej</i>	želja po pogostejših aktivnostih - znotraj posamezne bivalne skupine	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F77	<i>Potem tudi to, da je skupnih druženj z zaposlenimi zelo malo</i>	premalo časa za skupna druženja	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin

F78	<i>jih je malo in ne utegenejo</i>	premajhno število zaposlenih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F79	<i>Zame je to zdaj najbolj idealno</i>	trenutno idealno življenje	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
F80	<i>Sama ne bi mogla živeti, saj sem imela veliko stanovanje, za katerega ni bilo mogoče več skrbeti</i>	doma preveliko stanovanje	prostorski pogoji doma	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
F81	<i>Tukaj imam prilagojen prostor</i>	prilagojenost doma lastnim potrebam	prostorski pogoji v domu	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
F82	<i>družbo</i>	družba	druženje	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri
F83	<i>mi je zelo všeč, tako da po osmih letih, kar sem tukaj, se ne bi več selila nikamor</i>	brez želje po selitvi	zadovoljstvo s trenutnim življenjem	razmislek o načinu življenja v starosti po lastni izbiri

9.4. Osnovno kodiranje

POZNAVANJE KONCEPTA BIVALNIH SKUPIN

- medsebojna povezanost:
 - družinsko življenje (A1)
 - družina (A2)
 - medsebojno poznavanje (A3)
 - druženje (A4)
 - skupno življenje (B1, E1)
 - sodelovanje (B2)
 - življenje kot doma (C1)
 - domačnost (C2, E2)
 - sproščenost (C3)
 - vsakodnevno srečevanje (E4)
 - razvijanje pristnih odnosov (E5)
 - skupne aktivnosti in dejavnosti (E6)
- počutje:
 - dobro počutje (A5, B3)
- spremembe:
 - nekoliko drugačno življenje (D7)
 - boljše življenje (F2)
- prostorski pogoji v domu:
 - skupen življenjski prostor (E3)
 - nove kuhinje kot skupni prostor (E7)

- življenje v manjših skupinah (F1)

SEZNANJENOST O UVAJANJU BIVALNIH SKUPIN

- informiranje:
 - informacije poda socialna delavka (A6, B4, C5, D8, E9, F5)
 - skupno obveščanje (A7, B5)
 - brez spomina o podrobnostih (B6)
 - socialna delavka razloži koncept (D9)
 - možnost dodatnih vprašanj (D10)
 - brez vprašanj - jasne informacije (D11)
 - razlaga koncepta na skupini (E8)

MOŽNOST ODLOČANJA OZ. PRESELITEV V BIVALNO SKUPINO

- odločanje:
 - osebna izbira (A8, A9, B7, B8, C6, C9, D12, D14, E10, F6)
 - neobvezno sodelovanje (B9)
 - pogovor s hčerko (C7)
 - ustrezen način življenja (C8)
 - nekaj dni časa za razmislek (D13)
 - življenje v prizidku prej kot razlog za sodelovanje (E12, F7)
 - selitev, ker je bivalna skupina blizu (E14)
 - zanimiva novost (F8)
- preselitve pred vključitvijo v bivalno skupino:
 - brez selitve (A10, A12, D15, E11, F9)
 - štiri leta v domu (B10)
 - ista soba
 - pet let (A11)
 - dvoposteljna (B11)
 - sedem let (D16)
- preselitev:
 - novost pripeljali v okolje stanovalcev (A13, E13)
 - prišla od doma (C10)
 - enoposteljna soba (C11)
 - pomoč hčerke pri selitvi (C12)
- sprejem v dom:
 - sprejem pri socialni delavki (C4)
 - sprejem pri socialni delavki in medicinski sestri (C13)

POZNAVANJE REFERENČNIH OSEB

- referenčne osebe:
 - brez referenčnih oseb (A14, B12, C14, D17, E15, F10)
 - vsi zaposleni dostopni (A15, C15, E16)
 - zaposleni dostopni po potrebi (A16, C17, E17)
 - pomoč medicinskih sester (B13)
 - želja po referenčni osebi (C16)
 - informacije o referenčnih osebah (D18)
 - pomoč različnih zaposlenih (F11)
 - pomoč prostovoljke (F12)

NAČIN IZVAJANJA DOMSKIH AKTIVNOSTI IN DEJAVNOSTI

- aktivnosti:
 - veliko aktivnosti (A17, B14, C18, E18, F13)
 - različne aktivnosti (B15)
 - vsakodnevne aktivnosti (C29)
 - stalen urnik aktivnosti (D28, F27)
 - možnost sodelovanja v vseh aktivnostih (F14)
 - pogosta dogajanja (D19)
 - razstave (B35, E21)
 - izposoja knjig (D23)
 - popoldne manj aktivnosti (C36)
 - popoldnevi različni (F39)
- skupinske aktivnosti:
 - jutranja skupina s socialno delavko (A18)
 - jutranja skupina (A28, B16, C20, D20, E19, F22)
 - jutranje skupine po oddelkih (C19)
 - družabne igre (A19, B17, D21)
 - krepitev možganov (A34)
 - branje časopisa (C21)
 - bralne ure (D24, F18)
 - prireditve (A20, B18, D22, F19)
 - obiski otrok iz vrtca (A21, C27, E20)
 - obiski študentov (E23)
 - aktivnosti in druženja v mali dvorani (C25)
 - prireditve z gosti v veliki dvorani (C26)
 - ustvarjalne delavnice (D25, F16)
 - delovna skupina (F21)

- pikniki (D26)
- peka palačink (D27)
- pevski zbori (E22)
- pevske vaje (F15)
- telovadba (F20)
- pilates (E24, F17)
- sveta maša (E29)
- poznavanje aktivnosti:
 - dobro poznavanje aktivnosti (A22, B21, F27)
- informiranje:
 - informacije poda socialna delavka (A23, A25, F30)
 - informacije podajo medicinske sestre (A24, B22, B24, C28, E31, F25)
 - informacije o spremembah podajo medicinske sestre (F32, F33)
 - medicinske sestre ne dajo veliko informacij (D30)
 - možno vprašati zaposlene o aktivnostih (D31)
 - informiranje preko zvočnika (A26, B23, C30, D29, E30, F29)
 - različni načini (F31)
- sodelovanje:
 1. pogostost sodelovanja:
 - vsakodnevno vključevanje v aktivnosti (A27, C31, D32)
 - redko vključevanje (B25)
 - občasno vključevanje v aktivnosti (E32)
 - vključevanje po občutku (B27)
 - prej aktivno vključevanje (B28)
 - 1x tedensko sveta maša (E36)
 2. načini sodelovanja:
 - odvisno od razpoloženja (E33)
 - umik iz skupine, če je potrebno (E34)
 - aktivno vključevanje (F35)
 - klepet o aktualnih dogodkih (A29, C22)
 - prireditve (A30, B32, C34, D36)
 - vključevanje stanovalcev v prireditve (A32)
 - obiski različnih izvajalcev (A31, B34)
 - jutranja skupina (B29, C33, D33, F35)
 - ustvarjanje (B31)
 - pogoste dejavnosti v dvorani (B33)
 - petje (C23, D38, F42)

- kava (C24, E25)
- kuhanje kave v skupni kuhinji (F23)
- peka palačink (E26)
- peka krompirja v skupni kuhinji (F45)
- peka peciva (F24)
- kuhanje vina (E27, F25)
- praznovanje rojstnih dni (E28)
- pilates (F40)
- telovadba (F41)
- delavnice (F43)
- samooorganiziranje aktivnosti (F44)
- skupni obroki (F47)
- klepet (B30, F48)
- osebni interesi:
 - veselje do branja (A35, C37)
 - jutranji sprehod po domu (C32)
 - sprehod po okolici doma (F37)
 - počitek po kosilu (C35)
 - reševanje križank (C38)
 - zalivanje rož (C39)
 - veselje do igranja družabnih iger (D35)
 - veselje do obiskovanja prireditev (D37)
 - želja po aktivni udeležbi (D40)
 - veselje do štrikanja (E35)
 - molitev (E37)
 - počitek (F38)
- zdravstveno stanje:
 - težko vstajanje iz postelje (B26)
- prostorski pogoji v domu:
 - miren osebni prostor v sobi (C40)
- občutki:
 - dobro počutje ob sodelovanju v aktivnostih (D39)
 - veselje (A33)
 - veselje do skupnega preživljanja časa (F46)

RAZLIKE MED ŽIVLJENJEM V BIVALNI SKUPINI IN PREJ

- prej:
 - pogoste menjave zaposlenih (E38)

- brez organiziranih druženj (E47)
- obroki v skupni kuhinji (E55)
- zdaj:
 - življenje kot družina (A36, E44)
 - večja povezanost (A37)
 - več druženja (F50)
 - isti ljudje (D42)
 - isti zaposleni (A38, C43, E39)
 - medsebojno poznavanje (A39, B45, D43)
 - domačnost (B38)
 - dva leta (F58)
 - menjave zaposlenih so izjema (E40)
 - navezanost na zaposlene (E42)
 - boljše medsebojno poznavanje (A42, B39, E41, E43, E48, F57)
 - odnos z zaposlenimi
 - toplina (A44)
 - nasmeh (A45)
 - brez konfliktov (A46)
 - čas za uporabnika (B42)
 - sproščen (C44)
 - hitro reševanje problemov (D44)
 - pogovor z zaposlenimi vsak dan (B48)
 - občasno druženje z zaposlenimi (F51)
 - prijeten pogovor z nekaterimi zaposlenimi (F56)
 - zavzetost zaposlenih (F59)
 - brez nerodnih situacij (C45)
 - pogovor brez zadreg (C46)
 - upoštevanje želja (B47, C48, D47, D52, E53, F62)
 - povpraševanje o željah (B49, E59)
 - možne dodatne želje (A48)
 - želja po prejemanju obrokov v sobi (E57)
 - obroki postreženi v sobi (E58)
 - poznavanje potreb (A43, A47, C50)
 - povpraševanje o potrebah (A49)
 - upoštevanje potreb (B46, D45, D49, F61)
 - lažje povpraševanje po potrebah (E50)
 - pomoč pri vstajanju (A51, B43)

- pomoč pri gibanju z invalidskim vozičkom (B44)
- preureditev kuhinj (D2)
- nove kuhinje (D41)
- druženje v kuhinji (E46)
- prostor za druženje v kuhinji (D3)
- peka palačink v novi kuhinji (D4)
- vključevanje stanovalcev v peko (D5)
- več aktivnosti v popoldanskem času (E45)
- lepši vsakdan (E49)
- enakopravnost (F63)
- ostalo enako:
 - ni bistvene razlike (B36, C41, D1, E70, F49)
 - dvoposteljna soba (B37)
 - odnos z zaposlenimi
 - prijaznost (A41, B41, F55)
 - medsebojno poznavanje (A50)
 - enakopraven (E51)
 - prijeten (E52)
 - odvisno od razpoloženja (F52)
 - v redu (F53)
 - zaposleni kot svojci (A40)
 - zavzetost zaposlenih (C47)
 - ustrezna skrb (F54)
 - brez obremenjevanj zaposlenih
 - samostojnost (C49, D48, F34)
 - medsebojno spoznavanje (C42)
 - dobri medosebni odnosi (D46)
 - sodelovanje po želji (B40)
- zdravstveno stanje:
 - slabše počutje (D50)
 - bolezen (E56)
- osebni interesi:
 - želja po obisku prijateljice v domu (D51)
- občutki:
 - veselje ob obisku prijateljice (D53)

SOCIALNA OMREŽJA IN MEDOSEBNI ODNOSI

- druženje s sostanovalci:
 - dve oziroma tri prijateljice (C51)
 - druženje z različnimi ljudmi (F64)
 - druženje s sostanovalci iz lastne bivalne skupine (F68)
 - spoznavanje sostanovalcev (F65)
 - jutranjo skupino obišče veliko stanovalcev (D55)
 - sodelovanje vseh (B55)
 - vsak dan (A52, C55)
 - s sosedo (E60, E64)
 - druženje zunaj doma (A55, B19, C53)
 - v popoldanskem času na hodniku ali v skupni kuhinji (B56)
 - pred večerjo v kuhinji (C52)
 - klepet (A56, C54, E62)
 - kava (A57)
 - pikniki (B20)
 - družabne igre (A54, D54)
 - igranje domina (D34)
 - skuhan kompot podeli s sosedo (E61)
- druženje:
 - jutranja skupina (A53, B54)
 - samostojno preživljanje časa (F70)
- druženje z zaposlenimi:
 - občasno v skupni kuhinji (A58)
 - v sobi (B50)
 - pogovor z medicinskimi sestrami (C60)
 - medicinske sestre nimajo časa
 - velik obseg dela (C61)
 - občasno pride socialna delavka (C62)
 - kava (A59, B57)
 - peka palačink (A60)
- druženje s svojci:
 - obiski svojcev (D56)
 - vsak drugi dan (A61)
 - ob vikendih (F69)
 - pogosto (D58)
 - obiski vnukov (C59)
 - občasno (B52)

- obisk hčerke (C58)
 - pogosto (E65)
- preživljanje časa s hčerko zunaj (E66)
- odhod v mesto (D59)
- pestrost:
 - ni dolgčas (A62)
 - koristno delo (F67)
- občutki:
 - veselje do druženja s sostanovalci (C56, F66)
 - uživanje v družbi sosede (E63)
 - veselje ob obisku svojcev (C57, D57)
 - druženje s hčerko ima velik pomen (E68)
 - ljubezen do vnukov (B53)

PREDNOSTI BIVALNIH SKUPIN

- družinsko življenje:
 - družina (A63)
- medsebojna povezanost:
 - medsebojno poznavanje (A64, B58, C64, C66, D71, F74)
 - poznavanje kot lastna družina (E72)
 - domačnost (A69, B61, D72)
 - poznavanje potreb (A67, C67)
 - povezanost med stanovalci in zaposlenimi (C63)
 - medsebojno spoštovanje (C69)
 - pogovor brez zadreg (A70)
 - odprt prostor za pogovor (C65)
 - isti zaposleni (A66, F73)
 - isti krog ljudi (B62, E73)
 - brez potrebe po novem učenju (A68)
 - lažje delovanje (C68)
- druženje:
 - druženje ob različnih dogodkih (A65)
 - več aktivnosti v popoldanskem času (D69)
 - več skupnih aktivnosti (E75)
 - ves čas dogodki (F72)
- zasebnost:
 - enoposteljna soba (A71, D62, E76, F71)
 - mir (D63)

- neodvisnost (D68)
- osebni prostor kot oaza (E77)
- občutki:
 - dobro počutje (A72)
- prostorski pogoji v domu:
 - prijazen prostor (B59)
 - manjši prostor (B60)
 - nove kuhinje (D61)
 - lastna televizija (D64)
 - lastna kopalnica (D65)
- osebni interesi:
 - ukvarjanje z rožami (D66)
 - branje (D67)
- spremembe:
 - nova izkušnja (E69)
 - manjše spremembe (E71)
 - težko spoznavanje novih ljudi (E74)

POMANJKLJIVOSTI BIVALNIH SKUPIN

- ocena koncepta:
 - brez pomanjkljivosti (A73, B63)
 - premajhno število zaposlenih (A76, C70, F60, F78)
 - hitenje zaposlenih (A74, B51, B64, D75, E54, E78)
 - preveč obveznosti zaposlenih (A75, C71)
 - želja po pogovoru z zaposlenimi (E79, E80)
 - premalo časa za skupna druženja (C72, D5, D76, F77)
 - želja po pogostejših aktivnostih
 - v popoldanskem času (D70)
 - v posamezni bivalni skupini (E82, F76)
 - potreba po spremembi (E81)
 - brez skupnih aktivnosti v posamezni bivalni skupini (F3)
 - prepletanje z drugimi bivalnimi skupinami (F4)
- prostorski pogoji v domu:
 - dom daleč od centra mesta (D60)
 - premalo skupnih prostorov (D73)
 - prepletanje z drugimi bivalnimi skupinami (D74, E83, F75)

RAZMISLEK O ŽIVLJENJU V STAROSTI PO LASTNI IZBIRI

- zadovoljstvo s trenutnim življenjem:
 - veselje do življenja v domu (A77, B66, C73, C78, D78, D81)
 - trenutno idealno življenje (F79)
 - skrb za vse na enem mestu (E87)
 - mirno okolje (E86)
 - ni dolgčas (D79)
 - družba iste starosti (C75)
 - skupne teme za pogovor s sostanovalkami (C76)
 - obiski svojcev
 - vsak dan (C77)
 - brez želje po spremembi (B65, B70)
 - brez želje po selitvi (D82, F83)
- prostorski pogoji doma:
 - doma preveč ovir (A78)
 - doma preveliko stanovanje (F80)
 - domače okolje idealno življenjsko okolje (E84)
- prostorski pogoji v domu:
 - prilagojenost doma lastnim potrebam (A79, F81)
 - enoposteljna soba (A80)
 - lastno stranišče (A81)
 - povsod dvigala (A82)
 - brez omejitev v gibanju (A83)
 - gibanje po lastni izbiri (A84)
- občutki:
 - doma občutek osamljenosti (B67, C74, D80, E85)
 - mir (B68)
- druženje:
 - družba po želji (B69)
 - družba (F82)
- preteklost:
 - ideali iz življenja z možem v mladosti (D77)